

BİLİMLE GİDİLMEYEN YOLUN SONU KARANLIKTIR SERÇEŞME

BU SAYIDA

AHMET KOÇAK Sultanbeyli PSKAD Yöneticileri Beraat Etti

FİKRET OTYAM Nihayet, Kuran'dan Habersiz Kızılbaşlar Hideyete Erecek

ESAT KORKMAZ Toplumsal-laşmadan Siyasallaşmak Bir "Oyun"dur - Bölüm II

ALİ SÜMER HALİFEBABA Hakka Yürüdü

İSMAİL KAYGUSUZ Hacı Bektaş Veli'yi Doğru Tanıyor muyuz - Bölüm II

TURAN ESER Sevgili Hrant Dink'in Anısına

RAKEL DİNK Sevgiliye Mektup

HASAN ÖZTÜRK Esat Korkmaz'la Balkankolu Söyleşileri

ALİ YILDIRIM Büyükelçinin Vaazı ve Diyanetin Dedeleri

SUAT BATUR Şeyh Bedreddin ve Vâridât

AHMET KOÇAK Mustafa Özcivan: İnanç Önderim Diyorsan, Mürşidin Görüşüne Önem Ver

HAŞİM KUTLU Alevi Hareketi Demokrasi Mücadelesinde Netleşmek Zorundadır

İSMAİL ÖZMEN Budhânın Gizi

HASAN HARMANCI Arjantinli Bektaşiler

ABF-AABK Mersin Toplantısı Sonuç Bildirisi

AHMET KOÇAK Hüsnüye Takmaz ile Söyleştik

ALİ AKSÜT Kısaca Geygeller ve Yaşayan İki Ozan

BAHADDİN ARI Zonguldak'ta Aşure Etkinliği

TÜRKAN ÖZTÜRK Şiirleri

PSAKD BASIN AÇIKLAMASI Alevilerin Katillere Verilecek Oyu Yok.

AYLIK DERGİ

Genel Yayın Yönetmeni: Esat Korkmaz

Sahibi: Genel Ajans Basın Dağıtım Organizasyon Ltd. Şti adına Ahmet Koçak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ahmet Koçak

Yönetim Yeri: Divanyolu Cad. No: 54

Erçevik İşhanı 102, 34110 Eminönü - İstanbul

Tel/Faks: +90.(0)212.519 56 35

E-posta: sercesme_dergisi@yahoo.com

Baskı: Mart Matbaacılık, Ceylan Sk. No 24 Nurtepe

Kağıthane, İstanbul - 0212.321 23 00

Yayın Türü: Yerel - Süreli

FİYATI: YTL 3 / € 3 / £ 3

OCAK-ŞUBAT 2007 SAYI:

ISSN 1304-986

9771304986000

26

NASIL BİR LAİKLİK

"Şeriatla birlikte özgürleşme" yolu terk edilmeden,
yani "şeriatın özgürleşmeden"
laik olunmaz.

Cumhuriyetçi Demokrasinin Varlık Nedeni Olarak Laiklik

Esat Korkmaz, Genel Yayın Yönetmeni

Bugünün somutunda, toprak insanımızı esenliğe kavuşturacak "laik-devrimci" güçlerin başında Alevi-Bektaşî-Bedreddini topluluğunun geldiği savı, hemen herkesin "ortak yargısı" durumundadır. Bu yargı, toprağında yaşama geçmiş "sınıflar mücadelesi"nde Alevilerin-Bektaşîlerin-Bedreddinilerin çalışanlar-üretenler adına "oynadıkları onurlu rolün" bilince çıkardığı bir gerçekliktir. Bu nedenle daha fazla zaman geçirmeden laiklik konusunu açıklığa kavuşturmak ve laiklik mücadelesinde Alevilerin-Bektaşîlerin ve Bedreddinilerin yerini "ikirciksiz" ortaya koymak gerekiyor.

Köktendinciler ne yapmak istiyor?

Köktendinciler "şeriat", toplumun tümüne "dayatmaya" kalkıyor: Bu yolla laikliği ve laiklik mücadelesini "boğmaya" yelteniyor. Dinsel-inançsal taraflar arasındaki "kavgayı" öne çıkararak toplumsal düzeyde "sınıf ilişkilerini, sınıflar arasında süregelen çıkara dayalı mücadeleyi perdelemeye" çalışıyor. Toplumsal yaşamın her alanında "temsil edicilik" kazanıp "demokrasi-laiklik" kavgasına öncülük/önderlik edecek devrimci güçleri "kuşatma altına" almak istiyor.

Aleviler, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın çatısı altında yer almak istemiyorlar. Çünkü, devlet yapısında böylesi bir örgütün bulunmasını laiklikle bağdaştıramıyorlar. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Atatürk döneminde, devrimlere karşı köktendinci Sünni kesimden gelmesi olası tehlikelere karşı kurulmuştu. Varlık nedeni olan bu tehlikelerin ortadan kalkmasıyla örgüt varlığının da sonlandırılması amaçlanıyordu. Ne var ki gelişmeler amaçlandığı gibi olmadı. Diyanet gittikçe güçlendi; devlet, "Sünni Devlet" tercihiyle bulununca Hanefî İslam anlayışı ve bu anlayışın ilahi tasarımı devletle bütünleşti. Ve Diyanet'in kendisi laik-cumhuriyet için çok büyük bir "tehlike" durumuna geldi.

Laik bir toplumda devlet, "ne dinlidir ne de dinsiz." Devletin "inanç özgürlüğünü sağlamla" yükümlü olması, bireyin "inançlı ya da inançsız" olabileceğinin; buna karşın, devletin bir inancının "olamayacağı" önkoşul olarak kabul edilmesi demektir. Bu nedenle Aleviler laiklik gereği devletin;

a) Hiçbir dinin, dinsel anlayışın, devlet ve toplum düzenini biçimlendirip yönlendirmesine olanak tanımaz;

b) Tüm inançlara özgürlük verir; farklı inançta olanların özgürlüğünü engellemek isteyenlere müdahale eder, anlayışını yaşama geçirmek istiyorlar.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın "kendi varlık nedenlerini ortadan kaldıracak" bir "kanala" sokulmasını ya da "kapatılmasını"; amacın gerçekleşme sürecinde, kendilerinden alınan ve Diyanet'e ayrılan vergilerin "genel bütçe"den kendilerine aktarılmasını talep ediyorlar.

"Zorla din eğitimi verme, Alevi yerleşim birimlerine cami yaptırma ve imam atama, iş ve bürokrasi alanlarından Alevileri dışlama" uygulamalarının, Osmanlı'nın şiddete dayalı "asimile" yönteminin Cumhuriyet dönemindeki devamı olduğuna inanıyorlar ve bu uygulamaların sona erdirilmesini istiyorlar.

Camileri "ortak ibadet yeri" olarak görmüyorlar; kendi inançlarının gereklerini, kendi ibadet yerlerinde, yani "cemevleri"nde özgürce yerine getirmek istiyorlar. Çocuklarına, "devlet zoruyla din dersi verilmesini" bir "zulüm" olarak algılıyorlar ve bu uygulamanın en azından Türkiye'nin de imzaladığı "Çocuk Hakları Sözleşmesi"ne aykırı olduğunu bıkmadan usanmadan yineliyorlar.

Bu toprağın yurttaşları, aydınlanma yaratıcıları olarak "kıyıma" uğramak istemiyorlar artık. Bu isteğin bir kanıtı anlamında onlarca insanın diri diri yakıldığı Sivas/Madımak Oteli'nin, "Sivas Utanç Müzesi" olarak düzenlenmesini talep ediyorlar.

(Devamı 2. Sayfada)

(Baştarafı 1. Sayfada)

Cumhuriyetçi Demokrasinin Varlık Nedeni Olarak Laiklik

1950'lilerden bu yana laiklik de "yabancılaştı":

"Din ve dünya işlerinin birbirinden ayrılması" temelini dayanan laiklik, "din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması" biçiminde algılanmaya/ anlaşılmaya ve uygulanmaya başladı.

Alevilerin istemleri "nasıl bir laikliği, nasıl bir cumhuriyeti" işaret ediyor acaba? Bu konuda Türkiye'de tam bir "kafa karışıklığı" yaşandığı için "karışıklığa çözüm" anlamında bir "açılım" yapalım istedikim:

Laiklik ikiye ayrılır:

1) Ruhunu 1789 Büyük Fransız Devrimi'nden alan laiklik.

2) Ruhunu ABD'nin Anglosakson sekülerizminden alan laiklik.

Bu iki "kaynak ruh" arasındaki "fark" demokrasi anlayışlarına da yansır: Birinci "ruh kaynağı", yani Büyük Fransız Devrimi kaynağı "özgürlük-eşitlik-kardeşlik" üzerine yapılır. Buna karşın ikinci "ruh kaynağı", yani ABD'nin Anglosakson sekülerizmi kaynağı "mülkiyet-liberalizm-özgürlük" üzerine yapılır. Birinci "ruh kaynağı", cumhuriyetçi demokrasiyi "koşul" sayarken, ikinci "ruh kaynağı", liberal demokrasiyi "koşul" alır.

Bu iki "ruh kaynağı"nın birbirini anlaması ya da birbirine dönüşmesi özünde olanaksızdır, ama biz olanaksızın üstesinden gelmeyi iyi biliyoruz: Birinci ruh kaynağı, "insan birimi" olarak "yurttaş"ı belirleyici olarak "halkçı bir mülkiyeti" yaratmayı amaçlarken ikinci ruh kaynağı, "bireyi" öne çıkarıp "bireyci bir mülkiyeti" yaşama geçirmeyi amaçlar.

Bu iki "ruh kaynağı"ndan birinci ruh kaynağı, yani Büyük Fransız Devrimi kaynağı, "halkçı mülkiyet" üzerinde "sosyal devleti" örgütlerken ikinci ruh kaynağı, yani ABD devrimi kaynağı, Amerikan toprağında koloninin "elitleri" tarafından İngiliz sömürgecisine karşı yapıldığı için "Efendiye değiştirmekle" birlikte "toprak mülkiyeti ve kölelik düzenini değiştiremedi." Tam da bu nedenle bu ruh kaynağı, "sosyal içerikten yoksun, sosyal devlete kapalı bir bağımsızlık savaşı" olarak tarihe geçti.

Yine birinci ruh kaynağında mücadele ya da sınıflar savaşı "kilise ile devlet-halk" güçleri arasında gerçekleşti, yani devlet ile halk birleşti ve kiliseye karşı mücadele verdi. İkinci ruh kaynağında ise "kilise ile halk birleşti ve devlete karşı mücadele verdi".

Bugün Türkiye'de bu "iki ruh kaynağı" birbirine karıştırılmakta ya da "sekülerizm" ile "laiklik" birbirine "vurulmakta" süreçte kimileri kalkıp "Türkiye kendi laikliğini terketsin ve Protestan cemaatlerin gerici sekülerizmini kabul etsin" diyebilmektedir.

Birinci ruh kaynağında laiklik, yani Fransız-Türk laikliğinde laiklik, "din ve dünya işlerinin birbirinden ayrılması" olmazsa olmaz koşulu gereği "yurttaş ve toplumu dinlerin baskısına karşı korumayı", daha açık bir dille söylersek "yurttaş ve toplumu özgürleştirmeyi" amaçlar. İkinci ruh kaynağında laiklik, yani ABD sekülerizminde ise laiklik, "din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması koşulu" gereği devleti, "dinlere-inançlara karşı eşit uzaklıkta tutmaya" çalışır; amacı da budur. ■

İSTANBUL'DAKİ BAZI CEMEVLERİNİN İSTEĞİ ÜZERİNE, DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, BURADAKİ CEMEVLERİNE KURAN KURSU EĞİTİMİ İÇİN KADROLU İMAM VERECEK MİŞ!

Oh Bee!.. Nihayet, Kuran'dan Habersiz Kızılbaşlar Hideyet'e Erecekler!

Allah Diyanet'ten Bin Kere Rız Gelsin,
Allah Ne Muratları Varsa Versin,
Yüz Kere Hacca Gitmelerini Nasip Eylesin... Allah...

Fikret Otyam

Milliyet Gazetesi'nin 6 Ocak 2007 tarihli sayısında Ankara çıkışlı Önder Yılmaz'ın "Cemevinde Kuran Kursu" başlıklı dört sütunluk haberini okuyunca nasıl sevindim anlatamam! Oh dedim, yarıdanıma binlerce şükür, nihayet şu Aleviler kutsal kitap Kuran'ı Kerim'den nasiplenecekler, nasıl sevinmezsiniz ey canlar? Sizler de bu sevincime ortak olarsınız "deyu" ilgili haberi aynen alıyorum, buyurun:

"Diyanet, cemevlerinde kadrolu imamlarla Kuran kursu vermeye hazırlanıyor. İstanbul'daki bazı cemevlerinin Kuran kursu eğitimi için kadrolu imam talebine olumlu yanıt veren Diyanet, çalışmalarına yakında başlayacak. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Mehmet Görmez, 'Bu bir ilk olacak' dedi.

Bazı Alevi grupların lağvedilmesini istediği Diyanet İşleri Başkanlığı, Alevi kesime yönelik hizmet atağı başlattı. Bir süre önce altı Alevi dedesinin, gurbetçi Alevi vatandaşlarımızı bilgilendirmek için Almanya'ya gitmesinde etkin rol oynayan Diyanet, bu kez cemevlerinde kadrolu imamlarla Kuran kursu eğitimi verecek. Milliyet'e konuşan Görmez, şunları söyledi:

'İsmi açıklamayacağım, ancak bazı cemevleri kendi müdavimlerine Kuran kursu öğretmeye başladı. Kuran, hem Alevi hem Sünni kesimin ortak kitabı. Bazı cemevi yönetimleri bizden "resmi kadrolu Kuran öğreticisi verebilir misiniz?" diye talepte bulundu. Biz memnuniyetle karşılıklı ve önümüzdeki günlerde bu talebe yanıt vermeyi düşünüyoruz. Kadrolu arkadaşlarımız cemevlerinde Kuran kursu verecek. Bu bir ilktir, güzel ve memnuniyet verici bir gelişmedir.'

'Biz "herkes kendisi kalsın, ayrı noktaları, ihtilaflı noktaları herkes kendisi değerlendirsin" diyoruz. Ama bizi birleştiren çok daha büyük değerlerimiz var' diyen Görmez, şunları söyledi:

'Diyanet Mezhepler Üstü'

'İnanç ve ibadetlerimiz. Allah, peygamber inancında, ehlibeyt sevgisinde ve ahlak anlayışında bizi birleştiren çok daha fazla unsurlar var. Doğrudan hizmet talebi olursa, biz ona karşılık veririz. Çünkü Diyanet, Sünni bir kuruluş değildir. Mezhepler üstü bir kuruluştur. Camiye gelen vatandaşlar hizmet talebinde bulunuyor ve bunu nasıl karşılıyorsak, cemevlerinde de Kuran öğretilmesi için bizden istenen talebi karşılıyoruz.'

Sevgili din kardeşlerim yakınp dururlardı yıllardır, şu Kızılbaş milleti, er kişi hatun kişi toplanırlar cemevi dedikleri aslında cümbüş evinde, yerler, zehir zıkkım olsun içerler rakıyı şarabı, bulunca kafayı fırlarlar ortaya utanmadan arlanmadan geçerler karşı karşıya göbek atarlar, sazlar çalarlar ki şer'an caiz değildir bu ettikleri, katli vaciptir hepsinin!. Şeyh-ül İslam Ebussuut Efendi Hazretleri buyurmamış mıydı çok çooooook önceden, buyurmuştu. Bunların Kuran'dan da haberleri yok ki şimdi bizim Diyanet'ten yardım umarlar, gelin cemevlerimize, bize doğru yolu öğretsin hocafendiler ve Allah razı olsun imamlardan ve dahi Diyanet'ten...

Gök Tanrı'nın Bildiğini Sizlerden Neden Saklayayım Ki?

Hiç kimseye "ulan" demedim, ama kendime her daim der dururum! "Ulan" dedim kendi kendime, bu nasıl iştir? Milyonlarca Alevi Bektaş can şu Diyanet'ten şekvacı değil miydi? O kutsal saydıkları cemevleri için demediklerini komayan, asırlardır komayanlardan; göreve gelir gelmez dozerleri cemevine sürdüren zihniyet sahiplerinden, bu kafalardan nasıl medet umarlar Kuran öğrenmek için de olsa, "ulan bunda bi iş var!..."

Elimde Müthiş Bir Kitap Var: "Şeyh Bedreddin ve Vâridât" Can Dostum Esat Korkmaz'ın Çok Saygın Bir Çalışması..

Elimde çok ama çok güzel bir kitap var "Şeyh Bedreddin ve Vâridât". Sözü uzatmadan Esat Korkmaz canı, can-ı yürekten kutluyorum iki günde yutarcasına okudum, elimden gönümden düşmedi. Bu özlemle beklenene kavuşmaktır da ondan, yeniden ağır ağır okumak üzere.. Yayıncı Mehmet Atay dostum bir ay önce muştulamıştı Esat'ın çalışmasını bitirdiğini. İş, 304 sayfalık kitabın kapağına kalmış, acaba ressam Rasin canın Şeyh Bedreddin için yaptığı tablolarından yararlanabilirler miymiş? Yıllar önce kutular dolusu en has yağlıboya, fırçalar, boyalara ilişkin kendi yaptığı katk yağ bile eksik etmemişti ki bu işin de has ustasıdır, tatil için Marmara Ereğlisi'ne giderken o unutulmaz armağanını sabahın köründe Taksim'e getirmişti eşi sevgili İrem ile ve bu canı 1974 yılında böylelikle resme yeniden döndürmüştü, unuttur muyum ve yazmaktan usanır mıyım, hayır. Telefona sarılıp durumu açıklamıştım. Bu konularda kimden neden saklayayım çok ama çok titiz, evet hatta deli olan Rasin, eserlerinin kullanılmasına izin verdi. Üç can dostum Esat Korkmaz, Mehmet Atay (Anahtar Kitaplar/Kültür Kapısı Anahtar Kitaplar Açar) ve Rasin, Şeyh Bedreddin ve Vâridât'ı bi kez daha gün ışığına çıkardılar.

Kapağın arkasındaki sunuş yazısından kısa bir alıntının tam yeri ve sırasdır:

“İsa Peygamber’in ölüsü etiyile kemiğiyle, sakalıyla dirilecekmiş. Bu yalandır. Bedreddin’in ölüsü, kemiksiz, sakalsız, bıyıksız, gözün bakışı, dilin sözü, göğsün soluğu gibi dirilecek. Bunu bilirim işte. Bedreddin yine gelecek diyorsak, sözü, soluğu bizim aramızdan çıkıp gelecektir, diyoruz.”

Haydaaa... Şu Gazete Haberine Bakar mısınız? “Erdoğan, Alevi Dedeleriyle Gizlice Görüştü”

“Cem Vakfı Genel Başkanı Prof. Dr. İzzettin Doğan’ın uzun süredir görüşmek için beklediği Başbakan Erdoğan, İzmir’de Alevi dedeleriyle gizli bir görüşme yaptı.

Cem Vakfı İzmir Şube Başkanı Veli Güler’in katılmadığı 70 dakikalık özel görüşmeye İzmir’deki Alevi dedelerinden Zeynel Sevin, Ali Ekber Kaçan, Hasan Dilekçi ve Aydın Beytaş katıldı. Başbakan Erdoğan, görüşmede yakında Cem Vakfı Genel Başkanı Prof. Dr. İzzettin Doğan ile de görüşeceğini söyledi. Karşıyaka Spor Salonu’nda 2 Şubat akşamı yapılan görüşmede Alevi dedeleri Başbakan Erdoğan’dan cemevlerine yasal statü kazandıracak bir formül bulunmasını, Alevi dedelerine de imam ve müezzinler gibi maaş bağlanmasını istedi. Dedelerin talepleri arasında, genel bütçeden Müslüman Alevilere pay ayrılması, Aleviliğin oruç ayı olan Muharrem’de televizyonda yayınlanması, imar planlarında cemevlerine yer ayrılması, Alevi çocuklarının da ihtiyaçlarına cevap verecek din eğitimi ve Muharrem ayında Alevilik için dini programlar yapılması yer aldı. İlahiyatçı Harun Özdemir ile Kemalpaşa Belediye Başkanı Yakup Karaca tarafından organize edilen görüşmeye bazı devlet bakanları ve milletvekilleri de katıldı.”

Haberin ikinci başlığına göre, Alevi dedeleri 70 dakika görüştükları Başbakan Erdoğan’dan cemevlerine yasal statü kazandırılmasını istemişler, Hazreti Ali hepsinden razı gelsin. İşe başlar başlamaz önüne ilk gelen cemevine dozerlerle saldırtan Erdoğan’dan bunu istemek elbetteki çok akıllıca bir istektir. 7 Şubat 2007 tarihli *Sabah* Gazetesinin 12. sayfasında çift sütun haberini siz okurlarım için kesip sakladım, İzmir muhabiri Nihal Aşkın’a teşekkürlerimle. Bu haberi, hayırlara vesile olacaktır inşallah!. Yine kendi kendime “ulan” dedim bazı Alevi dedelerinin, tıpkı imam ve müezzinler gibi kendilerine de maaş bağlanmasını istemelerinin de tam sırası! Seçimlerin eli kulağında, ya tutarsa? Onlara düşen de ampulcülere oy vermek, vermezlerse Hz. Ali, Hasan, Hüseyin, Hünkârım Hacı Bektaş Veli gönül komaz mı, hani hatırlatıvereyim dedim!

Ammaaaa..Cem Vakfı’nın en büyüğünün uzun süredir görüşmek için sıra beklemesine karşın, cemevlerini çok seven Recep Tayyip Erdoğan’ın ikinci el tercihi bu canın bile ağrına gitti, ayıp oldu valla. Sonra “ulan” dedim kendi kendime ne halleri varsa görsünler, geri kalan maaşsız dedeler Alevilere yeter..

Cemevlerindeki İrşat Edecek Kadrolu İmam Amcalara Naçizane Öğüdüm ve Ricamdır!

Madem cemevlerine falan gideceksiniz cemevlerindeki Alevi canları Kuran’la irşad edeceksiniz siz olun kafanızdaki şeyleri yüze vurup küçük düşmeyin zira o kafanızdaki şeyleri asırlardır değiştiremediniz, çok iyi bilirsiniz takiye diye bir marifet vardır ve marifet ehli olarak aşağıdaki bilgileri ezberleyin, inanmış gibi yapın vesselam!. Kafanızdan, kafalarınızdan atamadığınız o şeylerin aslı astarı ise aynen şöyledir:

“..Görüldüğü gibi Alevilikte ‘geriye dönüş tapımı’ nedeniyle inanç kaynağı ile nesnel kaynak her zaman ‘aynı yerde’ bulunmaz. Geriye dönülerek yaratılan inanç söylencesine göre semahın kaynağı, Kırklar Meclisi’dir: Hz. Muhammet Miraç dönüşünde, Kırklar Meclisi’ne uğrar; Selman-ı Farisi bir üzüm tanesiyle içeri girer ve Hz. Muhammet’e, ‘Ey yoksulların hizmetçisi! Bu üzüm tanesini bize paylaşır’, der. Cebrail bir tabak getirir ve Hz. Muhammet, onun içinde üzüm tanesini ezip şerbet yapar; bu şerbet, Kırklar’dan birinin dudığına değince tümü kendinden geçer; kalkıp, ‘Ya Allah!’, diyerek semaha dururlar.

Cem ve muhabbet toplantılarında semah dönülmesi, Hz. Muhammet’in Kırklar Meclisi’nde semah dönmüş olmasının bir kanıtı olarak algılanır. Bebe bağlanan şed ve tülbent o gece Hz. Muhammet’in kırk parça edilmiş sarıgımın Kırklar tarafından bellerine bağlanmış olmasının anısını simgeler. Alevilik-Bektaşılık düşüncesinde semah, Hz. Ali başkanlığında toplanan Kırklar Meclisi’nde yapılan semahı anmak

için gerçekleştirilen bir dinsel ibadettir; kesinlikle bir oyun olarak kabul edilmez. Hacı Bektaş Veli bu konuda; ‘Semah ariflerin aleti, muhiplerin ibadeti, taliplerin maksududur. Hakk’a ki bizim semahımız oyuncak şey değil, ilahi bir sırdır, mecazi değildir. O kimse ki semahı bir oyun sayar; o, cifedir, namazı kılınır kimse değildir’ der.

Semahın yalnızca erkekler ya da yalnızca kadınlar tarafından dönülen biçimleri varsa da büyük çoğunluğu kadın-erkek birlikte icra edilir. Semah sırasında, ünlü Alevi-Bektaşî şairlerinden özel bir ezgi eşliğinde nefesler okunur; ayaklar çıplaktır; el ele tutuşmak yoktur; karşı karşıya geçilir ya da halka oluşturulur, kollar ileriye uzatılır ve geri çekilerek göğse kavuşturulmak suretiyle hareket yinelenir....

Semahlar ağırlama, canlanma ve yeldirme bölümlerinden oluşur; buna bağlı olarak ağır, orta ve hızlı olmak üzere üç bölümlü dönülür. Ağır semah nefesleriyle başlayan bu kutsal dans, giderek nefeslerin ritmine göre hız kazanır; semah sırasında yorulan olursa birinin dizine niyaz ederek onu semaha kaldırır ve kendisi çıkar; nefesin son beyti olan şah beyitte yazanın adı geçince semah kesilir, ozana saygı gereği biraz durulur ve yeniden semah dönmeye başlanır.” (*Şeyh Bedrettin ve Vâridât*, s. 165.)

Bu da Diyanet’ten(!) Kuran kursu için kadrolu imam isteyen bazı Alevi canlara:

“Esenlik üstüne olsun Peygamber, ‘Kuran’ın dış ve iç anlamı vardır. İç anlamı ise içten içe yedi anlamı içerir”, dedi. Burada dış anlamıyla çelişen iç anlamını açıklarsak amacımız dış anlamını yadsımak olmaz. Çünkü biz, dış anlamını da içten içe yedi anlamını da söylüyoruz. Biz sekiz anlamını da toplamışız. Kuran ve hadis dış anlam bakımından da gerçektir, iç anlam bakımında da. Ancak bundan gerçekle değil de yalnız düşüncede yaşayanla bağlantılı bir anlam çıkarılırsa o ayı.” diyor Şeyh Bedrettin.

Esat Korkmaz ise şöyle açıklıyor Bedreddin’in cümlelerini:

“Kuran Bâtınlıkta, Hz. Muhammet’in gönlüne yansıyan, gönlünde tecelli eden bilgilerin onun sezgisel aklı tarafından yorumlanması, yorumlanıp açıklanması, olarak anlaşılır. Bu bağlamda ‘Kuran okumak’, kâmil insanın konuşmasını dinlemek; ‘Kuran-ı natık (konuşan Kuran, konuşan kitap)’ genelde insan ya da kâmil insan, özelde insan-ı kâmil olan Hz. Ali; ‘Kuran-ı samit (sessiz kuran, sessiz kitap)’ genelde her türden yazılı kitap, özelde yazılı Kuran anlaşılır.

Alevilik-Bektaşılık-Bedreddinilik inancına göre, Muhammet’in öğretisi demek olan Kuran üç bölümden oluşur:

1) Dualar. 2) Hz. Muhammet’in yol arkadaşlarına açıkladığı bilgiler. ve 3) Hz. Muhammet’in yalnızca Hz. Ali’ye verdiği gizli bilgiler.

Hz. Ali bu üç bilgiye de sahip olduğundan kuran-ı natık (Konuşan Kuran) durumundadır.” (Esat Korkmaz, *Şeyh Bedreddin ve Vâridât*, s. 241. Gerisi kitapta)

Yok canım, bir şey değil. Bu canınki bir insanlık borcudur eda ediverdim vesselâm!

DÜZELTME:

Geçen yazımda “Gazete ile CHP arasında ilişkilere de bakıyordum”, “bakıyordu” olacaktı.

Ara başlık ise: “Acılarımın En Büyüğü En Büyüğü Maraş Elllerinden Kara Haberler Akıp Geliyordu” olacaktı.

ESAT KORKMAZ

Şeyh Bedreddin ve Vâridât

Anahtar Kitaplar
Ocak 2007

ISBN 975-8612-39-0

16 x 23,5 cm boyutunda 306 sayfa

www.anahtaritaplar.com
Tel: (0212) 526 89 17

Oyun Oynamayalım Toplumsallaşmadan Siyasallaşmak Bir “Oyun”dur

Bölüm:II

Esat Korkmaz

Her Alevi-Bektaşî kendi “*gelenekselliğini*” kucaklayan, o temelden beslenerek sürekli güncellenerek günümüze uzanan çağdaş bir tavrın, toplumsal boyutta halk çıkarına-yararına dayalı bir kavganın taşıyıcısı olarak “*yaşama müdahale etmek- yaşamın içinde yerini almak*” zorundadır. Bu nedenle “*insan*” olarak görüldüğü zaman “*ezilen-sömürülen bireye*”, “*insanlık*” olarak görüldüğü zaman da egemene karşı ortak bir iradeyi dışa vuran “*hal-ka-yaratana*” yönelik bir “*tapınmaya*” katılmakla yükümlüdür.

“*Doğru düşünmek, doğru konuşmak, doğru iş yapmak*” için kaynaklarımıza ulaşmak, onları yorumlamak; onlar üzerinde gezinmek; özverili bir çabayla sesimizi, görüşümüzü ve davranışımızı saptamak; incelemek, irdelemek ve güncelleştirip yaşamımızın hizmetine vermek gerekir. Bu da ilahi ideolojilerin “*afyonu*”, insan soyunun en büyük “*yabancılaşması*” şeriatçı dinlerin başat inanç kaynağı “*yaradılış ve mahşer*” tasarımlarına karşı, Alevi-Bektaşî felsefesinin “*varoluş ve dirilme*” tasarımlarını “*canlandırma*” anlamına gelir.

“*Amaçsız amaca uygunluk*” Aleviliğin-Bektaşîliğin ilkesi olamaz: kalker da kendi “*ben*”imiz ya da “*örgütümüz*” hakkında ulusal ve uluslararası “*piyasa koşulları*”na göre karar verirsek “*ne olduğumuzu, neyi temsil ettiğimizi ve kime karşı olduğumuzu*” çok geçmeden “*küresel sistemin*” başımıza ördüğü belalardan öğrenebiliriz. Eğer böyle giderse yakın gelecekte, küresel sistemin “*armağanı*” kendi “*amacını*” izlemekten başka “*duruş*” bilmeyen bir örgüt kimliği durumuna geliriz. Bu nedenle açıklanan “*anlamsızlığın tersine çevrilmesi*” önümüzde duran ve yapmamız gereken bir “*ödev*”dir.

Alevi-Bektaşî dünyasının geleceğe uzanan açılımında “*düşüncede görerek*” inancımızdan aklımıza “*atlamak*” ve kendimizi “*özgürleştirmek*”; bir bütün olarak “*yeryüzüne*” ve toplumsal iş sürecine, yani emeğe “*yapışmak*”, bu yolla toplumu ve doğayı “*özgürleştirmek*” değil mi amacımız? Öyleyse sözel “*bellek*” körelmeden, Alevi-Bektaşî zemindeki “*yabancılaşmadan*” ve “*kirlenmeden*” kaynağını alan, Aleviliğin-Bektaşîliğin evren görüşüne, kültürel birikimine ve yaşama biçimine çöreklenen “*dışlayıcı-denetleyici*” hemen her türden “*tortuyu*” yok ederek canlarımızla buluşmak temel görevimiz-yükümlülüğümüz olmalıdır.

Alevilik-Bektaşîlik, insanlığı ve doğayı “*Tanrı*” ile özdeşleştiren, canlı ve cansız dünyayı pratik eylemler alanı durumuna dönüştüren; “*doğrudan demokrasi*” zemininde “*halkın demokrasisini*” politikanın mutlak biçimi olarak algılayan devrimci hümanizmin harika bir felsefesini yarattı. Egemenin, ötesinde küresel egemenin, özgürlük mücadelesi karşısında bir “*silah*” olarak taşıdığı “*ölümü*”, düşünce özgürlüğüne “*şanta*” yapmak için kullanılan bir “*rehine*” olarak algıladı ve onu felsefesinden çekip çıkardı. Özgür bir insan “*ölüm*”den başka her şeyi düşünür ve bilgisi “*ölüm*” üzerine değil, “*yaşam*” üzerinedir, yargısını öne alarak “*ölümü ölümsüzleştirdi*”. Yaşama “*enerjisi*” olarak tanımladığı sevgiyi-aşkı, özgürlüğün tek olası temeli ve toplumsal yaşamın etik harcı olarak algıladı; sevginin-aşkın “*taşıyıcı*” kimliği olarak öne çıkardığı “*benliği*” ve ona duyulan etik ilgiyi, kendini yaratmanın bir aracı durumuna getirdi.

Alevi-Bektaşî örgütlülüğü dediğimizde “*üç türlü*” örgütlenme anlarız:

- 1) Geleneksellik zemininde “*inanç*” öğelerinin ya da “*doğal*”, “*yüz yüze*” ve “*kendiliğinden*” ilişkilerin şekillendirdiği topluluk örgütlenmeleri; “*doğrudan demokrasi temelli gelenek*” örgütlenmesi
- 2) Çağdaşlık zemininde ussal iradeye bağlı olarak şekillenen ve “*topluluk*” çıkarlarına, “*toplumsal*” çıkarlara dayalı düşüncelerin uzlaşmasının bir ürünü biçiminde beliren “*toplum*” örgütlenmeleri; “*temsili demokrasi temelli demokratik*” örgütlenme;
- 3) İktidarı alma amacını güden, Alevilerin-Bektaşîlerin çok büyük çoğunluğunu da içine alan “*politik*” örgütlenme; “*temsili demokrasi temelli siyasal*” örgütlenme.

*Sonuçta her birimiz
örgüt “don”una dökülmüş
kendi örgüt bilincimizin
içinde yaşarız;
olağan “koşullarda”
görünmez gibi olan bu durumu
baskı dönemlerinde
acı biçimde hissederiz.
İçine giremeyeceğimiz-
sığamayacağımız denli
küçük bir “örgüt dünyamız”
varsa
“yandık” demektir.*

İster “*doğrudan demokrasi temelli gelenek*” örgütü olsun isterse “*temsili demokrasi temelli demokratik*” ya da “*politik*” örgütlenme olsun “*ara amaç toplumsallaşmak, son amaç ise siyasallaşmak*”tır. Siyasallaşmanın “*aracı toplumsallaşmak*”sa öncelikle toplumsallaşmanın “*araçlarıyla*” yaşama müdahale etmek gerekir. Bu üç örgüt tipinin “*yetenekleri ve olanakları*” farklıdır: Doğal olarak kullanacakları “*toplumsallaşma araçları*” ortaklık gösterdiği gibi farklılık da gösterecektir.

Gelenek Örgütünün Toplumsallaşma Araçları

“*Gelenek örgütleri*”; gerçek yaşamın gereksinimlerini karşılamaya yönelik olan ve “*yüz yüze*” ilişkiler, “*doğrudan demokrasi*”ye dayanan topluluk örgütlenmeleri ya “*kan-soy*”, ya “*yer*” ya da “*inanç*” bağı toplulukları olarak yapılır. Ne var ki çağdaş toplum, “*sınıf ideolojilerinin*” yönlendirdiği “*çıkara*”

dayalı bir toplumsal sistemi yerleştirince, topluluk örgütlenmelerinin varlık nedeni olan “*yüz yüze*” ilişkiler, “*kan-soy*” bağları ve “*ilahi ideolojinin*” biçimlendirdiği inanç dayanışması önemli ölçüde çözüldü. En azından belirleyici olmaktan çıktı. Artık topluluk örgütlenmeleri, “*emeğe-halkın çıkarına yararına*” dayalı düşüncelerin uzlaşmasının bir ürünü olarak yaratılan toplum örgütlenmelerini, yani demokratik ve politik örgütlenmeleri “*besleyen*”, “*yüz yüze ilişkileri*” ve “*doğrudan demokrasi*”yi canlı tutan, inanca bağlı değerleri “*yeryüzüne*” indiren bir geleneksel kanal biçiminde varlığını sürdürmelidir. Kendini güncelleştirerek kucakladığı tabanın zenginliğini toplum örgütlenmelerine taşıyan, sorunlarını aktaran bir örgütsellik olarak var olmalıdır. Önce “*kendi*” örgütlü olmalıdır: Zaman yitirilmeden gelenek örgütü “*Serçeşme merkezli bir örgütlü yapıya*” kavuşturulmalıdır. Bu örgütlü yapının toplumsallaşma araçları, “*inanç ve inanç uygulaması*”na ilişkin olacaktır.

Unutmayalım ki bugün Alevi-Bektaşî inancı ağırlıklı olarak “*işlevsizdir*”; daha doğrusu, yaşama “*sızma-katılma*” yeteneğini önemli ölçüde “*yitirmiş*” durumdadır. Bu “*tehlikeli*” durumun çözümlenmesi zorunludur. Çünkü, tüm ortodoks dinlerde bu arada Sünnilik’te inanç, “*işlevsizse*” tehlikesizdir; bu nedenle laiklik ilkesi gereği dünya işleriyle ve toplumsal yaşama bağı “*kopartılarak*” vicdanlara sıkıştırılır; ancak “*ahlak ve öte-dünya öğretisi*” olarak yaşamasına izin verilir. Alevilik-Bektaşîlikte ise bunun “*tersi*” doğrudur: “*İşlevsizse*” tehlikelidir; yaşamın “*sorgulaması*” dışında kalarak “*kemikleşen*” Alevi-Bektaşî inancı, Alevilerin-Bektaşîlerin taşıyamayacağı bir “*inanç-yaşam karışlığı*” yaratır. Açıkça belirtmek gerekirse “*işlevsizlik*” laiklik için de “*tehlikeli bir duruma*” yol açar ve gerektiğinde “*zor*” kullanarak “*vicdanlara sıkıştırılmak*” gibi bir sonuç üretir. Bunun önüne geçebilmek için Alevi-Bektaşî inancınının “*yaşama sunulması*” ve böylece yaşam tarafından “*sorgulanmasının*” sağlanması gerekir. Çünkü Alevi-Bektaşî inancınının ilkeleri “*insanın aklının ve doğanın aklının-inanç diliyle söylersek Tanrı’nın aklının- sonuçlarından başka bir şey değildir*” de ondan. Ancak böylesi bir gelişme sürecinde inanca “*değişim-dönüşüm*” kazandırılabilir, “*geri dönüşümlü*” duruma getirilebilir. Başka türlü bir Alevinin-Bektaşînin inancıyla “*kucaklaşması*” olanaksızdır.

Anlatılan nedenlerle Serçeşme merkezli Alevi-Bektaşî gelenek örgütü, Alevi-Bektaşî inancının özgünlüğünü; bu özgünlüğün ezilen insanlar tarafından Anadolu toprağında üretildiğini anlatmak; anlatılan inancın uygulamasıyla yaşama müdahale etmek göreviyle “*yükümlüdür*”. Bu yükümlülüğünü yerine getirdiği gün ya da getirdikçe Alevilik-Bektaşîlik kendi toplumsallığını dışındaki dinamiklere gösterecektir.

Demokratik Örgütlenmenin Toplumsallaşma Araçları

Konfederasyon, federasyon ve alt birimleri, çağdaş koşullarda yaratılmış bir “*toplum örgütlenmesi*”dir, yani “*demokratik kitle örgütleri*”dir. Böylesi bir örgüt öncelikle “*devrimci*” bir örgütlenme olmalıdır ve “*Alevi-Bektaşî kesimin ağırlıklı içinde yer aldığı halk yığınlarının çıkarını-yararını*” savunmalıdır. Tıpkı geçmişte olduğu gibi, Alevi-Bektaşî top-▶▶

HACI BEKTAŞ MÜZESİ ESKİ MÜDÜRÜ

Ali Sümer Halifebaba Hakk'a Yürüdü

*Geçen yıl Hidrellez'de Denizli'nin
Çalçakırlar köyünü bize gezdiren
yatırları, mezarlığı tanıtan,
bilgilendiren sohbeti kulağımızda,
Dümülce Sultan Dergâhı'nın
bahçesinde kendi eliyle toplayıp
yedirdiği çağlaların tadı damağımızda,
Hidrellez Cemi'nde muhabbeti
dimağımızda taze olan;
bu yıl yine birlikte olmaya sözleştiğimiz
Ali Sümer Halifebaba Hakk'a yürüdü.
Yattığı yer ışık olsun.*

►► luluk örgütlenmelerinin “özel konumu” nedeniyle oynadığı toplumsal rolde olduğu gibi, yalnızca Alevilerin-Bektaşilerin değil, çıkarları “bir ve aynı olan” diğer halk kesimlerinin demokratik istemlerinin kucaklamalı, demokrasi ve laiklik mücadelesine omuz vermeli, gerektiğinde bu mücadelenin öznesi olabilmelidir. Ama diğer yandan Alevilik-Bektaşilik sorunlarıyla “sınırlı” topluluk örgütlenmelerini kucaklamalıdır. Kendini besleyen ana damardan yoksun olan ya da bu damarı dışta bırakan, görmezlikten gelen, küçümseyen bir toplum örgütlenmesi “şey” değil, “hiçbir şey”dir. Gelenek zemininde ve Alevi-Bektaşî inancının-kültürünün yönlendiriciliğinde canlandırılan ya da canlandırılacak olan bu örgütlenmeler aracılığıyla Alevi-Bektaşî kimliği yeniden yapılandırılmalı, inancın ve kültürün gerekleri yaşama geçirilmelidir.

Özetlersek: Alevi-Bektaşî demokratik örgütlülüğü, geleneksel temelde Alevilerin-Bektaşîlerin “tümünü” kucaklar. Alevi-Bektaşî olmaktan kaynaklanan sorunların çözümünü uğraşır. Ancak “belirleyici-güdücü-yönlendirici” ögesi Alevilerin-Bektaşîlerin ezici çoğunluğunun da içinde bulunduğu geniş halk yığınlarının “çıkarına” dayanır: Bu çıkarın gereği olarak demokrasi-laiklik mücadelesine omuz verir, bu yolla ülke insanının gelecek alını yazısının belirlenmesine “katkı” sunar.

Politik Örgütlenmenin Toplumsallaşma Araçları

Alevi-Bektaşî politik örgütlenmesi “yalnız başına” siyasallaşamaz: İnanç yanı da olan bir siyasal hareket laik bir toprakta “iktidara” taşınmaz. O zaman şu soru akla gelecektir: Alevilerin-Bektaşîlerin bir iktidar sorunu olmayacak mı? Doğal olarak olacaktır. Peki Aleviler-Bektaşîler politik mücadele zemininde kendi toplumsallaşmalarını nasıl sağlayacaklardır?. Bu konuda Alevilerin-Bektaşîlerin olanakları, dışında kalan toplumsal güçlerden “ayrıcalklı”dır. Çünkü bu toprağın “en gerçekçi” politikası,

Alevi-Bektaşî toplumsal mücadeleler tarihidir. Mücadele tarihi içerisinde üretilen ve bugünlere taşınması için on binlerce can bedeli ödenen “kâmil toplum tasarımı” güncelleştirmek yeter.

Nedir kâmil toplum tasarımı? Kâmil toplum, Alevilerin-Bektaşîlerin-Bedreddinilerin felsefelerine, öğretilerine ve yaşama biçimlerine uygun olarak toplumu kurtuluşa taşımak için tasarladıkları; devletin, sınıfların, özel mülkiyetin ve paranın olmamasıyla belirgin, herkesin yeteneğine göre üretime katkıda bulunduğu, gereksinimine göre toplumsal üretimden pay aldığı kusursuz toplumdur. İşte Aleviler-Bektaşîler, bu toplumsal tasarımı güncelleyerek politik zeminde “toplumsallaşacaklar” ve kendilerinin de içinde yer aldığı iktidara taşınma amaçlı halk hareketinin gündemine yerleştireceklerdir. Halkın beynine, halk hareketinin gündemine taşır taşınmaz bu “toplumsal tasarımı”, benim toprağımdaki siyaseti “halk çıkarına, terbiye edecektir.”

Demek ki “halkın çıkarını üretecek” her öneri, her uğraş ya da mücadele Alevi-Bektaşî demokratik örgütlenmesinin, kendilerinin de içinde yer aldığı politik örgütlenmenin “toplumsallaşma araçları”dır. Toplumsal ilişkileri-çelişkileri taşımaya başladığında, kâmil toplum tasarımı halkın kavga gündemine aktardığında Alevilik-Bektaşîlik toplumsal bir güç olarak öne çıkmaya başlar ve tam da bu noktada, Alevi-Bektaşî olmaktan kaynaklanan sorunlar tüm devrimci toplumsal dinamiklerin omuz vereceği “halkın çıkarının bir parçası” durumuna gelir.

Ezilenlerin “dayanışma içine gireceği”, ezenlerin “kaygıyla tank olacağı” bu “işlevli-etkin toplumsallık”, politik alana akarak “siyaseti terbiye edecek”, Alevi-Bektaşî toplumsallığını dikkate alan, bu toplumsallığa “dönüşümlü” bir siyaset üretecektir. Siyasete dönüşümlü bir toplumsallık ve toplumsallığa dönüşümlü bir siyaset yaratıldığı gün bence sorun çözümlenmenin “kanalına” oturacaktır.

Örgüt türü
nasıl toplumsallaşacağımızın
ve
nasıl siyasallaşacağımızın
anahtarını verir

Hacı Bektaş Veli'yi Doğru Tanıyor muyuz?

Serçeşme Hacı Bektaş Veli ve Hünkâr Dergâhı-Bölüm II

İsmail Kaygusuz

Hacı Bektaş'ın Hıristiyanlarla İlişkileri Üzerinde Birkaç Söz

Hacı Bektaş Veli, (halife ve dervişleri dahil) içiçe yaşamakta oldukları Hıristiyan halk ve manastır keşişleriyle dostluk, yakınlık ilişkileri sürdürdüğü gibi, sürgün Bizans İmparatorluğunun başkenti ve aynı zamanda bilim ve kültür merkezi İznik'ten de haberliydi; gelişmeleri izliyor olmalıydı.

Özellikle Hacı Bektaş ile yaşıt ve aynı yıllarda ölmüş bulunan Nikephoros Blemmydes (1197-1272), kendi manastırında verdiği felsefe derslerinde evrensel sorunlarla ilgilenmekteydi: Burada, aşağıdaki varlıklar tarafından şekillendirilmeden önce, ırk ve türlerin her cinsinin Tanrı'nın düşüncesinde yer aldığını farzeden nominalizm ile realizmi uzlaştırma yollarını araştırıyor. Aynı zamanda "herkese, her şeye yeryüzünde gerçek tanrı olacak" ideal bir filozof-kral portresi çiziyordu. Hacı Bektaş'ın günümüze ulaşmış yapıtlarında akıl, bilim, evren ve dünya üzerine sözlerinde gününün felsefesinin izlerini görmemek olanaksızdır.

Hacı Bektaş Veli Dergâhı herkese ve hangi din ve inanca mensup olursa olsun her insana açıktır. Onun Horasan'dan kalkıp ziyaretine gelen ve -gerçekte İsmaililer olan- Kalenderi, Haydari konukları da vardır; her yıl düzenli olarak Dergâha gelip kurbanlarını keserek, Cem-cemaate katılan ve lokma yiyen Hıristiyan köylülerinden müritleri de... Hacı Bektaş'ı Kapadokyalı Aziz Kharalambos'la aynılaştırıp, din değiştirmeden onun hoşgörüsüne sığınmış köylülere karşı, kentli Hıristiyanlar ve manastır keşişleri gizli gizli haberleşerek duasıyla birlikte yardımlarını da alıyorlardı. Çünkü Hünkâr'ın Bizanslı Hıristiyanlara yaklaşımı insancıldır; tüm insanlara karşı eşitlik ve sevgi yüküldür davranışları. O İsa'yı da, Muhammed'den aşağı görmemektedir. Hacı Bektaş *Fevaid* adlı yapıtında İsa peygamberden şu sözleri nakleder:

"...Ve dört şeydir ki insanı Hakk'a eriştirir: Büyüklerle oturmak, akıllı kişilere danışmak, kısmetsiz kişilerden (çalışmayan, kendine bile yararı olmayanlardan İ.K.) sakınmak, münevilerden (köşesine çekilmiş sadece ibadetle uğraşanlar İ.K.) yardım istemek."⁽¹⁾

Hacı Bektaş, *Vilayetname*'deki söylencelerden anlaşıldığı üzere, gerçekten bu dört ilkeyi aynıysıyla uygulamıştır Hıristiyanlarla ilişkilerinde: Büyükleriyle oturup sohbet etmiş. Akıllılarına danışmış; düşünce alışverişinde bulunmuş. Kendine yararı olmayan, yani çalışıp da kısmetini ele geçiremeyenlerden, tembellerinden uzaklaşmış. Ama asıl yoksul Hıristiyan halkla karşılıklı yardımlaşmalarını sürdürmüştür.

Serçeşme Hacı Bektaş Veli ve Hünkâr Dergâhı

Hacı Bektaş Veli'nin kurduğu Dergâh, Sünniliğin medreseleri karşısında, günün bilimlerinin ışığı altında ve çağını aşarak, Bâtını-Alevi öğretisinin kurallarının öğretilip uygulandığı Halk Üniversitesi konumu kazanmıştır. Eğitim ve öğretiminde Anadolu'da çoğunluğu oluşturan Türkmen halkların dilini, öz Türkçeyi kullanmıştır. Kuşkusuzdur ki, başta Bereket Hacı ve çevresi olmak üzere, Malya yenilgisinden sonra yapılan Babai kırımından kurtulmuş bulunan Baba İlyas halifelerinin ve Bacıyanı Rum örgütünün büyük katkıları vardı. Ama asıl Hacı Bektaş'ı kucaklayıp bağrına basan Sulucakarahöyük'te yerleşmiş Çepni Türkmen topluluğunun el ve gönül birliğini, bu yerleşim biriminde yeni toplumsal yapılanmanın oluşmasında en ön sıraya almak gerekir.

Buna karşılık *Vilayetname*'de olsun, Baba İlyas Menakıbnamesi'nde olsun Hacı Bektaş Veli ile ilişkisi olan (Hünkârî, Çepni, Hacı Bereket, İbrahim Hacı gibi) topluluklar ve kurucularının adları geçtiği halde, kendisinin mensup olduğu söylenen "Bektaş ya da Bektaşlı" topluluğundan tek söz edilmiyor, tuhaf değil mi? Hayır tuhaf değil, çünkü sadece bir isim bezerliğinin ötesinde bir ilgisi yok. Bektaş, Bektaşlı-Bektaşlı, Bektaşoğulları adlarıyla anılan bu topluluk Rişvan Ekrad Taifesi'ne bağlıdır, yani bir Kürd topluluğudur. Rişvan Kürd aşiretinden bir kişinin, bir önderin adını taşımaktadır. Osmanlı Belgelerinde "iskan edilen yerlerden kaçan, yol kesip yolcuları soyan, konar-göçer Türkmen Ekrad

*Lanet olsun batıl yola gidene
Münafık ilmine amel edene
Hünkâr evladını inkâr edene
Mahşer kapısında rıdvan mı vardır*

*Hasireti'm ikrar iman Ali'ye
Sırr-ı settar Hacı Bektaş Veli'ye
Ona şek getiren Mervan kulu ya
Ehlibey'ten gayri daman mı vardır*

Taifesi'nden Bektaşlı Cemaati öteden beri şekaavet üzere idi, eşkıyalık yapıyordu" diye geçiyor. (Bkz. Cevdet Türkay, Osmanlı İmparatorluğunda Oymak, Aşiret ve Cemaatlar, İstanbul, 1979, s. 239-40) Hacı Bektaş'ın bu topluluğa mensup olduğu iddiası bize, eski Nakşibendi Şeyhi Prof. Dr. Esat Coşan'ın bir makalesindeki şu cümleyi anımsatıyor: "...mademki Hacı Bektaş Makalat'ı Arapça yazmış, demek kendisi de Arapmış..."

Bütün bu emeksel katkılarla Sulucakarahöyük'te yapılan üretime dönük çalışmalar, bölgenin koşullarına uygun yeni uygulamalar Dergâh'ın ekonomik düzeyini yükseltirken, inançsal, eğitimsel ve kültürel etkinlikleri de o derece artırıyor. Hacı Bektaş Veli, bağlı baş *dai* ya da Hüccet olarak bulunduğu Şemseddin Muhammed ile, 1243'te Anadolu'ya ge-

lişine kadar da gizli ilişki içindeydi. *Vilayetname*'de farklı biçimde de anlatılmış olsa, zaten Mevlana'ya gitmeden önce Hacı Bektaş'la buluştuğu bilinmektedir.⁽²⁾

Yedinci İmam Musa Kazım'ın soyundan Seyyid İbrahim-i Sani oğlu Seyyid Muhammed Bektaş'ın, Sulucakarahöyük'te kurduğu Hacı Bektaş Veli Seyyid Ocağı en fazla yirmi yıl içerisinde Hünkâr Dergâh'na, sözcük anlamıyla "Ulu Padişah Kapısı"na dönüştü. Alevi-Bektaşlı inançsal birliğinin merkezi oldu. *Vilayetname*'ye göre bu dönem içinde 360 halife ve 36 bin derviş yetişmiş. Bunlar siyasal dağılımı içindeki Anadolu'nun çok sayıda beylik topraklarına yayılarak yerleşerek çerağ uyandırıp cemlerini-cemaatlerini yönetmektedirler. Çok daha önceden gelmiş Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde yaşamakta olan Seyyid Ocakları'nın pirleri de Hünkâr Hacı Bektaş'ı büyük Mürşid ve Serçeşme olarak tanıyıp, Hünkâr Dergâh'na bağlanmışlardı. Bu Dergâh, olasılıkla İsmaililer arasındayken Hacı Bektaş'ın kendisinin de eğitim görmüş olduğu, 11. yüzyılın son çeyreğinde, Hasan Sabbah'ın öğretmeni baş *dai* Abdülmalik Ataş'ın Şahdiz Daru'l Hicra kalesinde kurduğu İsmaili eğitim merkezi-medresesinin işlevini görmüştür. Orada da on yıl içinde çoğunluğu İsfahanlı 30 bin kişi İsmaili inanç eğitimi almış birer *dai* olarak bânîni inancını yaymakla görevlendirmiştir.

Hünkâr Hacı Bektaş Veli, "bir olalım" diyerek, inançsal, toplumsal birliğin yanısıra; ezici çoğunluktaki Türkmen boy ve oymaklarını yönlendiren inançsal önderleri yetiştiren Seyyid Ocakları örgütlenmelerini de birleştirerek merkezileştirip, dağılımı ve bireyselliği (çıkarları) geri plana çektilerince "diri olmayı", canlı ve sağlıklı kalmayı gerçekleştirmiş. Öbür yandan yerleştiği bölgede tarımda, zanaatta ortaklaşa üretime/bölüşüme, sosyal dayanışma ve ticarete ağırlık kazandırarak üçüncü ilkesi "iri olmayı", yani ekonomisini güçlendirerek büyümeyi de sağlamıştır. Öyle ki, Hakk'a yürümesinin ardından onun adına bin koyun, yüz sığır kesilip halka şölen veriliyor. Yedinci ve kırkıncı gününde ise o ana kadar beslenen konuklara helva dağıtılıyor. Bunlar gösteriyor ki Dergâh bir anda 25-30 bin kişiye yemek verecek, doyuracak durumdadır.

Hünkâr Hacı Bektaş siyasetini, döneminin öznel ve nesnel koşulları içerisinde, Moğol istilasıyla yıkılan yokolan kurumların restorasyonunda birlik sağlama üzerinde dener. Baba Bektaş, geldiği Babai ihtilalci geleneğini, varolan koşullar içinde uygulamaya gitmemiştir, yani bu kendisine bağlı geniş Alevi Türkmen halk kitlesini bir iç isyana yöneltmedi. Çünkü önce dış düşman tehlikesinden kurtulmak gerekiyordu. Kısacası, istilacılardan memleketin kurtarılmasına öne almak amacı güdülmüştür. Bu nedenle bağımsızlık siyaseti güden Selçuklu prensi İzzeddin II. Keykavus'u, Moğol korumalığındaki işbirlikçi yönetime kentleri köyleri yakıp yıkan, ezeli düşman Moğollara karşı savaşmaya yönlendirerek onun yanında yer aldılar.

Hünkâr Hacı Bektaş Veli'nin ölümünün ardından Bacıyan-i Rum kadınlar örgütlenmesinin (eski) başkanı ve eşi Kadıncık Ana adıyla tanınan Kutlu Melek (Fatma Nuriye) bir süre posta oturarak Hünkâr Dergâh'ını yönettiği bilinir. Yine Aşık Paşa'dan gelen bilgilere ve *Abdal Musa Vilayetnamesi*'ne göre Kadıncık Ana emaneti, yani Dergâh yönetimini Abdal Musa Sultan'a devrettiğini biliyoruz. Abdal Musa'nın kendisine ardıl olarak Seyid Ali Sultan'ı (1310-1402) gösterdiği üzerinde kanıtlar vardır Kızıl Deli Sultan ile torunu, yani Mürsel Bali oğlu Balım Sultan (ö. 1518) farklı konumlarda tarih sahnesinde yerlerini aldılar. Serçeşme Hacı Bek-

taş Veli'nin soyundan gelenlerin Dergâh'ta postnişin ya da tekkeşin adıyla, Osmanlı'ya ya tamamıyla karşı, yahut uzlaşarak toplumsal-inançsal önderliklerini sürdürdüklerini biliyoruz.

1509-1511 Şah Kulu, 1512-13 Nur Halife, 1525 Baba Zünnun, 1527-8 Kalender Şah (Çelebi) Osmanlı zulmüne karşı, Kızılbaş başkaldırı hareketleri Dergâh çevresinde oluşan siyasal birlikten kaynaklanmıştı. Osmanlı yönetimi hem bunlardan hem de Kızılbaş Safevilerle sıkı ilişkilerden dolayı Dergâhı kapattı. Hacı Bektaş soyundan gelen Seyyid ailelerin önderleri öldürüldü, kalanları dağıtıldı. Anadolu'daki nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan geniş bir kitlenin bulunduğu kutsal yerin kapatılmış olmasının daha büyük başkaldırlara neden olacağı endişesiyle, Osmanlı üç yüzyıl önce yaşamış olan Hacı Bektaş Veli'yi hadım edip(!) çocuksuz olduğuna ferman buyurarak, 1551'de Paşa unvanlı Sersem Ali Baba'yı (ö. 1559) Dergâh'ın başına atadı ve kendisine bağlı yeni bir Bektaşî kolu (Babagan) yarattı. Dergâh Hacı Bektaş evlatlarının elinden alındı. Ama çok değil 20 yıl sonra Osmanlı'nın bu kuşatmasına, Hünkâr Dergâh'ına elkoymasına karşı çok geniş bir protesto hareketi görüyoruz. Şah İsmail adıyla ortaya çıkan bir Alevi halk önderi, 50 bin kişinin başında Hacı Bektaş Dergâh'ını ziyaret ederek, kurbanlar kesip kazan kaynatarak toplu Hac tapınması ve büyük Görgü Cem gerçekleştirmiştir. Bizce, Lala Mustafa Paşa tarafından 1578'de ezilmiş Düzmece Şah İsmail hareketinin asıl bu bağlamda özel bir önemi vardır. Sürgün edilen, dağıtılan ya da kaçma durumunda kalmış olan Hacı Bektaş Veli evlatlarının Bağdad, Kerbelâ ve Necef'te Hacı Bektaş tekkeleri kurdular. Buralarda Dede Garkınlı ve Şah İbrahimli Dede'lere "icazetnameler" verdikleri ve mektuplar yazdıklarını görüyoruz.

Aynı yüzyıl içerisinde Osmanlı yönetimi, Hacı Bektaş Dergâh'ını bağı-bahçesi, köyleri ve arazileriyle birlikte, aileden birinin başkanlığında bir çeşit ayrıcalıklı vakıf tımarı biçiminde kurumlaştırıp, tümüyle denetimi altına aldı. Bu kere ikili dergâh postnişinliği sürdürürken fermanlarda Çelebi ailesinden olanlar da "El Şeyh ... evlad-ı Hacı Bektaş-i Veli" sıfatıyla tanınıp Hacı Bektaş soyundan geldiklerini onaylanmış oluyordu. Artık Osmanlı çıkarları gereği, Hacı Bektaş Veli'nin çocuksuzluğu siyasetinden vazgeçmiş görünüyor. Yaratılan ılımlı (Babağan) Bektaşîliğe sokuşturulmuş Şeriat öğelerini kabule zorlanarak, yolu sürdürmeye yetkin dedelere verdiklere "İcazetname"lere "günde beş vakit namaz ve Ramazan'da teravih kıldırma" koşulları bile koydurulmuştu. Hacı Bektaş Seyyid Ocağı, soyun yaşaması yokolmaması adına "takiye"ye sığınarak 1826 yılına kadar bu ikilem içinde Hünkâr Dergâh'ının önderliğini sürdürmeye çalıştı.

Hak Muhammed-Ali'den sonra adını gülbenklerinde, dillerinde zikredip, gönüllerinde sakladıkları Hacı Bektaş Veli'nin evlatlarından postta oturan zata, her durumda geniş Alevi kitlesi tarafından "el ele, el Hakk'a" ilkesi çerçevesinde Mürşid olarak kabul edilerek saygıda kusur edilmemiştir.

Bununla birlikte izleyen yaklaşık yüz elli yıl içinde, Hünkâr Dergâh'ında birlik tamamıyla bozulmuştur; hem Osmanlı'nın teşvik ve yardımlarıyla, hem de bu dönemdeki İran Safevi Şah'larının iki yüzlü siyasetiyle Seyyid Ocakları teker teker Dergâh'tan kopmaya ve bağımsız hareket etmeye başladılar, yol ve erkânlar denetimsiz kaldı. Osmanlı yönetimi, Nakıb-ül Eşrafiye kurumunun Kerbelâ ve Necef kolları bol keseden Evlad-ı Resul şecereleri, Seyyidlik beratları dağıtması ve yenilemesini kolaylaştırdı. Seyyidlere tanınan ufak-tefek ayrıcalıklar Ocaklara bağlı aileleri cezbediyor ve bir yandan da şecere yeniletene talip içine öncelikle gitme Cem-cemaat yapma hakkı doğduğu için rekabet ve rüşvet alıp yürümüştür. Aynı belgelerin Erdebil tarafından verilmesine de dönemin Şah'ları göz yummaktaydı. I. Şah Abbas, Şah Safi ve II. Şah Abbas dönemlerinde Anadolu'ya gelen Buyruk metinlerinde Kızılbaş edep-erkânları içine sokuşturulmuş tüm Şii şeriatı öğelerini görmekteyiz. Ama öbür yandan, adı geçen Şah'ların her fırsatta bâtni anlamda Ali-Fatima soyundan ve zamanın İmamı, Mürşidi Kâmil nitelemeleriyle övgüleri yapılmakta. Oysa İran'da Ortodoks Caferilik resmi din olmuş ve Kızılbaşlık yasaklanmış, önderleri yönetimden uzaklaştırılmış, çoğu katledilmişti; Kızılbaş Türkmen kitlesi kovuşturulmaya uğramakta ya kaçarak Anadolu'ya sığınmakta ya da Şii ve Nimatullahi sülâhlerinin, Noktavilerin kılığına girerek korunmaktadır. Anadolu Alevi-Kızılbaşları bunlardan habersiz, sahte halifeler tarafından istinsah edilen (çoğaltılan) Buyruk'lar ve Şii kitaplarıyla aralarında dolaşıyor, Şahların övgülerini yapıyor, ayrıca Seyyid Ocaklarından kendilerine bazı yandaşlar ediniyorlardı. Ocaklar öylesine kaptırmıştır ki kendilerini bu Şecere yenileme, berat alma olayına; aynı Ocak'tan bir aile Hacı Bektaş evlatlarından İcazetname alırken, öbürü Erdebil Dergâh'ından alarak talip bölüşüme ve çıkar rekabetine dönüşüyor.

Bu bölünme ve ayrılmalar daha kendi zamanında başlamış olmalı ki, Safevi soylu olmasına rağmen Hünkâr Dergâh'ına bağlı ve Pir Sultan Abdal'ın talibi büyük Kızılbaş ozanı Dede Kul Himmet (ö. 17. yüzyılın ilk yarısı) bir nefesinde şöyle söylemektedir:

Bektaş-i Veli'nin yolun bilmeyen
Gündüzü karanlık gece sayılır

Evladı Mürsel'dir, tutmazsa damen
Anlardan ıraktır din ile iman
Her kim Ali evlada ederse güman
Yüz bin emek çekse hiçe sayılır

Kul Himmet'im bu manaya erenler
Zamanının İmamını bulanlar
Hazret-i Hünkâr'ı mürşit bilenler
Bir niyazı yüz bin hoca sayılır

Ayrıca Medrese eğitimi alarak Şeriat eğilimlerini güçlendirmiş, Dersaadet İstanbul ile iyi ilişkiler kurmuş Ocaklı Seyyidlerin de bulunduğu bilgi dışı değildir. İmam Zeynelabidin oğlu Zeyd soyundan Ağuçanlı ve Mineyikli Seyyid Ocaklarıyla akraba olan Senirkentli Veli Baba bunun tipik örneğidir. Onun soyundan gelen Veli Baba Tekkesinin postnişinleri İstanbul medreselerinde yetişmiş olduklarını öğreniyoruz. Öyle ki, Veli Baba'nın İstanbul sarayı ile yakın ilişkisi yaşamına mal oldu; Katırcıoğlu başkaldırı hareketi önderlerinden (eniştesi) Kara Haydar'ın oğlu (yeğeni) Mehmet tarafından öldürüldü. Osmanlı yönetimi korkunç baskı-zulüm ve düşmanca siyasetiyle birliği parçalama ve Seyyid Ocaklarını birbirini düşürmekle de yetinmedi. 1826'da yeniçeri kırımıyla bilinen tüm Alevi-Bektaşî tekkelerini, dergâhlarını kapattı.

Yeniçeri kırımının arkasından Hacı Bektaş Veli Dergâh'ı yine Hacı Bektaş evlatlarının elinden alınıp, Nakşibendi'lere verilerek asıl hedef olan Sünnileştirmeğe gidilmiş. Son postnişin Seyyid Hamdullah Çelebi (1767-1836) Amasya'ya sürgün edilmiştir. O yaşamının son yıllarını sürgünde geçirirken, Alevi-Bektaşî toplumu olaya seyirci kalmamış dönemin koşullarına uygun biçimde davranarak Anadolu'nun her köşesinden, bağlı buldukları Dergâh postnişini Mürşidlerinin sürgün cezasının kaldırılıp, yeniden postuna-makamına oturtulmasını; Hacı Bektaş Dergâhının Hacı Bektaş Veli evlatlarına geri verilmesini talebeden ve her biri yüzlerce imzalı mektuplar göndermişlerdir Padişah'a. Bu eylem, olay gerçekleşinceye dek sürmüştür. Buna karşı Hacı Bektaş evlatlarını eleştiren ve Dergâh'ı yadsayan Ocak Dede'lerinden bu duruma sevinenler, bu eylemlere yardımcı olmayanlar da fazlaca bulunuyor olmalıydı ki, kendisi *Hasireti* mahlasıyla yazdığı aşağıdaki nefesinde kırgınlığı ve kızgınlığını ilenerek çıkarmaktadır sanki:

Hünkâr Hacı Bektaş nesl-i Ali'den
İkrar almayanda iman mı vardır
Vahid-ullah deyip teslim olmadan
Gayri bir kimseden yaran mı vardır

Lanet olsun batıl yola gidene
Münafık ilmüne amel edene
Hünkâr evladını inkâr edene
Mahşer kapısında rıdvan mı vardır

Hasireti'm ikrar iman Ali'ye
Sırr-ı settar Hacı Bektaş Veli'ye
Ona şek getiren Mervan kulu ya
Ehlibeyt'ten gayri daman mı vardır

Hala umudumu koruyarak sözlerimi şöyle bağliyacığım: Türkiye nüfusunun üçte birini oluşturan Alevi-Bektaşî inanç toplumunun birliğinin inançsal temelde sağlanması dernekler ve vakıflar, diğer kitlesel örgütler aracılığıyla olmayacağı artık iyice anlaşılabilir durumdadır. Bu birliğin, Hacı Bektaş Veli Dergâhının çevresinde toplanarak sağlanması kaçınılmazdır. Ulu Hünkâr Dergâh'ına toplum olarak sahip çıkıp, oranın tarihsel işlevine kavuşturulması gerekir. Ancak bu inançsal hiyerarşik yapının (Dede-Baba, Pir, Mürşid) -simgesel de olsa- işletilmesi, Alevi-Bektaşî topluluklarının yaşadığı bölge ve ülkelerden gelecek olan seyid ocakları temsilcileri dedeler ve babalar arasından bir Dergâh Yüksek Kurulu'nun seçilmesiyle gerçekleşebilir. Bu kurulun Dergâh Postnişinin başkanlığında çağdaş demokrasi kuralları çerçevesinde çalışması sağlanmalıdır. Dede yetiştirilmesi, erkânlarımızın günümüz koşulları çerçevesinde yürütülmesi, bunları yürütecek Dedelere icazetname verilmesi ve hatta Hacı Bektaş Ocağından postnişin seçilmesinden ve de inanç toplumu olarak sorunlarımızın-müşküllerimizin çözülmesinden bu kurul sorumlu olmalıdır.

NOTLAR:

- 1 Hacı Bektaş, *Fevaid*, Hızr.: Mehmet Yaman, Ankara, s. 51.
- 2 Hacı Bektaş ve Şemsi Tebrizi ilişkileri konusunda geniş bilgi için bkz. İsmail Kaygusuz, "Şemseddin Muhammed Tebrizi (1183/4-1247/8)-Şems'in Tarihsel, İnançsal ve Siyasal Sorunsalının Çözümü Üzerine Bir Deneme", *Anadolu Bilgeleri*, Su Yayınları, İstanbul, 2005, 1. Bölüm.

GÖKKUŞAĞINDAN VE İNSANDAN KORKMAK NİYE

Sevgili Hrant Dink'in Anısına

Turan Eser, ABF Genel Sekreteri

Farklı renklerin, Türkiye gökyüzü altında “birlikte yaşam” isteklerinin yükseldiği bir süreci ırkçılıkla beslenen etnik milliyetçiliğe inat yaşıyoruz. Bu istek, bunca yaşanmışlıkların, acı ve kötü yüzüne yönelik itirazlar üzerinden yükseliyor. Toplumun gündelik yaşamını zehir eden, huzursuzlaştıran onca kötülüklerle ve siyasi cinayetlere inat, farklılıklarımızla bir arada yaşama ve geleceğimizi birlikte kurma düşüncesi daha da sık dillendiriliyor ve daha da yaygın şekilde dillendirilmelidir. Bu dillendirme sivil toplum eksenli şekilleniyor. Bugünkü mevcut siyasi tabloya bakınca, zaten “Resmi” eksenli olması beklenemezdi. Aksi durumda “resmi” olan, ideolojik varlık gerekçesini inkar etmek ya da onunla yüzleşmek zorunda kalacaktı. Bu nedenle itirazın sivil eksenli olması doğal bir tepki olarak algılanmalıdır. Çünkü farklı renklerin ve farklı kültürel zenginliğinin var olduğu, yeşerdiği zemin, sivil hayatın ta kendisidir. Ama asıl sorun, sivil beklentinin, talebin sürdürülen ortak mücadelelerle “resmi”leşmesidir.

Renkler Solmasın Diye

Yıllardır tek rengin güzelliğini, diğer renklerin varlığına inat ve inkârına dayanarak, topluma dayatma, sevdirmeye baskısı, gökkuşağının tüm renklerini, toplumun hafızasından ve özleminden silmeye malik olamadı. Her rengin düşünce ve kültürel zenginliğini, gri rengin tekçiliğine feda edilmesi ile kültürel ve düşünsel zenginliklerle dolu bu ülkede soluk ve soğuk yüzle yaşamak zorunda kalmak, topluma yapılabilecek en büyük haksızlık olarak süre gelmiştir. Tekçi cehaletin tırpanıyla, gökkuşağının renklerini ve kültürlerini kesmeye kalkanlara karşı, farklı renklerin ortak paydaları üzerinden örgütlenmesi ve “bir arada” yaşama talebi daha yaygın bir örgütlenme ile toplumsallaşmak zorundadır. Renkler solmasın diye..

Doğanın en acımasız kurallarının bile birbirinden koparmaya gücünün yetmediği, gökkuşağın yedi rengi gerçeğine karşın, toplumsal yaşamın renkleri söz konusu olduğunda, ideolojik gerekçelerle birbirinde koparılmaya ve renklerin birbirine, kaşlarını çatarak bakmasını sağlıyor. Oysa koca bir yer kürenin, bir köy kadar küçülerek iç içe girdiği, kültürlerin harmanlaştığı, ülkelerin aynı birlikler içine girdiği bir yüzyılda, bu köyün bir mahallesinde yaşayan, Türkün, Kürdün, Lazın, Çerkez, Ermeninin, Alevinin, Sünninin, Gayrimüslimin devlet eliyle, etnik ve dinsel açıdan tekipleştirme amaçlı asimilasyon ile yaratılan yüksek gerilimli önyargıları ve linç kültürünü anlamak, akli selim olanlara zor geliyor.

Ötekileştirmeden Eşit Koşullarda Olmak

Toplum yaşamında ve gündelik hayatımızın ilişkileri içerisinde tanık olduğumuz, yaşadığımız farklılıkların, bu ülkenin zenginliği olarak düşünmek yerine, insanların beyinlerini, düşüncelerini ve duygularını, “resmi” toplum mühendisliği ile parçalara bölmek ve bölünmüş beyinler, düşünceler ve duygularla, toplumun “bir arada eşit koşullarda” yaşama istencini engellemenin, hiçbir masumane açıklaması olamaz.

Toplumun bölünmüş aklını, düşüncesini ve duygularını, siyasi alanın çatışma eksenlerinin taraftarları haline getirmek ise, “birarada” yaşama kültürünü ve dayanışmasını dinamitleyen en tehlikeli ideolojik yaklaşımdır.

Bu taraftar yaratma kültürünü, AB üyelik sürecinde, Kürt sorununda, Alevi sorununda, laiklik sorununda, milliyetçilik tartışmalarında sık sık yaşamaktayız. Bölünmüş akıllar ve duygularla, “resmi” siyasi çatışma (laik-anti laik, etnik milliyetçilik), eksenlerinin birer kör siyasi taraftarları haline getiriliyoruz. Oysa bu çatışmanın taraftarı olmadan sivil davranabilmek, geleceğimizi açısından kaçınılmaz bir görev olarak duruyor.

Beyinleri ve Duyguları Bölenler
Toplumunu da Bölüyor

Toplumun bölünmüş ve parçalanmış beyinleri, düşünceleri ve duyguları ile birlikte muhafazakârlaşmaya, “iç” ve “dış tehditler” üzerinden yaratılan “korku” ile statükonun göbeğine çekilmeye çalışılıyor. Yaratılan bu korkularla, toplum laikliğin kamburları olan DİB varlığını, zorunlu din derslerini, birkaç milyar dolarlık din propaganda bütçesine, 90 bin camiye karşın, sadece 67 bin okulun varlığını, 35 bin cami yapırma derneği ile sadece bir opera sanatçıları derneğinin bulunduğu sivil toplum örgütlenmesini tartışmak yerine, koca bir yalan olan “Türkiye laiktir laik kalacak” sloganlarının arkasına sıralanıyor.

Devletin Türkiye’deki farklılıkları, sosyal sorunları, kültürel, inançsal kimliklerin varlığını benimseme, sistemin demokratikleşmesi, Anayasasının sivilleşmesi ve evrensel değerlerle beslenerek eksikliklerini tamamlama gibi ciddi bir sorunları ve varken, topluma “cumhuriyetin kazanımlarını korumak” fikrinin yeterliliği dayatılarak, muhafazakarlaşma ve sağcılaşmanın önü açılmaktadır. Kendimizi resmi görüşün “doğruları” ile şekillendirilmesine fırsat vermeden, bu hayatın kendi gerçeklerine ve değerlerine sahip çıkmak gerekir.

Sevgili Hrant Dink’in kızı, “Alçaklar seni ancak arkadan vurabilirlerdi.” diye babasına cansız bedenine seslenirken, aslında bir şey daha buna eklenebilir; Birileri toplumu beyninden vuruyor ideolojik mermile-riyle... Başkalarını arkadan vursunlar diye...

“Resmi” toplum mühendisleri, geleceğimize ilişkin müdahaleleri ile bizi kendi tasarımları olan “geleceğe” taşımaya çalışıyor. Onların geleceği sadece gri renkten ibarettir. Farklılıkların eritildiği kazanlar ülkesidir. “Resmi” düşüncenin, kendi geleceğine doğru taşımacılığa karşı, bu ülkenin tüm farklı kültürlerin ve renklerin, ortak geleceğimizi birlikte kurmak için, ortak sözün, fikrin ve duygunun etrafında toplanarak, geleceğimizin sivil yaşamı kurma yolculuğuna çıkmak için daha çok bir arada olmalıyız.

Türkiye’yi zenginleştirecek en büyük akıl ve toplumsal miras bu ülkenin farklı renklerin dünyasında gizlidir. Önemli olan ülkemizdeki bu farklı renklerin dünyalarında önyargısız dolaşmayı ve tanımayı başarabilmektir. Çünkü gelecek vizyonumuz olan demokratik, çoğulcu, katılımcı, laik, özgürlükçü, bağımsız bir cumhuriyet fikrini oluşturmak, ancak farklılıkların birikimleri ve düşünceleri ve önerileri ile beslenerek gerçekleşir.

Şimdi gökkuşağı renklerini soldurmaya çalışan, ırkçılıkla beslenmiş etnik milliyetçiliğe karşı Hrant Dink anıtının yapılması ve Sivas Madımak vahşetinin gericiliğine karşı Madımak Otelinin 2 Temmuz Müzesi haline getirilmesinin tam da zamanıdır!

“Bir bebekten bir katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapılmaz kardeşlerim...”

Sevgiliye Mektup

Rakel Dink

Çutağım^(*) eş olmak bana verildi. Bugün çok acılı ve onurlu olarak buradayım. Ben, çocuklarım, ailem ve sizler, çok acılıyız. Bu sessiz sevgi biraz olsun bize güç katıyor, kederli bir sevinç yaşıyor. İncil'den Yuhanna 15:13'te 'Hiç kimsede, insanın dostları uğruna canını vermesinden daha büyük bir sevgi yoktur' der.

Sevgili dostlar bugün bedenimin yarısını, sevgilimi, çocuklarımın babasını, ailemizin büyüğünü, sizin kardeşinizi uğurluyoruz. Sağdakine, soldakine, öndekine, arkadakine rahatsızlık, saygısızlık vermeden, sloganlar pankartlar açmadan, sessiz bir saygı yürüyüşü gerçekleştiriyoruz. Bugün sessizlikle büyük bir ses yükselteceğiz. Bugün derinliklerin ışığı yükseldiği günün başlangıcıdır.

Yaşı kaç olursa olsun, 17 veya 27, katil kim olursa olsun, bir zamanlar bebek olduklarını biliyorum. Bir bebekten bir katil yaratan karanlığı sorgulamadan hiçbir şey yapılmaz kardeşlerim.

Kardeşlerim, onun doğruluğa olan sevgisi, şeffaflığa olan sevgisi, dostuna olan sevgisi onu buraya getirdi. Korkuya meydan okuyan sevgisi onu büyüttü. Diyorlar ki 'O büyük bir adamdı'. Size sorarım o büyük mü doğdu? Hayır. O da bizim gibi doğdu. O gökten değildi, o da topraktandı. Bizim gibi çürüyen bir beden, fakat yaşayan ruhu, yaptığı iş, kullandığı üslup, gözlerindeki, yüreğindeki sevgi onu büyük yaptı. İnsan kendiliğinden büyük olmaz. İnsanı yaptıkları büyük yapar. Evet, o büyük oldu. Çünkü büyük düşündü, büyük söyledi. Bugün buraya gelerek hepimiz büyük düşündünüz. Sessizce büyük konuştunuz. Siz de büyüksünüz. Bugünle kalmayın, bu kadarla yetinmeyin.

O bugün Türkiye'de milat yaptı. Sizler de mührü oldunuz. Onunla manşetler, onunla konuşmalar, onunla yasaklar değişti. Onun için dokunulmazlar veya tabular yoktu. Kelam'da dediği gibi yüreğinden taşıtı. Büyük bir bedel ödedi.

Bedellerin ödendiği gelecekler Hrant'ları severek, Hrant'lara inanarak olur. Nefretle, hakaretle, kanı kandan üstün tutarak olmaz. Bu yükseliş karşdakini kendin gibi görerek, kendin gibi sayarak, kendin sayarak olur.

Ah kardeşler, Hisus'un^(**) yardımıyla yarattığı ev cennetinden ayırdılar. Göksel ve ebedi cennete kanat açtırdılar. Gözleri daha yorulmadan, bedeni daha yaşlanmadan, daha hasta olmadan, sevdiklerine doyamadan kanat açtırdılar göksel cennete. Biz de geleceğiz sevgilim, biz de geleceğiz o eşsiz cennete. Oraya yalnız ve yalnız sevgi girer. İnsanların ve meleklerin dillerinden üstün olan, peygamberlikten üstün olan, bütün sırları bilmekten üstün olan, dağları yerinden oynatacak imandan üstün olan, varını yoğunu sadaka vermekten üstün olan, bedenini yakılmaya teslim etmekten daha üstün olan, yalnız ve yalnız sevgi girecek o cennete.

Orada gerçek sevgiyle bir arada ebedice yaşayacağız. Kimseyi kıskanmayan sevgi, kimsenin malında gözü olmayan sevgi, kimseyi öldürmeyen, kimseyi aşağılamayan sevgi, kardeşini kendinden üstün tutan sevgi, kendi hakkından vazgeçen sevgi, kin tutmayan sevgi, bağışlayan sevgi, kardeşinin hakkını savunan sevgi, Mesih'te bulunan sevgi, bize dökülmüş olan sevgi.

Yaptıklarını konuştuklarını kim unutabilir sevgilim. Hangi karanlık unutturabilir sevgilim? Olmuşları, olanları kim unutturabilir? Korku unutturulabilir mi sevgilim? Yaşam mı? Zulüm mü? Dünyanın zevk-u sefası mı sevgilim? Yoksa ölüm mü unutturacak sevgilim? Hayır, hiçbir karanlık unutturamaz sevgilim.

Ben de sana yazdım aşk mektubunu sevgilim. Bana da ağır oldu bedeli sevgilim. Bunları yazabilmeyi Hisus'a borçluyum sevgilim. Onun da hakkını ona verelim sevgilim. Herkesin hakkını herkese geri verelim sevgilim.

Sevdiklerinden ayrıldın, çocuklarından, torunlarından ayrıldın, burada seni uğurlayanlardan ayrıldın. Kucağımdan ayrıldın. Ülkenden ayrıldın.

NOTLAR:

(*) Çutak: Ermenice 'keman'; Rakel Dink'in eşine taktığı ad.

(**) Hisus: Hz. İsa.

OZAN ŞAH TURNA

Hrant Dink

Anısına

Dostluk

Barış ve Kardeşlik

Adına,

Karanlıkların

İnadına!

Kırdı gönül tellerimi
Parçalandı yere düştü
Ayaz vurdu güllerimi
Yaz ayında kara düştü
(Nakarat)

Bulutlar karardı küstü
Ay tutuldu, güneş pustu
Turnalar, kumrular sustu
Güvercinler zara düştü

Güneşi aldım koynuma
Bedeller verdim aynıma
Dostlar ip taktı boynuma
Şah Turna Can dara düştü!

Esat Korkmaz'la Balkankolu Söyleşileri

Hasan Öztürk

Konuğum, araştırmacı yazar Esat Korkmaz'la birlikte, Topçu Baba etkinlik alanında buluştuk. Esat Korkmaz ustamızın onlarca kitabı var. Çoğu Alevilik ve Bektaşilik konusunda araştırmalar, düşünceler, yorumlar, çabalar. Tabii demokrasi ve çağdaşlık alanında çalışmalar. Esat canın bu alandaki çalışmaları yıllara ulaşıyor. Zaman ilerledi, döndü dolaştı. 2006 sonlarına yaklaştık. Aralık ayı ortasında Esat canı Kırklareli'ye bir daha konuk ediyorduk. Ev sahibi bu kez resmen Topçu Baba Kültür ve Araştırma Derneği'di.

Bir hafta öncesinde Esat Korkmaz'ı Okmeydanı Cemevi'nde izledik. Konu Şeyh Bedrettin'di. Esat can, tarihten bir kesiti koymuştu önümüze. Doğumundan ölümüne dek Şeyh Bedrettin'i belirli hatlarıyla anlatmış, tanıtmaya gayret etmişti.

Bizim için asıl önemli olan, 16-17 Aralık günleriydi. 16 Aralık cumartesi sabahı İstanbul'da buluşup Kırklareli'ye yolculuk ettik birlikte. İlk durağımız şehir merkezi oldu. Burada ilgili dostlarla bir araya gelindi. Öncelikle dernek başkanı Mustafa Can, bir gün önceden gelmişti. Doğal karşılayıcıymız oydu. Hemen yanı başında ilgili canlar.

Cumartesi günü akşamüzeri birkaç araba dolusu Balkankolu'na akın ettik. Terzidere, Şeyh Bedrettin ve Bektaşilik konulu söyleşide merkezdi. Topçular, Tatlıpınar, Beyci gibi köylerden akın akın gelmişti canlar. Terzidere köy salonunda genciyle, yaşlısıyla, bir dolu insan, dikkatle, titizlikle dinleyip izledi Esat Korkmaz ustayı. Bu uzun saçlı, kır sakallı esmer adam neler anlatacağı acaba bizlere. Ömrünü kulaktan dolma, kaygan sözcükleri, çoğu tabansız, dipsiz muhabbetleri dinleyegelen köy insanları, bu kez karşılarında bu işin üstadını bulduklarının bilincinde miydi?

Bu kez Esat hoca, Şeyh Bedrettin üzerinde durmuyordu. Onu yarına, şehre saklıyordu demek ki. Konusu tümüyle Alevi-Bektaşî oluşumuydu. Seksenlik insanlar, ömürlerinde bugüne dek hiç duymadıkları sarsıcı sözler karşısında adeta çıt çıkarmadan izliyor, dinliyordu pir-i fani kılıklı bu çağdaş bilgeyi.

"13. yy'da Anadolu toprağı Hristiyan'dı. Merkezi Kapadokya. Bektaşîliğin yapılanmasında temel oluşturan halk öncelikle Anadolu'daki yerleşik halk idi. İkincisi: Asya'dan gelen halk. Bunlar eşitlikçiler. Paylaşımcağı duygusunu getirdiler. Feodal devlet yapısına tavrı aldılar. Üçüncü: Arap yarımadasından gelen Müslüman toplum. Bunların simge olarak aldıkları kesim de Ehlibeyt: Kurucu aile idi. Arap Sünniliği bünyesinde sıkılan, sıkıştırılan, bu kültürün baskısı karşısında ezildiğini hisseden insanlar Hz. Ali'nin çevresinde toplandı. İslâmiyet'in içinde muhalefeti oluşturdu.

Ezilenleri esenliğe çıkarmak, kurtuluşa taşımak mücadelesini kendine yaşam biçimi olarak aldı. Zaman içinde değişik akımlardan etkilendi, beslendi, yönlendi. Birinci etkilenim kaynağı: Babailik. (Baba İlyas, Baba İshak) hareketidir. Hareketin ana felsefesi, sömürüye ve bozukluklara karşı başkaldırıdır. Bu sırada Selçukluların başkenti: Konya idi.

Babailer başkente yürüdü. Selçuklu ordusu karşısında yenildi. Men-teş (Hacı Bektaş Veli'nin abisi) bu isyana katıldı ve öldürüldüğü söylenir. Öldürülmediği de söylenir.

İkinci etkilenim kaynağı: Ahilik. Selçuklu sultanları da Ahiliğe girmiş ve halkın kenetlenmesine katkı sunmuştur. Halkın örgütlü gücünü üretiminde kullanmayı ve bu güçten bilinçli biçimde yararlanmayı düşünmüşlerdir. İlerleyen zaman içinde örgütlü gücün zararını görünce Ahiliği saptırmaya, anlamından ve amacından uzaklaştırmaya uğraştılar.

Üçüncü etkilenim kaynağı: Hurufilik 'Harfçilik'. Tanrısal gerçekler harflerde gizlidir. Nesimi, Hurufiliğe bağlıdır. Alevilikte-Bektaşilikte ibadet yerine "Meydan" denir. Meydanın orta yerine "Dâr" denir. Dâr'ın 1. piri: Hallac-ı Mansur. Dar ağacında asılmıştır: 2. piri: Fazlullah Hurufi: 3. piri: Nesimî: 4. piri: Hz. Hüseyin ya da Hz. Fatma.

Dördüncü kaynak: Kızılbaşlık. Osmanlı egemenliğine karşı isyan öğretisine verilen addır. Asya'dan gelir. Yeryüzü düzdür. Gökyüzü şemsiye gibidir. Yıldızlar penceredir. Dört kapısı vardır ve soy kanıtı renkleri vardır: Doğu kapısı: Rengi yeşildir. Batı kapısı: Rengi dorudur. Kuzey kapısı: Rengi siyah, gridir. Güney kapısı: Rengi al, kızıldır. Her topluluk kendi rengini taşır. Safeviler, kendi askerlerine kırmızı başlık giydirmiştir. Kızılbaşlık bu simgeden gelmektedir.

Alevilikte ve Bektaşilikte muhabbet duyulan varlıklar şunlardır: Adama muhabbet; İşığa muhabbet; Deme muhabbet. Buradaki

"dem", öğretmenin bilgisi-bilinci demektir. Demlenmek, muhabbet etmek, bilgilenmektir. Gerçek bilgi sarhoş eder, sarsar. Ezber bozar. Sarhoş etmezse etki etmemiş demektir. Bu sarhoşluk bilinen anlamda sarhoşlukla karıştırılmamalıdır. "Dem"nin ikinci anlamı "içki" demektir ve "sıvı akıl" olarak algılanır. Üç bardak alınır. Bedenin iç organlarını sıvı akılla yıkamak. Bilgiyle, kulak yoluyla dem almak. Muhabbet.

Şeriat: Gökyüzünden yeryüzüne indirildiğine inanılan kurallar topluluğudur. Alevi-Bektaşiler, gökyüzünden yeryüzüne tanrı buyruğu indirildiğine inanmazlar. Kurallar yeryüzünde oluşturulmuştur. Bektaşilikte Tanrısal duygu insanın içinden dışına fıskırır, taşar. Bu ışıktır. Bektaşilikte şeriat: Yol bilgisidir. Birinci doğum: Anadan doğmaktır. İkinci doğum: Mürşitten nasip almak (Temel dirilmek). Anadan doğduktan sonra nefsini öldürür. Mürşitten nasip aldıktan sonra dirilir.

Nefsini öldürmek şudur: Bu dünyayı terk et. Öbür dünyayı terk et. Terk ettiğin yeri de terk et. Tanrı'yı gönül evinde konuk etmek: Kişinin kendisiyle hesaplaşması, sorgulanması.

Yol kurallarına, toplum kurallarına uymayan insanlar cemde yargılanır, sorgulanır. Bektaşilik, hümanizmi rehber alır. Hümanizm, insancılık demektir. Ortaçağ'da hümanistler kiliseye karşı bilimi savunmuştur. 19. yüzyıl sonlarında, üretkenler, sömürönlere karşı kavga vermişlerdir. Üreten insanlar örgütlenmiştir.

Bektaşî aydınlanması: Kendini yitirmiş olan insanın kendini yeniden bulmasıdır. Bu da doğayla kucaklaşmaktır. Kendini bulmak, kendini bilmektir. Özel mülkiyeti ve sömürüyü ortadan kaldırmaktır.

Bektaşilikte kutsal sayılan nesnelere: Hava-su-toprak-ateş. Doğa bunlardan oluşur. Bektaşilikte her şeyin bir amacı vardır: Toprağın amacı, taş olmaktır. Taşın amacı, toprak olmaktır. Yumurmanın amacı tavuk olmaktır. Tavuğun amacı yumurta yapmaktır.

Yatırlara, kutsal mekânlara bez bağlamak: Zorluklar karşısında bir yerlerden izin almak anlamındadır. Bektaşilikte her şeyin canı vardır. Dağın, akarsuyun, taşın, insanın, hayvanın, ağacın, her şeyin karnı acıkır. Tanrının karnı acıkır. Onu doyurmak için kurban kesilir, dua edilir.

Dil, üretim aracıdır. Bektaşilikte dil ve tel birlikte kullanılan iki üretim aracıdır. Tanrı: Konuşan insandır. Konuşan insan: Tanrıdır. İnsan olmazsa tanrı olmaz. İnsan konuşmazsa tanrı konuşmaz. Tüm canlıların toplamı: Tanrıdır. En büyük öğretmen: Yaşamdır. Bektaşilik, değiştirme kültürüdür.

Ağaç konusunda en yetkin usta: Tohumdur. Meşe palamudundan meşe olur. Armut çekirdeğinden armut ağacı oluşur. Armut çekirdeğini ne kadar zorlarsak zorlayalım, ondan çilek elde edemeyiz."

Değerli canlar!

Esat hocamızın 17 Aralık Kırklareli söyleşisini sonraki sayıya bırakalım isterseniz. Ayrıca, bu yazdıklarım Esat Korkmaz'ın bizlere sunduğu bilgilerin özetinin özeti. İyisi mi, yine de onun kitaplarına başvurmak daha bir akıllıca yoldur.

Gerçekler aşkına.

Büyükelçinin Vaazı ve Diyanetin Dedeleri

Ali Yıldırım

Her Ağacın Kurdu

Geçen hafta Diyanet İşleri Başkanlığı'na bir dilekçe yazdım. Diyanet'in altı kişiyi nasıl hangi gerekçeyle, hangi ihtiyaca binayen, hangi sıfatla ve hangi talep üzerine "*Diyanet Dedesi*" olarak Almanya'ya gönderdiklerini sordum. Diyanet sorularımı hemen yanıtladı. Aşağıda resmi bir belge olarak sizlerle paylaşıyorum.

Diyanet'in yanıtından anlaşılan şu ki, işin içinde Türkiye'nin Almanya büyükelçiliği var ve organizeyi yapan bizzat büyükelçi; Berlin Büyükelçisi İrtemişlik! Ve zaten geçen pazar Berlin'de İzzettin Bey'in elemanlarınca yapılan toplantıda bu durum tüm çıplaklığıyla ortaya çıktı.

Toplantıya ve elçiye geleceğim. Ama önce "*Misyoner*" Diyanet'in kollarına sığınan İzzettin Bey'in elamanlarına dair bir çift sözüm olacak.

Kuşkusuz ellerine verilen gri pasaportla Diyanet Dedesi unvanı alan altı kişinin bu işte oynadıkları bir rol var. Ama bu kişilerin yaptıkları ettikleri her iş konusunda icazet aldıkları hocalarını yok mu sayacağız. O İzzettin Bey ki Cem Vakfı'nda tek ve biricik otorite iken, elamanları ondan izinsiz su içmeye dahi gidemezken altı Diyanet Dedesi bu işe kendiliklerinden soyunmuş olabilir mi?. Tabi ki hayır... Elbette ki bu bir İzzettin Bey yapımı iştir. Ne güzel değil mi, bir yandan kitleler önünde taraftar toplamak için "*Diyanete hayır!*", diyeceksin bir yandan da gizlice ilişkiler içinde bulunacaksın. İzzettin Bey için bu doğal olmuş bir siyaset tarzıdır. Diyanet'in yayınlacağı Alevi kitapları konusunda kendisi işin başındaki "*asimile*" Osman Eğri'ye "*onay*" vermiş, Alevi toplumu yapılan işe tepki gösterince İzzettin Bey de çıkıp hemen "*muha-lefete*" başlamıştır. Aynı şeyi Avrupa Birliği'nden para almak konusunda da yapmıştır. Cem Vakfı olarak Avrupa Birliği'nden yüz binlerce avro-luk proje almış, sonra dönüp rahatlıkla "*ab*" ile ilişkileri var diye başka çevreleri suçlayabilmiştir. Burada bir parantez açıp bu konuyu belgele-riyle yazacağımı söyleyip geçeyim.

Yani altı kişinin eline bizzat İzzettin Bey'in icazetiyle Diyanet Dede-si gri pasaportu tutuşturulmuştur. Zaten bunun tersi de düşünülemezdi. Şimdiye değin Alevi toplumundan bir iki kandırılmış istisnayı bir yana bırakırsak Diyanet'in önünde eğilen bir insanımız çıkmamıştır. Hele hele kurumsal anlamda böyle bir ilişki Alevi tarihinde hiç mi hiç olma-mıştır.

Diyanet için İzzettin Bey çevresi Aleviliğin zayıf halkasıdır.

Ancak Aleviliği o halkadan kırmayı düşünenlere ise fena halde ya-nıldıklarını göstermek gerekiyor.

Vaiz Büyükelçi

Evet göstermek gerekiyor, Aleviliğe yakışan tablonun bu olmadığını, Berlin'de Alevilere vaaz veren büyükelçiye ve onu alkışlayan "*canlara!*" Nasıl? Alevi gibi durarak ve asimilasyonun her türlüüne geçit verme-yerek.

Büyükelçi İrtemişlik'in Berlin toplantısında bir vaiz olarak söyledik-lerini alkışlayanlar kendi kardeşleri olan Alevilere hakarete ortak olduk-larının, onlarla birlikte suçlanıp itelendiklerinin acaba farkında mıdır? Büyükelçi Alevilik üzerine vaaz verirken, Alevilerin iç tartışmaları üze-rinden tüm Aleviliğe saldırdığını görmelerini engelleyen nedir? Devletin sıradan bir memurunu kendi değerlerinin önüne koyarlarken acaba hiç kendilerinin "*resmi*" olarak adam yerine konulup konulmadığını sorgu-

HBVD İzmir Aliağa Şubasının düzenlediği Birlik Cemi 2 Ocak 2007 tarihinde derneğin lokalinde yöre canlarının katılımıyla gerçekleşti. Dertli Divani babanın yürüttüğü ceme zâkir Mustafa Kılçık'la Serçeşme Dergisi adına Yazuşleri Müdürümüz Ahmet Koçak İstanbul'dan katıldılar.

lamışlar mıdır? Ve Alevilik adına kendilerine verilen dersi dinleyenler Türkiye Cumhuriyeti'nde bir tek Alevi büyükelçinin bulunmadığından haberdar mıdır?

Bu soruların cevabını bir kenara bırakalım, soruların kendisi bile bir toplum için acı ve trajiktir...

Evet büyükelçi resmen vaizlik yapmıştır. Kendisi varken ayrıca bir "*din ataşesine*" ihtiyaç yoktur.

Vaiz olarak Aleviliğin ne olduğunu ve ayrıca nasıl olması gerektiğini bir güzel açıklamış, anlatmıştır. Ve bolca alkış almıştır. Bu alkışları da hak etmiştir. Çünkü önünde eline bizzat kendisinin imzası ile gri pa-saport verilen Diyanet dedeleri oturmaktadır. O Diyanet Dedelerinden feyz alan "*canlar*" oturmaktadır.

Diyanet, büyükelçilik ve Cem Vakfı el ele vererek Aleviliğin ruhuna fatiha okurlarken canların canlılığından geriye bir hiçlik kalacaktır an-cak.

Asimilasyoncuların atlarına binenler elbet de efendilerinin hizmet-kârı olacaklardır.

Reddet! Asimile Et!

Hükümet ve diyanet çevreleri ısrarla Alevi inancının "*özgün bir inanç*" olarak varlığını reddediyorlar.

Reddin etkisiz kaldığını düşündükleri yerde "*asimilasyon*" atını dev-reye sokuyorlar. Türkiye yetmedi yurtdışına kadar uzatıyorlar asimilas-yoncu ellerini.

İnanç özgürlüğünden söz edip Alevilerin şahsında her dem inanç öz-gürlüğüne ihanet ediyorlar. Politikaları yüzyıllardır hep aynı, yok say, reddet, olmadı asimile et!

Politikayla, sistemle, yönetim erkiyle yapıyorlar.

Ve Alevi varlığını yönelik saldırılar karşısında onların her aracının karşısına biz de kendi varlık araçlarımızı koymadıkça, inkârcıların çiz-diği bu yazgıya razı oldukça işlenen büyük suça ortak oluyoruz!

Dert bizde ise derman ellerimizdedir!

BELGE

T.C.
BAŞBAKANLIK
Diyanet İşleri Başkanlığı

Sayı: B.02.1.DİB.0.76.03-090.10- .../02/2007

Konu: Bilgi edinme

Sayın Ali Yıldırım

Kızılay/Ankara

Diyanet İşleri Başkanlığı toplumu din konusunda aydınlatırken ve topluma din hizmeti sunarken vatandaşlık esasına ve kamu hizmeti ölçütlerine göre hareket edip birleştirici ve kuşatıcı olmaya azami gayreti sarf etmekte, bu bağlamda yurtiçinde olduğu gibi yurtdışın-da yaşayan soydaşlarımızın dini konulardaki talep ve beklentilerini de imkânlar nispetinde karşılamaya çalışmaktadır.

Cem Vakfı Avrupa Koordinatörlüğü yetkilileri Berlin Büyükel-çiliğimize başvurarak, 20 Ocak 2007-18 Şubat 2007 tarihleri ara-sına denk gelen Muharrem ayında, Muharrem ayı, Aşure, Kerbelâ olayları ve benzeri konular hakkında Almanya'da yaşayan Türk top-lumunu bilgilendirmek üzere Türkiye'den Cem Vakfı yetkililerinin 12 Şubat 2007 tarihine kadar Almanya'ya gönderilmesi talebinde bulunmuşlardır. Dışişleri Bakanlığımızdan resmi bir yazı ile Diya-net İşleri Başkanlığına intikal eden bu talebe imkânlar ölçüsünde olumlu yanıt verilmeye çalışılmış ve Cem Vakfından altı yetkilinin (Ali Rıza Uğurlu, Sinan Boztepe, Davut Ali Savaş, Şükrü Kılıç, Yıl-maz Doğan ve Veli Kızıldeli) belirtilen sürelerde Almanya'da bulun-maları temin edilmiştir.

Adı geçen görevliler, Berlin Din Hizmetleri Müşavirliğimizin desteğiyle Cem Vakfı Avrupa Koordinatörlüğüne düzenlenen bil-gilendirme ve aydınlatma toplantılarına katılmışlardır.

Bu görevle ilgili olarak kendilerine hizmet pasaportu tanzim et-tirilmiştir. Bu pasaportların süreleri, görev süreleri ile sınırlıdır ve Almanya için üç aya kadar vize istenilmemektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Kemal Hakkı Kılıç

Başkan'a.

Dış İlişkiler Dairesi Başkanı V.

Şeyh Bedreddin ve Vâridât

Suat Batur

ESAT KORKMAZ “Şeyh Bedreddin ve Vâridât” adlı yapıtında (Anahtar Kitaplar, İstanbul 2007), Anadolu kültürünün önemli köşe taşlarından birinin üstündeki örtüyü kaldırıyor. “Yeni dünya düzeni”, “Küreselleşme” gibi kavramlarla dünya insanlığının “tek tipleştirilmeye” çalışıldığı; yoz, bireyci, tüketici yeni bir “bencil insan” tipi yaratılmak istendiği günümüzde, bu tür çalışmaların değeri bir kat daha artıyor.

Sömürgecilerin “kadife”, “turuncu” devrimlerle, bunlarla başarı sağlayamazlarsa doğrudan işgallerle halkları köleleştirdiği bir zamanda, insanlığın binlerce yıllık birikimini, bir set gibi her türlü insanî değere düşman olanlar karşısına dikmek, en azından “aydın” olmanın bir gereğidir. Esat Korkmaz’ın “Şeyh Bedreddin ve Vâridât” incelemesi, insanlığın olması gereken yerin, içinde bulunduğumuz dünya olmadığını açıkça gözler önüne seriyor.

“Şeyh Bedreddin ve Vâridât”ı okuduğumuzda Anadolu’nun yaratılmak istenen yapay kültürleri kabullenemeyecek denli büyük bir kültür birikimine sahip olduğunu bir kez daha anlıyoruz. Cevat Şakir Kabaağaçlı, “Merhaba Anadolu” adlı kitabında: “Bir gün, Türkiye bütün tarihinde insanoğluna ne hizmet etti? diye sorulsa, Nasreddin Hoca’yı yetiştirdi, diye cevap verilebilir.” diyor. Bu soruya rahatlıkla:

– Şeyh Bedreddin’i yetiştirdi.

– Yunus Emre’yi yetiştirdi.

– Mevlâna’yı yetiştirdi.

– Kâtip Çelebi’yi yetiştirdi.

– Evliya Çelebi’yi yetiştirdi... de denebilir.

Görüldüğü gibi, insanlık kültürüne azımsanamayacak bir katkıda bulunduğumuzu ileri sürmek, çok iddialı bir söz değildir. Yeter ki kendi değerlerimize sahip çıkmasını bilelim, kültürümüzü kuşaktan kuşağa aktararak insanlığa mal edebilelim.

Ülkemizde hep bir yasaklı, örtülü yön olduğu bilinen bir gerçektir. İnsanımızdan kendi geçmişi ve kültürünü saklamak bir marifet sayılır. Resmî bir hat çizilir, bu hattın dışına çıkan dışlanır, görmezden gelinir.

İşte Esat Korkmaz’ın “Şeyh Bedreddin ve Vâridât” incelemesi, önemli bir kültür değerimizin üzerinden örtüyü kaldırması açısından çok önemlidir.

Bizler Şeyh Bedreddin’i Nâzım Hikmet’in “Simavna Kadısoğlu Şeyh Bedreddin Destanı”ndan (1936) öğrendik. Daha sonra Ruhi Su’nun usta yorumuyla ete kemiğe büründürdük. Ancak bir destan boyutundaki yüzeysel bilgilerle yetinmek zorunda kaldık. Oysa çağdaş bir ülkede, yüz binlerce insanı etkilemiş bir inanç ve düşünce adamı hakkında binlerce kitap yazılır, tezler hazırlanır. Üniversitelerimiz nerede, diye sormaya bile gerek duymuyoruz. Nerede olduğunu herkes biliyor. Ne yazık ki, böyle ağır bir görev, ülkesinin geçmişinden ve geleceğinden kendisini sorumlu tutan aydınların omuzlarında kalıyor. Bu tür araştırmaların zorluğu bilinen bir gerçektir. Aydınlarımız maddî, manevî tüm zorlukları aşarak kültürümüzü yeni kuşaklara ulaştırmak için çırpınıyor.

Esat Korkmaz, “Şeyh Bedreddin ve Vâridât”ı yazış amacını, “Suskunluğumuz, ilgisizliğimiz utanca, giderek suçluluğa dönüşmeden Şeyh Bedreddin’i lâyük olduğu yere oturtmak, onu anlatmak; insanımıza, insanlığa tanıtmak, temel yükümlülüğümüz olmalıdır.” (s. 10) diye belirtmiş. Yapıtının ilk bölümünde Simavna Kadısoğlu Şeyh Bedreddin’in yaşamı, eylemleri ve felsefesi üzerinde durmuş. Ancak, Esat Korkmaz, olaylara ve olgulara “tersten” bakmayı yeğleyen bir araştırmacı. Bu yapıtında da aynı yöntemi izlemiştir. Resmî Vakanüvislerin anlatılarına ilgi göstermemiş, Şeyh Bedreddin’in torunu Hafız Halil’in “Menakıb-ı Şeyh Bedreddin Ibn-i Kadı İsrail” adlı anlatısını temel almış. Ancak, Şeyh Bedreddin’i söylenceler içinde karanlığa boğmamış, tersine diyalektik bir metotla Bedreddinî felsefesini tüm yönleriyle, geçmiş ve gelecek tasarımlarıyla gün ışığına çıkarmış. Böyle bir işin üstesinden gelebilmek için geniş bir “bâtinî” bilgisine ve kültürüne sahip olmak gerektiği açıktır. Esat Korkmaz, “Enel Hak”, “Dört Kapı Kırk Makam”, “Alevî Felsefesi”, “İnsan Tanrı”, “Alevîlik ve Aydınlanma”, “Anadolu Alevîliği”, “Şamanizm Terimleri Sözlüğü”, “Zerdüştlük Terimleri Sözlüğü” gibi bâtinî felsefesinin temel kaynakları üzerinde çalıştıktan sonra, “Şeyh Bedreddin ve Vâridât”ın üstesinden başarıyla gelebilmiştir. Yoksa böyle bir bilgi ve kültür birikimine sahip olmadan Şeyh Bedreddin’i ve Vâridât’ı yorumlamak olanaksızdır.

“Ortaçağ Anadolu’sunda
çiçeğe durmuş
yeniden doğuş,
dünyanın diğer coğrafyasında
tomurcuk bile değildi.”

Yapıtta, Şeyh Bedreddin’in menakıbnamelerden izi sürülürken bir yandan da diyalektik bir metotla 13. - 14. yüzyılın tarihsel gerçekliği yorumlanmış. Oğuz Türkmenlerinin bâtinî-heterodoksi örtü altında karşı-İslâmlığı hangi tarihsel koşullarda nasıl geliştirdikleri verilmiş.

13.-14. yüzyıllarda İbn Haldun’un belirttiği gibi göçebe topluluklarının belirleyiciliğinde dünya yeniden yaratılıyordu. Esat Korkmaz, bu hareketi “Rönesans” yani “yeniden doğuş” olarak niteliyor.

Resmî tarihlerde ele alınmayan bir tanımlamayla bu dönemi “Anadolu Aydınlanması” olarak görüyor. Tarihin bu kesitini, batı ile karşılaştırıyor ve batının o dönemde bu gelişmelerin çok uzağında olduğu gerçeğine ulaşıyor. İşte burada, bize batıdan çeviri yoluyla belletilen ezber bozuluyor. Batılıların kendi tarihlerinden yola çıkarak “tek doğru” olarak dünyaya sundukları “gerçeklerin” aslında doğru olmadığı, doğunun kültür birikimi göz ardı edilerek batının da açıklanamayacağı gerçeğini açıkça dile getiriyor. “Batının karanlıklar çağı olarak bize bellettiği Ortaçağ Anadolu’sunda çiçeğe durmuş, yeniden doğuş, dünyanın diğer coğrafyasında tomurcuk bile değildi.” (s. 21) yargısına varıyor.

Esat Korkmaz’a göre “10. yüzyılın sonlarından başlayarak beş yüzyıl boyunca Asya içlerinden batıya ya da doğuya yönelik yanal depresme, Amerika’nın keşfine değin, evrensel tarihin tanık olduğu en önemli olaydı ve sonuçları açısından da en etkili yaratıcı deprem oldu; Anadolu yeniden doğuşunu” yaratmıştır.

Esat Korkmaz ayrıca Anadolu aydınlanmasında Timur saldırısına, yine resmî tarihin tersine, olumlu açıdan yaklaşıyor. Merkezi otoritenin zayıflamasının, Bedreddin düşüncesinin geniş halk kitleleri tarafından benimsenmesinde önemli katkısı olduğunu vurguluyor.

Yapıtta, Şeyh Bedreddin’i bir ayaklanma önderi olmasının ötesinde derin felsefî görüşleriyle çağına göre çok ileri bir düşünce adamı olduğunu anlıyoruz. İşte burada Esat Korkmaz araya giriyor. Şeyh Bedreddin’i elinden tutup günümüze getiriyor. Başta Trakya olmak üzere, Bedreddinî inancını sürdüren ülkemizdeki halk topluluklarının da tanıklığıyla Bedreddin felsefesini yorumluyor ve şu yargıya ulaşıyor:

“Bâtinî inançla kutsanmakla birlikte bir bilgelik felsefesi, bir bilgelik öğretisi ya da bir halk sülûliği olan Bedreddinîlik, düşünceyle nesnenin uygunluğunu hakikat olarak algıladı; dünyayı dünyayla açıklamaya çabasına girdi. Can bedeli ödenerek yaşama geçirilen Anadolu aydınlanmasına nesnel ve toplumsal açılımlar getirdi. Getirdiği açılımlarla Bedreddinîlik, tektanrı dinlerin şeriatından bir özgürleşme hareketi olarak öne çıktı.”

Bu durumun doğurduğu sonucun da altını çiziyor:

“Aydınlanma dünyasında: Gökyüzünden yeryüzüne indirildiğine inanılan Tanrı buyruklarına göre bedenleşen ve egemenin güdümünde canavarlaşan insana karşı üretici/yaratıcı insanı; konuşan Tanrı durumunda ve halk kimliğinde kişilendirdi. Bu potada, yani mazlumlar katında 72 milleti eritti; bir yaptı. İnsan-evren-Tanrı sorununu yeniden irdeledi: İnançın yerini akıl aldı. İnanca dayanan tanrıbilimin karşısına, inancı aklın denetimine veren bâtinî felsefeyi yerleştirdi. Tanrı-evren sorunu inanç sorunu olmaktan çıktı, bir insan sorunu durumuna geldi.” (s. 48–49)

Esat Korkmaz, Bedreddin felsefesinde “hümanizme” vurgu yapıyor ve şöyle diyor:

“Bedreddinîler, tasavvufî maya biçiminde algıladıkları hümanizmi, egemene yönelik isyanla bugünlere taşıdılar.” (s. 49)

Bir düşüncenin gerçeklik kazanması için yaşamda karşılığı olması gerekir. Yani düşünce-eylem diyalektiğinin kurulması, yaratılan ortama geniş kitlelerin çekilebilmesi önemlidir. Bedreddin’i bir karşı tarih, bir karşı görüş olarak ete kemiğe büründürmek, önce onu anlamak, yorumlamak sonra da günümüz koşullarına uydurarak yaşama geçirmekle olanaklıdır. Esat korkmaz bunun yolunu da gösteriyor:

“Demek ki Bedreddin’deki yaratıcılığın nedeni durumundaki toplumsal olaylar örtük hâlden açık hâle getirilmelidir. Çünkü, Bedreddin tarihi, bir karşı tarih, bir yasaklı tarihtir. Onu anlayabilmek ya da yazabilmek için karşı tarafa, yasaklı tarafa geçmek zorunludur. Karşı

Uyamadım Ki

Hak nasip eyledi cihana geldim
Hal bilmez elinden muzdarip oldum
Ferhat gibi benlik dağların deldim
Yine bir katarı uyamadım ki

Müminler bir koçu kurban edermiş
Kurban Hüseyin'dir serini vermiş
Pirim incinsen de incitme demiş
Onun için cana kıyamadım ki

Aşık çile çeker kara bahtlıdır
Seven gönül her dem kanaatlıdır
Erenler sohbeti baldan tatlıdır
Tatlı muhabbete doyamadım ki

Hubyar Sultan ile Pir Sarı Saltık
Kul Himmet üstatla ummana daldık
Pir Sultan Abdal'dan icazet aldık
Verdiğim ikrardan cayamadım ki

Ahmet Akar canım dostuma feda
Mevlam beni dosttan etmesin cüda
Beni benden almış ol gani Hüda
Yine de bana ben diyemedim ki

ÂŞIK BERRARİ (HASAN ÖZTÜRK)

Bu Dem

İlmin yücesine erişilemez
Ulu mertebeye görüşülemez
O şehre destursuz girişilemez
Pir-i Hünkârımdan aldım bu demi

Gülbenk okuyalım pirlere aşkına
Dolu gezdirelim Birler aşkına
Üçler Beşler Onikiler aşkına
Aşkî ikrarımdan aldım bu demi

Yalan ile uca varan olmadı
Olsa da temelli duran olmadı
Berrari'yi hırslı gören olmadı
Şerri inkârımdan aldım bu demi

ÂŞIK MAHRUMI

Dilin Baldır

Ay gibi gül cemal oldukça
Seni gören niye mestan olmasın
Can alıcı gözler sende oldukça
Seni seven niye candan olmasın

Kudretten çekilmiş kaşların keman
Ok kirpikler oynar vermiyor aman
Dilin baldır dudak derdime derman
Seni soran niye kurban olmasın

Benim için güneş iki gözlerin
Kıblem kabem oldu o mah yüzlerin
Nere baksam seni görür gözlerim
Kul Mahrumi niye bayram olmasın

tarafa, yasaklı tarafa geçmek, tersine dönüşümü gerektirir: Tektanrıci dinlerin egemen olduğu Ortaçağ koşullarında, egemene ve egemenin ilahi ideolojisi durumundaki tektanrıcılığa göçer/ yarı göçer ve köylü temelli toplumsal tepki, 'bu dünyayı terk et- öbür dünyayı terk et - hiç durma terk ettiğin yeri de terk et' üçlemesiyle dile getirilen 'üç terk' ya da 'üçlü firar' tasarımıyla bu dönüşümü yaşama geçirmiştir. İnanmak için doğüstüne başvuru yolu terkedilmiş, varlığa ya da varlığın içine yönelme benimsenmiştir. İşte Bedreddin miras olarak kendisine devredilen bu anlayışın üzerine önce metafizik Tanrı'ya, sonra da egemene isyanı örgütlemiştir ya da örgütlenen isyan ona bağlanmıştır." (s. 50-51)

Esat Korkmaz, Bâtinî inancı ve düşüncesi çevresinde Bedreddinîlik'i yorumlarken sürekli karşıtı (Sünni ortodoks inancı) ile ilişki ve çelişmesini göz önüne seriyor. Bu iki tasarımın Tanrı inancını karşılaştırarak temel ayırıcı özelliklerini ortaya çıkarmaya çalışıyor:

"Sünni ortodoks inançta Tanrı, âlemden ayrı ve mutlak yaratıcıdır. Bâtinîlik ise Tanrı'yla âlemi birleştirir; Tanrı âlemin belirisidir; Tanrı'nın görünüşe çıkmış biçimi olarak algılanan âlem, Tanrı'nın kendisidir. Bu nedenle insan âlem-i sugra (küçük âlem); Tanrı ise Âlem-i ekber'dir (büyük âlem). Ortodoks inancın varlığı, yaratan ve yaratılan diye ikiye ayırmasına karşın, Anadolu bâtinîliği varlığı bir bütün olarak görür. İkilik ortadan kalkar, doğada görülenler Tanrı'nın tecellisidir ve ancak onunla vardır; yaratan da yaratılan da birdir. Bir yaratma değil, bir belirme söz konusudur. Her şey Tanrı'dır; demek ki yaratan da yaratılan da yoktur; sadece bir tanrısal varlaşma vardır; maddesel dünya, tanrılık varlığının görünümüdür." (s. 56)

Esat Korkmaz incelemesinde, Bedreddinî hareketin dönemin Yahudi ve Hıristiyan toplulukları üzerindeki etkisini de belirtiyor. 14.-15. yüzyıllarda batı Anadolu'da yaşayan Yahudilerin Bedreddin-Börklüce ve Torak Kemal'in temsil ettiği bâtinî-heterodoksi harekete katılarak "Müslümanlaşmalarını" nesnel gerçekliği içinde dile getiriyor. Hıristiyan-Yahudi ve Müslüman toplulukları bir araya getirebilen bâtinî anlayışın her üç dinle ilişkisini örneklerle gösteriyor.

Günümüzde Bedreddin düşüncesinin izlerini hangi alanlarda bulabiliriz? "Şeyh Bedreddin ve Vâridât'ta buna da yanıt buluyoruz:

1. Dinler ve mezhepler arasında ayırım gözetmemek: Lâiklik.

2. Şeyh Bedreddin'in "Yarin dudağından gayri her şeyde, her yerde ortak olmak" biçiminde dile getirdiği üretim araçlarının halkın ortak kullanımına açılması: Sosyalizm.

Esat Korkmaz, bu olguya tarihsel diyalektikten doğru bir biçimde bakarak "komünizm" diyor ve şöyle gerekçelendiriyor:

"Sosyalizmi de öteleyen ve insanlığa kesin kurtuluş getirecek olan toplumsal tasarımı yaşama dayatmakla hiç ölmeyecek olan bir rüyayı ezilen-sömürülen Anadolu insanına, dünya halklarına armağan ettiler. Bu bile başlı başına bir devrimdir." (s. 74)

3. Türk, Rum, Yahudi halkların bir düşünce çevresinde birleştirilmesi: Halkların kardeşliği.

Görüldüğü gibi Bedreddinî düşüncesi ve eylemi, Fransız Devrimi'nden ve Paris Komününden çok önceleri, insanlığa azımsanamayacak zenginlikte bir deneyim sunmuştur. Bu düşlere bugün için eskimiştir denilebilir mi? Ya da bu düşlerin bugün için gerçekleştirilmesi çok mu ütöpiktir?

Esat Korkmaz, kitabının ikinci bölümünde Şeyh Bedreddin'in ünlü yapıtı "Vâridât"ı inceliyor. İncelemesinde İsmet Zeki Eyuboğlu'nun yönteminden yola çıkarak metni paragraf paragraf ele alıp yorumluyor. Her terime, her kavrama açıklık kazandırıyor. Tasavvufî bir metni yorumlamak için gerekli bilgi ve birikime sahip olduğu için bu zorlu işin üstesinden başarıyla geliyor.

* * *

Bedreddinî düşüncesi özelinde, engin bâtinî felsefesinden günümüzde yararlanmaya gelince... Kuşkusuz bu iş, çağını tamamlamış tarikat örgütlenmeleri kurarak Ortaçağ'a yeniden dönmek biçiminde algılanamaz. Zaten Esat Korkmaz'ın da böyle bir önerisi yoktur.

Bâtinî düşünce dizgesi üzerinde yukarıda kısaca duruldu. Peki, bu alandan edebiyatta nasıl yararlanabiliriz?

Türk edebiyatında, Bedreddin ve eylemini konu alan Nâzım Hikmet'in "Simavna Kadısoğlu Şeyh Bedreddin Destanı"ndan sonra birkaç çalışma daha yapılmıştır. Şiir alanında en başarılı çalışma, Hilmi Yavuz'un "Bedreddin Üzerine Şiirler" (1975) adlı yapıtıdır. Kendisi de bir felsefeci olan Hilmi Yavuz, Bedreddin'i usta soyutlamalar, özgün imge ve imajlarla başarılı bir biçimde yorumlamıştır.

Orhan Asena, "Simavna Şeyh Bedreddin" (1969) adlı oyununda, Bedreddin'i sahneye taşıdı.

Erol Toy, iki ciltlik "Azap Ortakları" (1973) romanında Şeyh Bedreddin'i ele aldı. Adları anılan birkaç çalışmanın dışında, Türk edebiyatının bu alanda ne denli yetersiz olduğu görülüyor. Esat Korkmaz'ın incelemesinin bu alana da devinim kazandıracağına inanıyoruz. Bedreddin düşüncesi ve inancını derli toplu biçimde anlatan Esat Korkmaz'ın bu çalışmasının edebiyatçıları yeni şiirler, oyunlar, öykü ve romanlar yazmaya isteklendirmesini umuyor ve diliyoruz.

Ayrıca, "Şeyh Bedreddin ve Vâridât"tan öğrendiğimize göre (s. 31, 5. dipnot) Esat Korkmaz yayımlanmamış bir çalışmasında Kahire Mukattem Tepesi'ndeki Kaygusuz Abdal dergâhında, Kaygusuz-Bedreddin ve İbn Haldun'u entelektüel bir tartışmanın içine soktuğunu öğreniyoruz. Bu çalışmanın yayımlanmasını da merakla bekliyoruz. Umuyoruz ki Cengiz Aytmatov'un "Kıyamet" (Kader Ağı) adlı romanında İsa ile dönemin Romalı yöneticilerini tartıştığı gibi, Esat Korkmaz da başarılı bir diyalog yazmıştır.

"Anadolu aydınlanması"nın tüm insanlığı aydınlatması umuduyla...

İnanç Önderim Diyorsan, Mürşidin Görüşüne Önem Ver

Ahmet Koçak

Dünya (15 Ağustos 2006) toplantıda ABF'nin Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonunun ile siyasallaşma konusunda ortak bir açıklaması oldu. Burada anlatılmak istenen siyasallaşma, nasıl bir siyasallaşma olacak? Sizin tespit ve görüşleriniz nelerdir?

■ Benim düşüncem sizin söylediğiniz gibi ortak görüş olmadığıdır. Dün katılan örgütler arasında, sadece ABF ve Avrupa'daki Alevi Birlikleri Konfederasyonunun böyle bir talebi var. Diğer örgütlerin buna çok sıcak baktığını ya da çok fazla dillendirdiğini zannetmiyorum.

Benim görüşüm şu: Bu hareketin siyasallaşması yanlış, yani bu birlikteliğin, federasyonun ya da konfederasyonun siyasallaşması yanlış.

Bireyler siyasallaşacaksa konfederasyonun ya da federasyonun başındaki kişi istifa eder, Ali Rıza Gülçiçek örneğindeki gibi. Kendi ideolojisine kendi dünya görüşüne uygun bir siyasi partiye girer ve siyasi mücadelesini orada verir.

Bakın, Aleviler siyasetle uğraşmasın demiyorum, yanlış anlaşılma olmasın. Bu iki konu çelişiyor. Aleviliğin siyasallaşmasıyla, Alevilerin siyasete girmesi ayrı şeylerdir.

Ben Aleviliğin siyasallaşmasını istemiyorum, çünkü o zaman biz, eleştirdiğimiz bir şey yapmış oluruz, inancı siyasete alet etme yönüne gideriz.

Alevi hareketinin de siyasallaşmasını istemiyorum. Tam bir birlik sağlanamamış durumda; karşıt düşünceler, fikirler var. Bunun önüne geçebilmek için Alevi örgütlerinin yöneticilerinin siyasal eğilimi, düşüncesi varsa, düşüncelerine uygun partiye girerek siyasi mücadele vermeleri gerekir.

Alevi Partisi gibi geçmişteki örnekleri iyi olmayan bir maceraya kesinlikle girilmemesi gerekiyor. Particilik, insanların inançlarına, dinlerine göre değil, insanların sosyal konumlarına göre yapılır. Parti, Alevinin, Sünninin, dinlinin, dinsizin, inananın, inanmayanın dünya görüşünü kapsayacak sosyal ve ekonomik politika yapar. İnanç politikası değildir parti.

Alevi kendi inancının korur, ama gider herhangi bir partiye, kendi siyasi anlayışına, ilkesine göre mücadele verir. O parti içerisinde Alevi inançlıların sorunlarını gündemine getirir. Benim düşüncem bu.

HBVKÜLTÜR VE TANITMA DERNEĞİ Karşıyaka Şubesi açılışının dördüncü yılını 10 Aralık 2006 tarihinde yaptığı etkinlikle kutladı. Etkinliğe katılan sanatçılar Dertli Divani, Nebi Yaşar, Güler Esen ve İlke Türkdöğen izleyicilere sevilen deyişlerden bir demet sundular.

Mustafa Özciivan ile 2006 yazında Hacı Bektaş Veli Anma Etkinliği günlerinde yaptığımız söyleşiyi güncel önemi açısından yayınlıyoruz.

Dün yapılan toplantılarla ilgili bir iki kelime etmem gerekiyorsa, beni hayal kırıklığına uğratan şeylerden bir tanesi, örgütlerin biz oraya on binler yığacağız deyip sadece yönetici kadrolarıyla gelmeleri idi. Burada lokomotif Veliyettin Ulusoy. Eğer Veliyettin Ulusoy olmasaydı daha farklı şeyler olabilirdi orada.

Belki örgütler bazındaki toplantının iki yüz, iki yüz elli kişilik bir toplantı olması normaldi. Siz de gördünüz. O normaldi, ama cem töreni, gerçi üç bin, üç bin beş yüz kişi vardı orda, ama baktım örgütler bazında gelen çok fazla kişi ve grup yoktu. Bunu "16 Ağustos'a Alternatif" diye sunan ya da sunacak kişilere ithaf ediyorum. Öyle düşünen arkadaşlar bu alternatifi 16 Ağustos'ta sunsalar yüzlerinin akıyla çıkamazlardı bu için içersinden. Veliyettin Ulusoy ve Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği

olmasaydı gene yüzlerinin akıyla çıkmazlardı. Bunun da böyle bilinmesini istiyorum.

Sonuç bildirgesinde bana göre bir hata vardı. Hacı Bektaş Veli Anma Törenlerinin, Alevi örgütlerinin değil, Hacıbektaş'taki Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği'nin organizasyonuna bırakmaları talebini dile getirmeleri gerekirdi. Bu böyle dışardan yönetilecek kadar basit ve küçük bir organizasyon değil. Burada, Hacıbektaş'taki bu örgütlenme üç sacayağıyla olur.

Hacı Bektaş Kültür Derneği üstlenecek, ama bir biçimiyle belediye de bu için içinde olacak. Onun altyapısını kullanacağız. Bir biçimiyle Hacıbektaş halkı olacak. Bu etkinliğin düzenlenmesi aylar sürüyor. Bunu dışardan sen nasıl organize edeceksin? Bir cem törenine insan getiremiyorsun, ondan sonra ben dışardan örgütlerim diyeceksin, olmaz bu. Hacı Bektaş Kültür Derneği yöneticileri olarak bunu kesinlikle kabul etmeyiz.

Bu noktada sonuç bildirgesi bana göre hatalı. Bu benim şahsi görüşüm, çünkü arkadaşlarla bu meseleyi tartışmadık. Ama ben sonuç bildirgesini görünce yadırgadım. Biz o arkadaşlara eleştirerek yön vermek istiyoruz. Bana göre o arkadaşların özellikle siyasallaşma konusunda, Hacıbektaş'la ilgili talepleri konusunda ayaklarının yere basması gerekir. Öyle siyasallaşalım demekle siyasallaşma olmaz.

Dünya tartışmalarından birisi de dergâhın Kültür Bakanlığı'ndan alınıp ABF'ye verilmesi idi. Yapılan açıklama konusundaki görüşleriniz nelerdir?

■ Bana göre ABF'ye değil, ya yerel yönetime ya da yerel Alevi örgütlerine bırakmak gerekiyor bunu. Hacıbektaş'ta ki bir demokratik kitle örgütüne ya da Alevi örgütüne bırakılması gerekiyor.

ABF'ye bırakmak belki ütopyik olarak olasıdır. Kurumsallaşmış, oturmuş ve her kesimden, her taraftan saygı gören, her tarafın kabul ettiği bir kurum olursa ABF bu düşünülebilir, ama daha kurumsallaşamamış, tam oturmamış bir federasyonla böyle bir şey bana göre yanlış olur.

Daha önceleri aynı ABF yöneticileri dergâh yerel yönetimlere bırakılsın diyordu. Dergâh şu anda müze, bir defa müze statüsünden çıkması gerekiyor bir yere bırakılabilmesi için. Müze statüsünden çıkması için bir yasa gerekiyor. Yani bu konuştuğumuz her şeyin bir siyasi boyutu var. Alevilerin bu ölçüde siyasette söz sahibi olması gerekiyor.

Özetlersek, yerel yönetime bırakılması daha iyi olur. Bugünkü yerel yönetimi beğenmeyebiliriz, ben de içinde olmak üzere, ama bu bir biçimiyle Hacıbektaş halkının iradesini temsil ediyor. Hacıbektaş halkı beğenmezse beş yıl sonra bunu değiştirebilir. Ama bir biçimiyle etkinliğin düzenlenmesinin yerel halkın iradesine bırakılması gerekiyor.

Bu durumda Çelebilere sormak gerekmiyor mu? Hâlâ burada oturan Çelebiler var. Mürşit var.

■ Bunu ben de sordum. Veliyettin Efendiyle bunu görüştük ve konuştuk. Veliyettin Bey, ABF'nin bu söylemini biraz erken buldu. "Çok fazla erken dillendiriyorlar, ben şu anda buna taraf değilim" dedi.

Bu onun görüşü. İşin inanç boyutu ele alınırsa, "inanç önderi" deniyorsa, mutlaka onların da düşüncesinin alınması gerekir. Onların düşüncesinin sadece görüntü icabı alınmaması gerekir. Kendisi inanç önderi olarak kabul ediliyorsa, bu arkadaşlar dün Veliyettin Efendinin etrafında toplandılar ve önünde diz çöktüler, o zaman onlar için de göre en önemli düşüncelerden bir tanesi onun görüşleridir.

Bana göre onun bu konudaki görüşlerinin alınması lazım. Onun görüşünü almadan konuyu böyle dillendirmek yanlıştır. Öyle değil mi?

Alevi Hareketi Demokrasi Mücadelesinde Netleşmek Zorundadır

Haşim Kutlu

Hem ülke gerçekliği hem de bölge gerçekliği açısından son derece yakıcı bir süreçten geçtiğimizi, temel bir demokrasi gücü olarak modern Alevi hareketinin ise bu süreci doğru okuyup, kendisinden beklenen rolü bir an önce oynaması gerektiğini, bu yönlü bir çok defa tekrarladığım çağırma ek olarak, en son, “*Kürt Halkı Barış İstiyor Ya Aleviler*” başlıklı yazımda ifade etmeye çalışmışım.

Bu bağlamda aynı yazıda, modern Alevi hareketi'nin son günlerde “*siyasete müdahale edeceğiz*” yollu açıklamalar yaptıklarını, bir an önce bu müdahale isteğinin netliğe kavuşması ve Alevilerin yapmaları gerekenlerine ışık tutması gerektiğini belirttikten sonra da en son 28-29 Ekimde Adana'da gerçekleştirilecek “*Cumhuriyet ve Demokrasi*” etkinliğine dikkat çekmişim.

Tabii ki, Ağustos ayında Hacıbektaş'ta gerçekleştirilen birlik havasını arkasına alan modern Alevi hareketinin, güçlü bir moralle, demokrasi ve özgürlükler zeminine daha güçlü bir katılım göstererek ivme kazandıracağını hem umut etmekte, hem de beklemekteydim, bütün bu gelişmelere dikkat çekerken.

Alevi hareketinin ağırlıklı gövdesi olarak kabul edilen ABK, AABF, ABF, Pir Sultan Abdal Dernekleri Genel Merkezi gibi örgütlü yapıların birlikteliğiyle gerçekleştirilecek olan, söz konusu Adana etkinliği hazırlıklarının yapıldığı günlerde, Fransa Alevi Birlikleri Federasyonu'nun (FUAF) yaptığı davete uyarak, Bordoaux ve Nantes'da bir biri ardına gerçekleştirilen iki ayrı etkinliğine katıldım. Arkasından, söz konusu Adana etkinliğinin gerçekleştirildiği tarihte ise Brüksel Alevi Derneğinin düzenlediği üç günlük seminerdeydim. Modern Alevi hareketi etkinliğinin, Avrupa'daki örgütlülüğün tabanında nasıl bir etki yarattığını bu vesileyle yakından görme ve değerlendirme olanağı buldum.

Etkinliklerin aynı oran ve bağlamda tabanda yankı bulduğunu söylemek doğru olmaz. Taban ve yönetim ilişkileri açısından sağlıklı bir iletişimin kurulmadığı açık ama genel olarak Aleviler, ülkede olup biten ile ister demokrasi ve özgürlükler bağlamında olsun ister ise AB. Bağlamında olsun oldukça ilgililer. Buna karşın bu ilgiyi yönlendiren, örgütlü Alevi hareketi değil, egemen basın ve yayın kuruluşları olduğu da Alevi hareketinin bir diğer gerçekliğini oluşturmaktadır.

Hal böyle olunca, ister istemez insanların dillerindeki demokrasi ve özgürlük isteği, son günlerde, tam bir karabasan gibi toplumun beyinlerine çörekendirilen “*Milli Hassasiyetler*” karabasasının sınırlarından öteye geçememektedir. Hele de “*Aleviyim*” düşüncesinde olmasına karşın, “*Yol-Erkân-Meydan*” konusundan uzak olanlar için, bu çok daha kaygan ve kırılğan bir zemin oluşturmaktadır. “*Yol-Erkân-Meydan*” değerleriyle az çok buluşarlarda ise ölçüler hızla değişmekte ve doğrultu belirlemede tereddüt gösterilmemektedir. Bu da bizzat gözlemlediğim gerçekliklerin başında gelmektedir.

Tam da bu noktada modern Alevi hareketi önderliğinin demokrasi ve özgürlükler zemininde atacağı her adım, bu yönden dillendirdiği ve dillendireceği her söylem, taban ile tavan arasındaki birlikteliği sağlaması bakımından son derece önem taşımaktadır.

Üzülerek belirtmem gerekir ki, basına yansıdığı kadarıyla, Adana da gerçekleştirilen etkinliğe egemen olan zihniyet, söylem ve hedefler, talip olanı kucaklamaktan, onun önünü aydınlatıp doğru hedeflere yöneltmekten epeyce uzak durmaktaydı. Talibin önüne konulan, “*Zorunlu din dersleri kaldırılın, Madımak otel yapılsın, Diyanet kaldırılın*” vb. gibi talepler, güncelin yakıcılığı dikkate alındığında, saydığım işlevleri hiçbir biçimde karşılamayacağı gibi temel bir demokrasi dinamiği olan modern Alevi hareketini de yalnızlaştıracak niteliktedir.

Tabii ki bu talepleri ne dışlıyorum ne de küçümsüyorum. Konu bu değil. Konu modern

Alevi hareketi önderliklerinin ülkenin en temel sorunlarına kayıtsız kalmaması, onlarla yaklaşma ve hem kendi taleplerini diğer demokrasi güçlerinin talepleri haline getirme, hem de onların taleplerini sahiplenerek demokrasi ve özgürlük zeminine güçlü bir zemin haline getirme noktasındaki darlığıdır. Kavrayış ve netlikten uzak duruşudur. Bu kazandırıcı değil kaybettirici bir tutumdur.

Açıkça belirtmek ve uyarıda bulunmak, “*Yol-Erkân-Meydan*”a bağlı biri için kaçınılmaz bir görevdir. Kendimi her bakımdan bu noktada yükümlü hissetmekteyim. Modern Alevi hareketi şu andaki zeminini aynı şekilde sürdürürse, kendisi için öne sürdüğü taleplerde ne kadar radikal görünürse görünsün, “*Milli Hassasiyetler*” zeminine yakındır ve önünde sonunda onun tarafından fethedilecektir. Bu noktada yanılmayı hiçbir zaman böylesine içten istememişimdir ama bu gidişin sonu, Modern Alevi hareketi açısından hüsrana olur. Kaybedenler ise sadece Aleviler değildir, bir bütün demokrasi güçleridir. Ülkedir ve bölgedir. Bu kadar büyüktür ve anlamlıdır.

Modern Alevi hareketinin Adana etkinliğiyle ilgili verilen haberlerde; öne çıkarılan tutum, davranış ve söylemlere, hatta protokole ve protokole öne çıkarılan CHP, DSP, SHP, ÖDP gibi özellikle yer verilen protokol konularına bakıyorum. Bu bağlamda yayınlarında yer verilen yazı ve değerlendirmeleri yakından takip ediyorum. Bütün bunlar bende başka bir izlenim bırakmıyor; daha başka bir yönü de yok ise eğer, şu ünlü “*Siyasete müdahale*” söylemi de bu zeminden öte bir anlam ifade etmeyecek demektir.

“*Cumhuriyete sahip çıkmak*” seksen yılda Alevilere, devrimci demokrasi güçlerine, kadınlara, ezilen ve inkârdan gelinenlere ne kazandırdı ise bu gün de farklı bir şey kazandırmayacaktır. Adana mitinginde öne çıkarılan protokol ise seksen yıllık cumhuriyettir. Oysa bütün bu saydığım güçlerin ise cumhuriyete değil demokratik cumhuriyete gereksinimi vardır. Bırakınız her dönemde ileri sürülen şu mahut “*Dış Güç Tehdidini*”, bizzat gerçek bir dış güç işgali gerçekleştirilmiş olsa dahi, bizzat bu koşullarda bile, insanlığın yaşadığı bunca deney ve tecrübe göstermiştir ki, demokrasi ve özgürlükler, sorunun çözümünün özü ve esasıdır. Bunun olmadığı yerde kazanacak olan ise o korkuluk gibi insanların önüne atılan “*dış güçlerdir*”.

Modern Alevi hareketinin önüne konulan “*Şeriat tehdidi*” ise seksen yıllık Cumhuriyetin ve cumhuriyetçilerinin, her sıkıştıklarında toplumun, özellikle de Alevilerin önüne koydukları bir korkuluktur. Bunun bu gün gerçek bir tehlike olduğunu varsaysak bile, bilmek durumundayız ki, bu tehlikenin bizzat kendisi bile demokrasi-siz, inkârcı ve ırkçı cumhuriyetçiliğin fideliğinde yetişmektedir. Bütün besin ve esin kaynağını oradan almaktadır.

Bu tehlikenin bizzat kendisinin panzehiri ise gerçek bir demokrasi, gerçek bir laikliktir. Bunun birinci yolu ise devletin bütün dinlerden, dillerden etnilerden vb. arındırılmasıdır. Bütün bu olgular karşısında tarafsızlaşmasıdır. Bu türden her olguya eşit mesafede olması ve hiçbirinin bir diğeri üzerinde baskı unsuru olmasına izin vermemesidir. Gerisi laftır güzaftır.

Böylesi bir demokrasi ve özgürlükler zeminine, en çok gereksinim duyması gereken toplum kesimi ise Alevilerdir.

Bu bağlamda, hem tarihsel geçmişleri itibarıyla hem de güncel olarak, din, dil, etni, soy boy, mezhep gibi olgu egemenliklerinden, devlet olma gerçekliklerinden en çok çeken, ağır bedeller ödeyen bir toplum kesimi olmalarından dolayı, bu gün ödünsüz bir tavır, tutum ve anlayış sergilemeleri, yenilgili tarihe verebilecekleri en doğru yanıt olacaktır.

Modern Alevi hareketi önderliklerinin bu vebal omuzlarındadır. Rollerini basit bir günece tahvil edemezler. Hem tarihsel hem güncel hem de kucaklayıcı olmak zorundadırlar..

DURAK ARSLAN

Güvercini Vurdular

(Hrant Dink'in acısıyla)

Kanadında telek,
Teleşinde tüy,
Tüyünde renk var diye
Dam üstlerinden kovdular.

Ötüşü sarı gelin,
Uçuşu toros,
Gönlü harran diye
Kovalayıp yordular.

Tedirgin bir ruh, ürkmüş bir bakış kıldılar !
Sonra alçakça birleşip
Güvercini vurdular.

Bugün,
Gözlerimizde bir avuç kum,
İçimizde yeni bir yangın,
Ortalık toz duman,
Avcılar hain
Kalles mi kalles bir zaman.

Yarın,
Nice güvercin,
Hep bir ağızdan
Acı ile, amut ile, yanık ses ile
Sarı gelin aman, Sarı gelin aman...

22 Ocak 2007

Sultanbeyli Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Yöneticileri Beraat Etti.

Ahmet Koçak

SULTANBEYLİ PSAKD yöneticileri ruhsatsız cemevi yapmaktan, çevreyi kirlenmek ve rahatsız etmekten dolayı yargılandıkları davada beraat etti. Mahkeme 25 Ocak 2007 tarihinde Sultanbeyli adliyesinde yapıldı. Yargılanan yöneticilere destek için çok sayıda vatandaşın yanı sıra Alevi-Bektaşî örgüt yöneticileri de adliye önünde hazır bulundu. Yaklaşık üç yüz kişinin toplandığı adliye önündeki vatandaşlar, içerde yargılanan yöneticilerini sloganlarla desteklediler. İki saate yakın süren dava, yöneticilerin beraat etmesiyle sonuçlandı.

Mahkeme çıkışı Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Sultanbeyli Şubesi Adına Başkan Sadegül Çavuş, “Basına ve Kamuoyuna” başlıklı şu bildiri okudu:

“Sultanbeyli’de Alevilerin kendi inançlarını yaşatabileceği bir yeri yapmaya başlamasıyla birlikte AKP’nin Alevi inancına bakış açısını bir kez daha ortaya koymuştur.

Uzun bir sürece giren PSAKD cemevi mücadelesi onlarca davayla engellenmek istenmiş, davaların kazanılması bile AKP’li belediyenin baskılarını bitirmemiş aksine artırmıştır.

8-9 Nisan 2006’da binlerce insanın katılımıyla cemevimizin temeli atılarak AKP’li belediye PSAKD’nin dik duruşuna rağmen baskılarını çeşitli şekilde sürdürmüştür. İnşaatın temelinde çalışan kamyon, beton araçları ruhsatlarına el koymuş ve cezalar yazmıştır. Derneğimiz ve mahalledeki halkımız sindirilmeye çalışılmıştır.

Basında ve kamuoyunda cemevi yapımımız geniş yer almasıyla bu sorun tüm alevi halkının sorunu olmuştur. AKP’li belediye başkanı Alahaddin Ersoy basına verdiği demeçlerde; “Huzurumuzu bozmaya çalışıyorlar, inşaat İSKİ alanındadır” diyerek sorunu sadece inşaat sorunu olarak göstermeye çalışmış, asıl olan Alevi düşmanlığını gizlemiştir. Ve sorunu Büyükşehir Belediyesine devretmiştir.

Derneğimiz mücadelesini sürdürmüş ve Büyükşehir Belediyesine de gitmiştir. Gittiğimiz her yerde kapılar kapanmıştır. Bütün baskılara rağmen inancına sahip çıkmış, değerlerinden taviz vermeyerek cemevi inşaatını sürdürmüştür.

İşte bugün burada inancımıza, değerlerimize, geleneklerimize sahip çıkıyor olmanın gururuyla siz tüm canlarla, bir kez daha adliye önünde tüm dostlarımızla birlikteyiz.

Susmadık, boyun eğmedik. Eğer inancımıza, değerlerimize, geleneklerimize sahip çıkmak suç ise biz bu suçu işlemekten çekinmedik.

Çünkü haklı olan biziz. Haklı olan Pir Sultan’ın yolunda yürüyenlerdir. Çünkü biz “haksızlığa boyun eğenler yalnızca haklarını değil, onurlarını da kaybederler” diyen bir soydan geliyoruz. Ve işte bu güçle buradayız.

Haklı bir dava uğruna direnmenin, haklı bir dava uğrunda bütün canların hep birlikte olmasının ne büyük bir güç olduğunu bütün dünyaya gösterdik.

Şimdi bu örneği daha da büyütme gibi önemli bir görev bizleri bekliyor. Sultanbeyli’de başarabildiysek her yerde başarabiliriz. Yeter ki yolumuz Pir Sultan’ın yolundan şaşmasın, yeter ki Pir Sultan gibi,

Kerbela’da direnenler gibi haktan ve haklıdan yana olmaktan asla vazgeçmeyelim.

Bu inanç ve kararlılıkla aşamayacağımız hiçbir engel ve zorluk yoktur.

Bu tür oyalama ve belirsizliklere rağmen Pir Sultan Abdal Kültür Derneği yönetimi ve halkı olarak cemevi yapımına devam ediyoruz. Her koşulda ve her şartta da devam edeceğiz.

*Cemevi Hakkımız Engellenemez!
Baskılar Bizi Yıldırılmaz!*

Sadegül Çavuş’un bildiri okumasından sonra PSAKD Genel Başkanı Av. Kazım Genç şunları söyledi:

“Değerli canlar 7 Nisan 2005’de birileri bize bir söz verdi. Hatırladınız mı? Buranın belediye başkanıydı. Bugün de onun ikiyüzlülüğünü hatırlayın. Bunun altını çizmek gerekiyor. Diyorlar ki, ‘biz onlara cemevi yeri tahsis ediyoruz, “kabul etmiyoruz” diyorlar’ ve peşinden savcılıklara dilekçe veriyorlar. Yargının bu tokadı inşallah akıllarını başlarına getirir onların. Değerli canlar Pir Sultan inançtır, Pir Sultan bilinçtir ve Pir Sultan dirençtir Sultanbeyli’de ki gibi. İşte o bilinçle cemevimizi sürdüreceğiz.

Yargı diyor ki cemevinizi yapmaya devam edin. Değerli canlar biz Türkiye’nin insanıyız. Sadece bir tek şey istiyoruz; bu ülkede eşit yurttaş olmak istiyoruz. Cemevimiz tartışılmasın istiyoruz, cemevimize engel olunmasın istiyoruz. Bu inançla Sultanbeyli’de ki cemevimizi sürdüreceğiz. Cemevimizin inançla tartışılmasına izin vermeyeceğiz. İnançımıza saygı istiyoruz her inanca saygı ve sevgi gibi. Ve değerli canlar sizden bir isteğimiz var. Bizler sizlerle varız. Gücünüzü, desteğinizi bizden eksik etmeyin. Hep elele, hep beraber Sultanbeyli cemevini hep birlikte tamamlayacağız. Değerli canlar katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum”.

Kazım Genç’in konuşmasından sonra söz alan ABF Genel Başkanı Selahattin Özel de şunları söyledi:

“Bir laf vardır, ‘herkes kendine yakışanı yapar’. Aleviler dünden bugüne kadar kendine yakışanı yapmıştır. Alevilere ve cemevine karşı olanlar da kendine yakışanı yapar. Onların ağababası dünlerde Karacaahmet’i yıkmaya kalkmıştı. Aynı grubun devamı bugün Sultanbeyli’de cemevi yaptırmama kararı alıyor. Ne yazık ki bugün Muharrem’de, Muharrem Orucu tutuyoruz dün yezidin yaptığı tarihte ne ise maalesef onun torunu olduklarını göstermekten çekinmiyorlar. Bizde Hüseyin’in evlatları olduğumuzu çekinmeden göstereceğiz. Bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın. Bizde bir laf vardır ‘hatır kalsın, yol kalmasın’ Pirimizin öğrettiği bir yol daha vardır o da şudur; ‘haksızlıklara karşı boyun eğmeyiniz. Hakkınızla birlikte hay-siyetinizi, şerefınızı de yitiririsiniz’ der. O yüzden biz Aleviler tarihler boyunca hakkımıza sahip çıktık, onurumuza sahip çıktık, yolumuza sahip çıktık, erkânımıza sahip çıktık. Bundan böyle de çıkmaya devam edeceğiz. Bu desteğe devam. Hepinize teşekkür ediyorum”.

Bu konuşmaların ardından toplanan halk cemevine yöneldi. Cemevinde beraat eden yöneticilerle sohbet eden canlar bir süre sonra dağıldı.

BASIN AÇIKLAMALARI

Av. Kazım Genç, PSAKD Genel Başkanı

Yargıdan Cem Evi Mücadelesine Vize

Uzun zamandır, Derneğimiz Sultanbeyli Şubesi öncülüğünde, şeriatçı örgütlenmenin en yoğun olduğu yerlerden biri olan Sultanbeyli' de yargıdan Cemevi yapımına vize verildi.

8-9 Nisan 2006 Tarihinde 5.000 canımızın katılımı ile temeli atılmış olan Kültür Merkezi ve Cemevimizin inşaatının önlenmesi için her an fırsat kollayan, harfiyat kamyonlarını ve iş makinelerinin ruhsatlarına el koyarak, vasıtaları bağlayan Sultanbeyli Belediyesinin Sultanbeyli Cumhuriyet Savcılığına yapmış olduğu şikâyet üzerine açılmış olan ceza davasına başlandı.

Düzenlenmiş olan iddianame ile şube yöneticilerimizin 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu'nun 184/1. maddesi gereğince Şube yöneticilerimizin beş yıla kadar cezalandırılması talep edilmiştir.

25.01.2007 tarihinde Sultanbeyli 1. Asliye Ceza Mahkemesinde başlamış olan duruşmada, önce yöneticilerimizin sanık sıfatı ile kimlik tespiti yapılmış, ifadeleri alınmıştır. Yöneticilerimiz Kültür Merkezi ve Cemevi inşaatının kişisel işleri olmadığını, imza ile başvurmuş olan 11160 yurttaşın istemlerini cevaplamaya ve toplumsal ihtiyacı gidermeye yönelik bir iş olarak görevleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Davada, şube yöneticilerimizi Avukat olarak Genel Başkanımız Av. Kazım Genç, Av. Güray Dağ ve Av. İbrahim Kaygusuz savunmuşlardır.

Cumhuriyet Savcılığı esas hakkında mütalaasında, "Sanıkların Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Sultanbeyli Şubesi Yöneticileri oldukları, kültürlerini yaşatmak için Cemevi yapmaya karar verip, bu amaçla Sultanbeyli Belediyesine ve Kaymakamlığına başvuruda buldukları, belediye tarafından engellendikleri ... sanıkların suç işleme gibi, çevreyi kirletme gibi bir kasıtlarının olmadığı, üstelik Sultanbeyli'de her hangi bir binaya başlamak için ruhsat almanın da gelenek olmadığı, bu haliyle sanıkların suç işleme gibi bir kasıtlarının olmadığından üzerlerine atılı suçtan beraatlarına karar verilmesi." demiştir.

Avukatlarımız esas hakkındaki savunmalarında; "08.09.2006 tarihinde 5.000 kişinin birlikte temel attıkları, eğer dava açılacaksa 5.000 kişiye dava açılması gerektiği, müvekkillerin 11160 imza toplayarak cem evi ihtiyacını Belediye Başkanlığına ve Kaymakamlığa resmi yazılar ile bildirdikleri, Anayasa'nın 2. Maddesinin Türkiye Cumhuriyeti Devletinin sosyal bir hukuk devleti olduğu belirlediği, Kültür Merkezi ve Cemevi yapımının da sosyal bir çalışma olduğu, C. Savcısının mütalaasına katıldıklarını ve müvekkillerinin beraatlarını" talep etmişlerdir.

Mahkeme de "Sanıklar ... suç işleme kasıtlarının bulunmadığı anlaşıldığından CMK'nun 223/2-c maddesi gereğince müsnet suçtan ayrı ayrı beraatlarına" kararını vermiştir.

Alevi toplumunun 2004 senesinde 45 gün gibi kısa bir sürede 600.000 imza toplayarak ilan ettikleri üzere 'Cem evleri Alevilerin ibadet yerleridir.' İbadet yerimizin neresi olduğu konusunda, hiçbir kurum ve kişi söz söyleme hakkına sahip değildir. Bu yetki sadece ve sadece Alevi toplumuna aittir.

İnancımız ve inanç yerimiz konusunda söz söyleme yetkisi olmayan Sultanbeyli Belediyesinin, sosyal bir hizmet olan Cemevimizi yapması gerekirken, sürekli olarak engellemesi, taşıdığı gerici zihniyetin dışı vuruşudur. Kendi inancından başka inanca yer vermemesi, tahammül gösterememesi, yok saymasındandır.

Cemevimizi yapma mücadelesinde Sultanbeyli de verilen ve başarıya ulaşan mücadelemiz, yaşamın her alanında sürdürülecektir.

Tüm dostlarımızı ve canlarımızı Sultanbeyli Cem Evimizin yapımı konusunda bir tuğla koymaya davet ediyor, bu güne kadar verdiğimiz mücadelede emeği geçenlere ve tüm dostlara saygılarımızı sunuyoruz.

25 Ocak 2007

Turan Eser, ABF Genel Sekreteri

Cemevi Temeli Atmak Suç Değil!

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Sultanbeyli Şubesi üç yıldır yasal ve demokratik hakları ile Kültür Merkezi ve Cemevi inşaatını başlatmanın mücadelesini veriyordu. Yerel idarenin ve AKP'li yerel yönetimin tüm engellerine ve PSAKD Sultanbeyli şube yöneticilerine açılan davalara rağmen, şube yöneticileri kararlılıklarından ödün vermedi.

En son "Kültür Merkezi ve Cemevi inşaatı başlatmak ve çevre kirliliğine yol açmak" iddiasıyla haklarında dava açılmıştı. Bugün, 25 Ocak 2007'de, PSAKD Sultanbeyli şube yöneticileri açılan bu davadan beraat ettiler. Duruşmaya, ABF Genel Başkanı Selahattin Özel, PSAKD Genel Başkanı Kazım Genç, birçok yönetici ve halk katılarak desteğini verdi.

Bilindiği gibi daha önceleri, Sultanbeyli Kaymakamı Kaya Çıtak, ilçeye yapılması planlanan Cemevi'nin inşaatının "yasal" olmadığını belirtirken Pir Sultan Abdal Derneği'ne "temel atmayın" uyarısında bulunmuştu. Kaymakam daha sonar, derneğe bir yazı göndererek, "Yasal olmayan bir yerde vatandaşlarımızı toplayarak zorla inşaatı başlatmak suç teşkil etmektedir" demiştir.

PSAKD Sultanbeyli'de yaşanan Cemevi tartışmasına nokta koyarak, 8-9 Nisan 2006 yılında temeli atarak, yasalarda "suç" sayılmayan hakkını kullanmıştı.

Temel atmayı suç unsuru sayan, yerel idareciler aba altından sopa göstererek, "Bu nedenle belirtilen yerde temel atma ve inşaatı başlatılması TCK 184'ncü maddesine göre suç teşkil etmekte olup, Dernekler Kanunu'nun 32'nci maddesinin (m) fıkrasına aykırılık teşkil etmektedir" diye engel olmak istediler.

Mücadele etmeyen kaybeder. Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Sultanbeyli Şubesi mücadele ederek kazanmasını göstermiştir. Göztepe Parkı'nın yeşil alan özelliğine rağmen, cami yapma planlarına göz yuman, AKP, söz konusu Cemevine gelince, tapulu cemevi arsasını "yeşil alan" ilan ediyor.

ABF, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Sultanbeyli Şubesi yanında olduğunu ifade ediyor. Alevilerin kendi cemevlerini yapma hakkını elinden alma girişimlerini şiddetle kınıyoruz.

Davanın beraatla sonuçlanmasının memnuniyeti ile tüm şube yönetimini kutluyor ve kendilerini yalnız bırakmayacağımızı kamuoyuna ifade ediyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

25 Ocak 2007

Budha'nın Gizi

İsmail Özmen - Yargıtay Üyesi

Ünlü, özgün mistik ozanımız Asaf Halet Çelebi, “*Sidharta*” başlığı altında aşağıdaki şiiri yazarken neler düşünüp neler hissetmiştir bilemem ama, şiirin özüne indikçe köklerinin nerelere uzandığını, hangi derinlere indiğini görmemek mümkün mü? Önce şiiri sunalım.

Elbette, kimse Budha'nın ardılı olamazdı, çünkü o yasayı açıklamış, cemaatini, topluluğunu kurmuştu. Bu dinsel konulardaki tüm yasaları toparlamak, yani Kutlu Kişi'nin vaazlarını saptayıp derlemek, dinin kurallarını belirlemek hep ona mı düşmüştü diyemeyeceğiz ama, bir de tarihsel gerçeğin yüzüne dosdoğru bakmaya çalışalım:

Herkesin benimsediği söylenceye göre, konsil Râcagriha yakınındaki büyük bir mağarada, Budha'nın ölümünü izleyen yağmur mevsiminde toplandı ve bu toplantı yedi ay sürdü. Ananda adlı düşünür kişi de inzivaya çekildi, çok kısa sürede azizliğe erişti. Konsile ya o zaman kabul edildi ya da diğer bazı versiyonlara göre, bir mucize göstererek mağaraya girip yoga güçlerini kanıtladı. Çünkü Buddha'nın bütün söylevlerini dinleyip ezbere bilen tek kişi Ananda'ydı. O bile ardıl sayılmadı. Budha'nın yani Kutlu Kişi'nin yaşantısını içinde bulunulan kozmik dönemin sonuna değin izledi. Ananda, herkesin içinde günah çıkarmak gibi bir işleme girişti. Ama sonunda, yine zaferi o kazandı, çünkü *samgha*'nın en ileri gelen kişisi oldu, geri kalan ömrünü (yaklaşık 40 yılını) hocası Budha'nın örneğini izleyerek, yani Yolculuk edip insanlara Yol'u vaaz ederek, Yol göstererek, yardım ederek geçirdi.

Kaldı ki, Budizmin, Râcagriha konsilinden sonraki tarihi pek iyi bilinmiyor. Sonraki yüzyılda *samgha*'yı yönettiği bilinen keşişler de yeterli bilgiler vermiyor. Kesin olguya göre, Budizmin batıya doğru yayıldığı bilinmektedir. Bu gerçek. Bütün olay ve bölümlere karşın Budistler dinleri *Samgha*'nın temeli olan “*beş nokta birliği*”nin ayakta kalmasını sağlamışlardır. Günün gelince, Mahâdeva adında bir keşiş, Pâtaliputra'da *arhat*'lık koşullarıyla ilgili çok cüretkâr beş sav ileri sürdü, bunları kısaca şöyle özetleyip ifade etmek olanaklı:

1) Bir *arhat* rüyasında baştan çıkabilir (yani Mâra'nın kızları onda bir cinsel boşalmaya yol açabilir); 2) bir *arhat*'ta cehalet hâlâ vardır; 3) ve kuşku vardır; 4) Yol'da bir başkasının yardımıyla ilerleyebilir; 5) Yoğunlaşmayı bazı sözler söyleyerek sağlayabilir. Hepsini bu!

Arhat'ın öneminin bu şekilde azaltılması kendilerini “*yaşarken kurtulmuşlar*” olarak görenlerin abartılı kibrine karşı bir tepkiyi de yansıttı-yordu. ⁽¹⁾ Oysa bu öğreti Budistleri, birleştirip kaynaştıracağı yerde tam tersine, durup dururken en azından ikiye böldü.

Böylece MÖ IV. yüzyılın ortalarına değin, Budizm içinde farklı yolakların ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Mekadonyalı kral büyük İskender'in o çevreye gelmesiyle, iş daha da karıştı, *Samgha*'nın birliği onarılmaz bir biçimde yıkıldı, ama bu durum Budizmin çevrede sessizce ve hızla yayılmasını engelleyemedi. Elbette bunun da kendine göre nedenleri vardı.

Budizm tarihinin en büyük olayı, kral Asoka'nın bu dini kabul etmesiydi. MÖ 274 'den 236'ya veya MÖ 268'den 234'e değin hüküm süren bu kralın kendi itiraflarına göre Kalingalara karşı kazandığı zaferden sonra, Asoka çok sarsılır. Bu savaşta düşman 100 bin ölü ve 150 bin esir verir. Ama bundan yaklaşık on üç yıl önce Asoka daha da iğrenç bir cinayet işlemiştir, babası kral Bindusâra ölmek üzere iken kardeşini öldürerek iktidarı bir oldu-bittiyle ele geçirmiştir. Bütün bunlara karşın, kardeş katili bu acımasız fatih, zamanla “*Hindistan hükümdarlarının en erdemlisi ve tarihin gerçek büyük simalarından biri olacaktır*” (Filliozat). Asoka, Kalingalara karşı kazandığı kanlı zaferden üç yıl sonra Budist olup yeni dinini açıkça ilan etti ve yıllarca kutsal yerlere hac ziyaretleri yaptı. Ayrıca Asoka, Budha'ya olan derin bağlılığına karşın, büyük bir hoşgörü örneği de sergiledi. İmparatorluğundaki diğer dinlere karşı cömertçe davrandı, zaten onun vaaz ettiği *dharma*, hem Budist, hem de Brahmacı özellikler taşıyordu. Kaya üzerine oyulmuş 12. Ferman “*Tanrıların dostu, dost bakışlı kral Priyadarsî, her tür inançtan kişiyi, tüm mezhep üyelerini ve ruhbandan olmayanları aralarında ayırım gözetmeksizin armağanlarla ve değer verdiğini gösteren çeşitli işaretlerle onurlandırır. Lakin armağanlardan ve onurlandırılmaldan çok, her tür inanca sahip olanlar arasında temel niteliklerin gelişimine değer verir*”⁽²⁾ Böylece sonuçta, evren egemeni hükümdarın, mükemmel temsilcisi olduğu eski kozmik düzen anlayışı söz konusu olur ki bu da onun, yani Budizmin geleneksel Hint düşüncesinin birçok temel ilkelerini kabul ettiğini gösterir.

Sidharta

niyagrôdhâ
kos koca bir ağaç
görüyorum
ufacık bir tohumda
o ne ağaç ne tohum
om mani padme hum

(3 kere)

sidharta buddha
ben bir meyveyım
ağacım âlem
ne ağaç
ne meyve
ben bir denizde eriyorum
om mani padme hum

(3 kere)

Aynı zamanda adı geçen kral, hiç durmaz, Hindistan'ın neredeyse tamamına hükmeden ve anılan yasanın en ateşli savunucusu ve yayıcısı durumuna gelir. Çünkü bu yasayı insan doğasına en uygun yasa olarak kabul edip ona sarılır. Derhal Barta, Sogd ülkesi ve Seylan'a misyonerler göndererek Budizmi her yerde anlattırıp açıklatarak yayar. Bu misyonerlik sayesinde Budizm, Kaşmir'den Doğu İran'a sıçrar ve Orta Asya üzerinden Çin'e (MS. I. yy) ve Japonya'ya (VI. yy) ulaşıp genişler. Milattan sonraki ilk yüzyıllarda Bengal ve Seylan üzerinden Hindicini, Endonezya ve Filipinler'e girer, ışığını çevreye yayar.

Kral Asoka: “*Bütün insanlar benim çocuklarımdır. Nasıl ki kendi çocuklarımmın hem bu dünyada, hem öteki dünyada bütün iyilik ve mutluluğu bulmasını diliyorsam, bütün insanlar için de aynı şeyi diliyorum.*” derken, tüm insanlığı kucaklayan sınırsız bir mesajı tâ bizlere kadar ulaştırmaya çalışır. İşte Budha ve Budizmin herkese uzanan sırrı, özünde yatan budur. Budizmin evrensel bir dine dönüşmesine, kral Asoka'nın mesihçi inancı, yasayı yaymak için gösterdiği enerji sebebiyet vermiştir, bu yadsınmaz. Bu olgu, Budizme evrensel kimlik verdi.

Ünlü Rumen antropolog ve din tarihçisi Mircea Eliade (1907-1986) çeşitli dinsel geleneklerdeki simgesel dile ilişkin olarak yaptığı araştırmalarda mistik görüngünün temelini oluşturan mitlerin anlamını çözmeye çalışırken bu derin anlamları da birleştirmeye çalışmıştır.

Eliade geleneksel ve çağdaş toplumlardaki dinsel deneyimi, *hiyerofani*'ler diye adlandırdığı görünümleri araştırıp derinlemesine incelemiştir, çeşitli dinlerin izlerini sürmüş, çözümler aramıştır. Bu bağlamda Budha'yı ve Budizmi de süzgecinden geçirmeyi ihmal etmemiştir.

Bütün bunların yanı sıra, Budizm, Budist olmayan değerleri sürekli özümseyip kendi içine kattığı için hep diri/canlı ve gündemde kalmasını bilmiştir. Tıpkı bizdeki Alevilik-Bektaşılık gibi. Bu bağlamda, Budizmi “*bağdaştırmacı*” saymak gerekir. Bunun en güzel örneğini yine bizzat Budha vermiştir. Hint kalıtının büyük bölümünü kabul edip öğretisi içinde eritmiştir.

Onun için “*bağdaştırmacı*”dır, onun için diridir, canlıdır, derindir; eski bir anlatımla cevvaldir.

Söz konusu olan yalnızca *karman* ve *samsâra* öğretisi, Yoga teknikleri ve Brâhmana ile Sâmkhya türü çözümlenmeler değil, -onları kendi bakış açısından yeniden yorumlama pahasına- bütün Hind yarımadasına yayılmış mitolojik imgeler, simgeler ve izlekler de bu bağdaştırıcı çözümlenmelerin, yeniden yorumlamaların içinde yer almaktadır. Örneğin sayısız gök ve yer altı katı, buraların sakinleri ve geleneksel kozmoloji olası ki daha Budha zamanında kabul edilmişti. Mircea Eliade'ye göre, kutsal emanetler tapımı, *parinirvâna*'dan hemen sonra kendini kabul ettirdi; kuşkusuz bazı tanınmış yoginlerin kutsal sayılması bunun öncüllerini oluşturur. *Stüpa*'ların çevresinde özgünlükten yoksun olmayan, ama ana hatlarıyla yine de Budizmden daha eski bir kozmolojik simgeselliği biçimlendirdiği yadsınmaz. Birçok mimarlık ve sanat anıtının yok olması, eski Budist külliyyatın büyük bir bölümünün kaybolmasıyla birleşince, kesin zamandizimleri yapılmasını açıkça engellemektedir. Ama yine birçok simgeselliğin, düşünce ve ritüelin, kendilerini doğrulayan belgesel tanıklıklardan kimi zaman yüzyıllarca daha eski olduğu da tartışma götürmez.

Avalokitesvara, en meşhur Hinduizm tanrısıdır, daha doğrusu üç Hinuizm tanrılarından bir sentezidir. O, Evrenin Efendisidir; Güneş ve Ay gözlerinden, toprak ayaklarından, rüzgâr ağzından kaynaklanmış; “*dünyayı elinde tutar*”; cildinin her gözenegi dünyanın bir sistemini barındırır. Mancusri (iyi talih) hikmetin timsalidir ve ilim sahiplerini korur.

Yine M. Eliade'ye göre her okulun, her yolağın kendi skolastisizmini, teolojisini geliştirme zorunluluğu vardır. Ama bütün bu sistemleştirme sürecini başlatan ve besleyen özgün felsefî yaratımlardır. Yani bu bağlamda yeni “*okullar*”ın yansıttığı felsefî yaratıcılığa, özellikle ruhban olmayanlar içinde gerçekleşen ve daha ağır işlese de aynı ölçüde yaratıcı bir “*bağdaştırmacılık*” ve bütünleşme süreci denk düşer. Budha'nın ya da azizlerin kutsal kalıntılarını veya kutsal nesnelere barındırdığı kabul edilen *stüpa*, olası olarak ceset yakıldıktan sonra küllerin gömüldüğü tümülüs türemiştir. Bu taraçanın ortasında, tavanın yapıldığı yuvarlak bir koridorla çevrili kubbe yükseliyordu. *Caitya*, belli sayıda direği ve bir giriş sofasıyla onun çevresini dolaşan bir galerisi olan kutsal yerdi.

Dört tarafı duvarla örülü küçük bir hücrede çeşitli malzemelere yazılı metinler bulunurdu. Zaman içinde *caitya*, tapınağın kendisiyle karıştırıldı ve sonunda kayboldu. *Caitya* tıpkı Bektaşî dergâh ve tekkelerindeki çilehanelere benzer bir özellik göstermektedir. Zaten Budistlerin tapımı, secdelerden ve ritüel selâmlamalardan, tavaftan ve çiçek, ıtır, şemsiye vb. sungulardan oluşuyordu. Buradaki aykırılık sadece görünüştedir; yani buradaki tapınma, bu dünya ile hiçbir ilişkisi kalmamış bir Varlığa tapınmadır. Onun için görünüştedir. Çünkü stüpa içinde yeniden hakiki kılınmış Budha'nın "fiziksel bedeni"nin izlerine veya tapınağın yapısının da simgelenen "mimari bedeni"ne yaklaşmak, Öğreti'nin özümsemesiyle, yani onun "kuram amaçlı bedeni"nin, *dharma*'nın sindirilmesiyle eşdeğerlidir. Daha sonra Budha heykellerine yönelik tapım ve onun varlığıyla kutsanmış çeşitli yerlere yapılan hac ziyaretleri (Bodh-Gayâ, Sâr-nâth vb.) aynı diyalektikle gerçekleştirilir: Samsâra'ya ait çeşitli nesnelere veya etkinlikler, Uyanmış Kişi'nin yüce ve geri döndürülemez kurtarıcı eylemi sayesinde inananın selamete ermesini kolaylaştırabilir. En eski söylenceye göre, Budha *parinirvâna*'dan önce, kendisine inananların yüzyıllar boyunca bütün bağlılık ve sunguları kabul etmiş sayılır (M. Eliade, age, s. 253-254).

Aslında Budhabilimin yeniden yorumlanması sonuçları itibarıyla daha önemlidir. Her din ve yolları yeni yorumlamalar ile yeni açılımlar kazanır, bu doğrudur. Yüce Öğreti'nin farklı versiyonları arasındaki ayrılıklar yeni uyumsuzluklara yol açar, bu her dinde ve yolakda geçerli olan bir kuraldır. Getirilen yenilikler ya da yorumlar kimi zaman önemli boyutlara ulaşır. Örneğin, başlangıçta *Nirvâna* yalnızca "birleşik olmayan" (*asamskrta*) bütündü, ama artık okullar, birkaç ayrıcalık dışında, uzayı, Dört Hakikai, Yol'u (*mârğa*), *pratiya samudpâda*'yı (koşullandırılmış ortak üretim), hattâ bazı Yogacı "murakabeleri" "birleşik olmayan"ın düzeyine yükseltir. *Arhat* ise bazı okullara göre daha aşağı durumlara düşebilir; başka okullara göre ise Budha'nın bedeni bile üstün derecede arıdır, kimileri embriyon aşamasında veya düşeyken bile *arhat* olunabileceğini ileri sürer ki doğal olarak bu tür öğretiler bazı üstadlar tarafından sert biçimde eleştirilmiştir (aynı eser s. 255).

Demek ki sonsuz sayıda Budha olduğu için, sonsuz sayıda da "Budha toprakları" ya da "Budha tarlaları" vardır. Bunlar, kurtarıcıların erdemleri ve düşünceleriyle yaratılmış aşkın evrelerdir. Avatamsaka onları "tozlardaki atomlar kadar sayısız" diye betimler; onlar "lütuf *bodhisattva*'sının zihnindeki derin düşünce'den çıkmışlardır. Bütün bu Budha toprakları, "imgelerden çıkar ve sonsuz biçimleri vardır" Budha metinleri, bu evrenlerin imgeleme ait olduğunu sürekli vurgular. Özetlersek, "Budha'nın tarlaları" insanların dini kabul etmelerini sağlamak amacıyla düşüncelerini yüceltilen zihinsel yapılarıdır. Zaten Hind dehası bu kez de bir selamete aracı olarak kullandığı yaratıcı imgeleme değer yüklemekte duraksamamıştır (aynı eser s. 259). Türlü cennetler Hindistan düşüncesinde zaten biliniyordu, vardı.

Evrensel Boşluk Öğretisi ve Beden: Bu mitolojik teolojilerin hepsinin amacının ben merkezci güdülerini yok etmek olduğu açıktır. Bir başka söyleyişle, ben merkezci güdülerini yok etme kaygısından hareket eden bazı yeni kuramlar, bu mitolojik teolojilere eşlik eder. Bunların ilki, "erdemlerin aktarılması" (*parinâma*) öğretisidir. *Karman* yasasıyla çelişir gibi gözüksede, aslında *arhat* olmaya çabalayan *Bhikkhu*'nun verdiği örneğin ruhbandan olmayanlara yardımcı ve esin kaynağı olduğu yönündeki eski Budizm inancının bir uzantısıdır. Ama erdem aktarımı öğretisi, Mahâyâna tarafından yorumlandığı şekliyle, çağa özgü bir yaratımdır. Burada müritler erdemlerini aktarmaya ya da bütün varlıkların aydınlanmasına adamaya çağrılır. "Bütün iyi davranışlarımdan südür eden erdemle bütün yaratıkların acısını dindirmek; hastalık olduğu sürece hastanın hekimi, otacı, bakıcısı olmak istiyorum.... Yaşamımı ve tüm yeniden doğuşlarımı, tüm mülklerimi, edindiğim ve edineceğim tüm erdemi, bütün bunları kendim için hiçbir çıkar kaygısı gütmeyen, bütün varlıkların kurtuluşu kolaylaşabilsin diye terk ediyorum." (Sântideva'nın (VII. yy.) *Bodhicar yâvatara* adlı yapıtından).

Var gibi görünen ve duyumsanabilen, düşünülebilen ya da hayal edilebilen her şeyin boşluğu, yani gerçek olmadığı gösterilince, bunu birçok sonuç izler:

Birinci sonuç: Eski Budizmin bütün meşhur formüllerinin ve Abhidharma yazarlarının sistemli bir biçimde yeniden yaptığı tamamlamaların yanlış olduğu ortaya çıkar. Örneğin şeylerin üretiminin üç aşaması -"köken", "süre", "durma-kesilme"- diye bir şey yoktur. Skan ha'lar, yok edilemez unsurlar (*dhâtu*'lar), arzu, arzu öznesi, veya arzularının durumu gibi şeyler de yoktur. Bunlar yoktur; çünkü kendilerine özgü bir doğadan yoksundurlar. Doğrudan *karman* bile bir zihinsel yapılandırmadır; çünkü ne gerçek anlamıyla bir "eylem", ne de bir "eylemci" söz konusudur. Nâgârcuna, "bileşkeler dünyası" (*samskrta*) ile "koşullandırılma mış" (*asamskrta*) arasındaki farkı da reddeder. Nihâî hakikat bakış açısından, kalıcı olmama kavramı (*anitya*), kalıcılık kavramından daha doğru kabul edilemez. Ünlü "koşullandırılmış ortak üretim" (*pratiya-samudpâda*)

yasası ise, yalnızca pratik açıdan yararlıdır. Aslında, "biz koşullandırılmış ortak üretime sünya, "boşluk" diyoruz. Yalnızca dil düzleminde işe yarayabilecek uzlaşım sal gerçekler söz konusudur.

-İkinci sonuç: Bu daha da köktencidir. Nâgârcuna "bağlı olan" ile "kurtulmuş olan", dolayısıyla *samsâra* ve *nirvâna* arasındaki ayrımı da reddeder. *Samsâra*'yı *nirvâna*'dan farklılaştıran hiçbir şey yoktur. Bu açıklama, dünya (*samsâra*) ve kurtuluşun (*nirvâna*) "aynı şey" olduğu değil, farklılaşmadığı anlamına gelir. *Nirvâna*, "zihnin ürünüdür." Başka bir anlatımla, nihâî hakikat bakış açısından bizzat Tathâgata da özerk ve geçerli bir otolojik duruma sahip değildir.

-Üçüncü sonuç: Düşünce tarihinin tanıdığı en özgün ontolojilerden birinin temellerini atar. (bkz. Frederick J. Streng, *Emptiness* s. 74 vd.). Her şey "boş", "kendine ait bir doğadan yoksundur. Bununla beraber, sütyatâ'nın (ya da *nirvâna*'nın) dayandığı bir mutlak töz'ün var olduğu sonucuna varılmamalıdır. "Boşluğun", *sünyatâ*'nın ifade edilemez, kavranamaz ve betimlenemez olduğunun açıklanması, bu özelliklerle nitelenen "aşkın bir gerçeklik" bulunduğu anlamına gelmez. Nihâî hakikat, Vedanta türü bir "mutlak" kavramını ortaya çıkarmaz; o, "şeyler"e ve onların duraklamasına, kesintiye uğramasına karşı tam bir aldırmaçlık noktasına erişen müridin keşfettiği bir var olma tarzıdır. Evrensel boşluğa düşünce yoluyla "idrak edilmesi", (algılanması), aslında kurtuluşla eşdeğerlidir. Ama *nirvâna*'ya erişen bunu "bilemez"; çünkü boşluk hem olmaya, hem de olmamaya aşkın bir olgudur. Hikmek (*prajñâ*), "bu dünyadaki gizli hakikat"ı ortaya çıkarır. "Dünyadaki gizli gerçek" reddedilmez ama "kendinde var olmayan gerçeğe" dönüştürülür. (Krs. Streng, age, s.96)

Eğer her şey boşsa, o zaman Nâgârcuna'nın olumsuzlaması da boş bir önermedir saptamasını eleştirenlere, iddia ve yanıtların özerk bir varoluşa sahip olmadığını belirterek yanıt verir. Onlar yalnızca uzlaşım sal gerçeklik düzeyinde var olmaktadır der (*Siksinanda*'nın Çince çevirisinden, M. Eliade, age, s.262).

Yeni bir düşünce, "Budha'nın yaratılışı"nın her insanda, hattâ her kum tanesinde bulunduğunu bildirir.

Budha'nın üç bedeni (*trikâya*) vardır, Budha'nın bu öğretisine göre:

-Birinci beden, yasa bedeni, aşkın, mutlak, sonsuz, ezeli ve ebedîdir; gerçekten de o *dharma*'nın tinsel bedenidir, yani hem *Budha'nın vaaz ettiği yasa*, hem de mutlak gerçek, saf varlıktır. (Akla, *Prajâpati*'nin -bazı durumlarda- kutsal heceler ve sihirli sözlerden oluşan bedeni geliyor, yukardaki şiirde geçen sözler gibi.)

İkinci beden zevk bedenidir. Budha'nın yalnızca *bodhisattva*'ların erişebildiği görkemli epifanisidir.

Son olarak, "büyüsel yaratılış bedeni" (nirmânakâya) insanların bu dünyada karşılaştığı ve hem maddi, hem de geçici olduğu için onlara benzeyen hayaldir; ama bu hayalde belirleyici bir rol oynar; çünkü ancak bu hayalet-beden aracılığıyla insanlar Yasa'yı duyup selamete erişebilirler.

Bütün bu özgül nitelikleri oluşturan öğretilerdeki gelişmelerin ve bu mitolojik yapılandırmaların amacı ruhbandan olmayanların kurtuluşunu kolaylaştırmaktır.

Nâgârcuna'dan sonra, gerek Budizm, gerekse genelde Hind felsefî düşüncesi, büyük çapta değişerek hem belirginlik, hem de derinlik kazanmıştır. Nâgârcuna, Hind düşüncesinde içkin olan *karşıtların birliği*'ne doğru yönelme eğilimini en uç noktasına değin götürmüştür. "Her şey boştur" olgusuna karşın bütün yüceliğini koruduğunu da göstermeyi başarmıştır. Hattâ bu konuda Avatamsaka şöyle der: "Nirvâna'da kalmasına karşın, Samsâra'yı ortaya koyuyor, Varlık olmadığını biliyor, ama onları kendi dinine çekmeye çalışıyor. Tamamen dingin (*sânta*), ama tutkuları da varmış görünüyor, Yasa'nın bedeninde yaşıyor, ama her yerde, sayısız canlı varlık bedeninde tecelli ediyor. Hep derin esrimeler içine dalıyor, ama arzu nesnelere de zevk alıyor" (*Siksinanda*'nın Çince çevirisinden, M. Eliade, age, s. 262).

Bütün bu söylenenlere karşın, *bodhisattva* ideali merhamet ve özgeciliğin esin kaynağı olmayı da sürdürüyor.

NOTLAR:

- 1 Mircea Eliade, *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*, C.II, s. 250, Kabaalca Yayınevi, İstanbul, 2003
- 2 İngilizceye çevirenler N. A. Nikam ve Richard McKeon, *The Edicts of Asoka*, University of Chicago Press, 1959

KAYNAKÇA

- 1) Mircea Eliade, *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi*, (C. I-II), Kabaalca Yayınevi, İstanbul, 2003
- 2) Asaf Halet Çelebi, *Om Mani Padme Hum* (şiirler) Yeditepe Yayınları, İstanbul, 1953
- 3) Selâhaddin Şar, *İslâm Tasavvufu*, Toket Yayınları, İstanbul, 1991
- 4) Selçuk Eraydın, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, 4. Baskı, MÜ. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 1994
- 5) İsmail Özmen, *Simgeler Kenti Bektaşilik*, (C. I-II), Ankara, 1999

Arjantinli Bektaşiler

Hasan Harmancı

Mason Bektaşiler

Nasıl bir süreçte yola girdiniz? Neler etkiledi sizi?

■ İkimiz de Mason'uz. Bizim locamızda kadın erkek aynı locada bulunabiliyor. (Mason localarında kadın erkek ayrı localarda örgütlenir) Bektaşilikteki nasip alma töreni Masonluktakine benziyor. Ayrıca Masonlukta çok aktif değilim. Bektaşilikte simgeler ve marifet önde bu beni etkiliyor. Bektaşiliğe herkes giremiyor. Bir gizlilik var. Tasarımları ve kozmolojisi bütünle ilgili. Kainat ve insanı anlatma konusunda anlaşılır. Kuran'ın bätini yorumu bir yönüyle de. Ben 1992'de Katoliklikten Müslümanlığa geçtim. Kuran'ı öğrenmeye başladım. Camiye gidiyorum. Değişik bir dünya ile tanıştım Bektaşilikte. John Kingsley Birge'nin "The Order of Dervishes" (*Bektaşiliğin Tarihi*, Ant yayınları.1991) kitabının İngilizcesini okuyunca Bektaşilikten epey bir etkilendim ve Bektaşilikle ilgili ilk bilgileri oradan öğrendim. Sonrasında Muhibken (Bektaşî yolunun ilk basamağı) Rehberim olan Mark'dan (Vafi) edindiklerimizle kendimi geliştirmeye devam ettim. Ediyorum. Benim etkilenmelerim ruhsaldır. Gönülden etkileniyorum.

Gelecekte Bektaşilikte kalmak mı yoksa ruhani doyunluk mu istiyorsunuz?

■ Bunu kimse bilemez. Hem kim istemez ki. Bu gönül yoludur. Benim için gelecek önemli değil. Ben şu anla ilgileniyorum. Bektaşilik benim kaderim. *Eski Türk Masonlarının Uygulamaları* adlı kitabı okumuştum. Teoman Baba'ya geldim ve masasında Türkçesini gördüm. Bu rastlantı olamaz benim için. Bu benim için önemli bir karşılaşmadır. Nasibime inandım.

Hıristiyanlığı ne kadar tanıyorsunuz? Katoliklikten geldiğiniz için bir karşılaştırma yapar mısınız?

■ Sondan başlayayım. Hıristiyanlığı iyi biliyorum. Oldukça iyi hem de. Hıristiyanlık Bektaşiliğe çok yakındır. Teoman Baba bugün Hz. İsa ile ilgili konuştuğunda kendimi daha yakın buldum. Ortak yönleri daha çok fark ettim.

Peki İslamiyet'i ne kadar tanıyorsunuz?

■ İslamiyet'i fikir olarak biliyorum. Daha çok İslam tasavvufu ile ilgileniyorum. Bektaşî olduğum için Müslüman'ım. İslamiyet içi boş bir torbadır. İçine ne koyarsanız o olmaya başlar. Bektaşilik, Rafizilik vb. de olduğu gibi. İslamiyet içindeki başka bir şeyde Kerbelâ noktasındaki ayrılmadır. Kerbelâ Katliamı öncelikle Şiilikle Sünniliğin ayrılma noktasıdır. İslami açıdan yola çıkıp çıkmamam ayrı bir nokta. Ancak ben iman öğrenmiyorum. Yolu öğreniyorum. Tasavvufu öğreniyorum. 12 İmamları biliyorum. Genel olarak İslamı öğreniyorum. Bununla beraber Sünniliği Şiiliği, Aleviliği, İsmailiği ve diğerlerini de öğreniyorum. Hem tarihsel hem de yaşayan biçimleri çerçevesinde.

Alevilikle Bektaşilik arasındaki algılanış farkını veya birlik noktalarını nasıl görüyorsunuz?

■ Alevilik ve Bektaşiliğin ayrımını bilmiyorum. Anlamıyorum. Beraberler mi, ayrılır mı? Farklarının ne olduğunu bilmiyorum.

Arjantin'de Bektaşiliğin ruhi verilerini nasıl yaşayabiliyorsunuz.

■ Dıştan bir değişim yok. Ancak duygu ve düşüncelerimde değişim var. Bektaşilik İslamiyet'in içinde formel bir özgürlüktür. Bektaşilikle Hıristiyanlığa da biraz daha yaklaştım. Daha anlamaya başladım.

Bektaşî sembolleri hakkında neler düşünüyorsunuz? Ailenin tutumu nedir bu geçişinizde?

■ Bektaşilikte Dervişliğe geçerken üzerime aldığım semboller ve yerine getirdiğim ritüelleri gidince düşüneceğim. Şimdi anı yaşıyorum (Bu söyleyişi ritüeldən birkaç saat sonra gerçekleştiriyoruz. Durumun heyecanı içinde sorular ikimizi de zorluyor) Bugün kurban tıgladım. Ve sanki kendimi kurban etmiş buldum. Kuzu gibi kendimin öldüğünü sandım. Bu üçüncü gelişim. Her gelişimde yeni şeyler öğreniyorum. Hacibektaş'a gittim. Dergâhı dolaşırken orada sergilenen sembollerin anlamlarını öğrendikçe daha çok etkilendim. Cezb oldum, yürekten hissettim.

Aileme gelince, eşim, kızım ve damadım Sünni-Müslüman. Onlar da ben de hâlâ camiye gidiyor ve beş rekat namaz kılıyorum. Oruç tutuyorum. Bir kez Hacca, bir kez de umre'ye gittim. Ancak ben tasavvufu se-

Arjantin, yüzölçümü olarak Türkiye'nin üç buçuk katına (2.795 milyon km²) yakın olmasına karşın, nüfusu Türkiye'ninkinin yarısını biraz aşmaktadır (37 milyon). Küçük bir yerli nüfus dışında İspanyol, İtalyan, Polonya'lı, Alman kökenli göçmenlerin torunlarından oluşan bir kitledir. Resmi dil İspanyolcadır. Öteki Güney Amerika ülkelerinde olduğu gibi büyük çoğunluk Katolik'tir. Dış görünüşü itibarıyla az gelişmiş bir ülkeden çok kalkınma basamaklarında epey yol almış bir izlenim bırakmaktadır. Gıda ve canlı hayvan, mineral yakıtlar, tahıl ve makine başlıca ihrac mallarıdır. Kişi başına yıllık geliri Türkiye'dekinin üç katı 7500 dolardır. 140 milyar dolara yakın dış borcu, toplam 250 Milyar dolar borcu, 14 milyon yoksulu, 8 milyon resmi işsiz mevcuttur.

Arjantin, kıtanın diğer ülkelerinden birçok bakımdan ayrılmaktadır. Ülke, nüfus yoğunluğunun çok seyrek olduğu geniş bölgeler ve dünyanın en yoğun olarak gelişmiş olan kent-kültürüyle damgalanmıştır ki, bunun en tipik örneğini nüfusu 10 milyonu geçen Buenos Aires oluşturmaktadır. Arjantin'in kentsel örgüsünün bu derece gelişkin olmasına karşın bozkır yaşantısı hem bir gerçeklik hem de bir söylence konumundadır. Ülke yapısındaki bu kutuplaşma, edebiyat yapıtlarında da kendisini dayatmaktadır. Kızılderili ya da siyah nüfusun hemen hemen hiç olmadığı Arjantin, Latin-Amerika ülkeleri içerisinde Avrupa'dan en çok etkilenen ülke konumunda olmuştur. 1800'lü yılların ikinci yarısından Birinci Dünya Savaşı sonrasına kadar, Güney ve Doğu Avrupa'dan büyük bir göç oldu özellikle Arjantin'e. Sözelimi, ülkenin Yahudi kolonisi dünyanın en büyüğü konumundadır. Ülkenin büyük bir çoğunluğunun kökeni İtalya'dır ve Latin-Amerika kıtasında İngiliz ve Fransız etkilenmesinin en yoğun olduğu yer gene Arjantin'dir. Ülkenin bu kozmopolitik yapısı yüzünden, dilsel-kültürel bir İspanyol kalıtla ortak bir kimlik bulmak, kıta ülkeleri arasında, en az Arjantin'de söz konusudur. İki Dünya Savaşı arasındaki dönemde, Buenos Aires kıtanın kültür merkezi konumuna gelmiştir. Yayınevleri, dergiler, tiyatrolar ve film endüstrisi burada kök salıp tüm kıtayı kucaklamıştır. Entelektüel kültürün yanı sıra, Amerikan ve İngiliz halk kültüründen etkilenmiş güçlü ve basmakalıp ticari bir popüler kültür de semirme olanağı bulmuştur Arjantin topraklarında. Nüfus ve etnik yapı açısından değerlendirirsek; ülke nüfusunun %97'si İspanyol ve İtalyanlardan oluşur. Geri kalan yüzdeyi ise melezler, Amerika Kızılderilileri ve diğer beyazlar oluşturur. Resmi dil İspanyolcadır. Dinsel yapıyı ise Roma Katolikleri (%92), Protestanlar (%2), Museviler (%2) ve diğerleri (%4)'ü bulunmaktadır.

Latin Amerikalı Bektaşî Derviş(ler)i

Nabi Derviş. Onun kendi adı bizim için önemli değil. O bir yolda. Arayışta. İnsanlığın en huzur veren, insanı tümüyle en iyi anlatan semboller dünyasının peşinde. Bektaşilik yolunda. Artık anne babasının koyduğu adından sıyrılarak yola girdiği adı söylüyor bize. Nabi Derviş. Başka bir Bektaşî de Meryem. Meryem de Nabi Derviş'le aynı topraklardan. O da Bektaşiliğe gönül verenlerden. İkisinin de Bektaşî olmasının öyküsünü sorular sorarak öğreniyoruz.

Teoman Baba'dan nasip alarak yola giren iki sıradan kişi sayabilirsiniz. Ancak bölgesel farklar, kültürel farklar ve dil ve Bektaşilik kavramlarının kendine özgü olduğu düşünüldüğünde işler hiç de öyle kolay anlaşılır değil. Önce Nabi Dervişle söyleşiyoruz. Dil eksikliğimiz olmasın diye Nabi Derviş'in rehberi Mark Soileau da söyleşimizin çevirilerini yapıyor.

Nabi Derviş (Artık yolda derviş olduğu için bu adı tercih ediyor söyleşimizde) Bektaşilikle nasıl tanıştınız?

■ Masonken "*Eski Türk Masonlarının Uygulamaları; Bektaşî, Gülhaç & Simya Sırları*", Baron Rudolf von Sebottendorf. 1924. (Türkçesi 2006 tarihinde aynı adla Hermes Yayınları arasından çıktı. Biz bu baskısını gördük ve öyle söyleşiyoruz.) adlı kitabı okuduktan sonra Bektaşilik ilgimi çekti. 1997 yılına kadar internete sahip değildim. Hiçbir Bektaşî ile bağlantı kuramamıştım. Türkiye'ye de gelmemiştim. 1995 yılında internet üzerinden Mark Soileau ile bir web sayfası üzerinden iletişim kurdum. Mark'tan öğrendiklerimi bir yandan da iş arkadaşım Meryem (Norma) ile paylaşmaya başladım. Bunları paylaştığımız zamanlar ikimiz de Müslümanlığı seçmiştik. Sonra Hacibektaş'a gelmeye karar verdik. Oradan çok etkilendik. Sonra Teoman Baba ile tanıştık. Meryem Bacı nasip almak istiyordu. Benim aklımda böyle bir karar yoktu. Ancak Teoman Baba'dan ben de çok etkilendim ve aynı yıl içinde gelip ondan nasip almaya karar verdik. Gelip nasip aldık. Yola girdik.

HBVAKV OKMEYDANI MERKEZ ŞUBESİ ve Serçeşme Dergisinin Ortaklaşa yaptığı "Alevilikte Şeyh Bedreddin'in Yeri" konulu etkinlik, 9 Aralık 2006'da yapıldı. Program iki bölüm halinde gerçekleşti. Birinci bölümde Genel Yayın Yönetmenimiz Esat Korkmaz konferans verdi. İkinci bölümde ise Dertli Divani, Ulaş Özdemir, Hüseyin Albayrak ve Mustafa Kılçık'tan oluşan Hasbıhal Topluğu bir dinletiyi sundu. Program, Vakfın semah ekibinin gösterisiyle sona erdi.

viyorum. Tasavvufçu bir Müslüman'ım. İçki içmem. Sadece Bektaşî sofrasında içiyorum. Benim için hakikat dinden daha uludur. Hakikat yolun sonudur. İnsan hakikati arar.

Öyleyse din nedir?

■ Din enstrümandır. Alettir. Araçtır. Hakikate varmak için aracı bırakmak gerekiyorsa bırakırım. Ben hakikatçiyim. Dinci değilim. Din araçtır. Derviş giysileri giyerek Derviş oldum. Hala öğrençiyim. Elbisenin içinde şimdilik bir şey yok. "Dervişlik olsaydı tac ile hırka, biz de alırdık otuza, kırka"...sözlerini hatırlatıyor bize. Bazen giysiye sığıyorum. Bazen değil. Bu garanti değil.

Bektaşî Sofrası'nda içki içmek...?

■ İçkiyi sadece Bektaşî Sofrası'nda içiyorum. Arjantin'de içmiyorum. İçkiyi Tanrı için içiyorum. Sofrada kendi nefsimi yiyorum. Kestiğim kuzu (kurban) nefsimdir. İnsan kurbanın hakikatidir. Böyle düşünüyorum. Ben kurbanı yediğimde kendi nefsimi yedim. O zaman hakikate geçiyorum.

Söyleşimizin burasında Meryem Bacı'da (Norma Iparraguirre) katılıyor aramıza. O da Bacılara katılmak için gelmiş. (Ancak havaalanında bavulunu kaybedince, bu tören için hazırladığı çeyizi de gidiyor. Bu nedenle o yapılan törene katılamıyor. Bektaşîliğin sıkı kuralları işliyor onun için. Tennuresini giymek bu seferlik kismet olamıyor.) Onunla da söyleşiyoruz.

Bektaşîliğin Sınırsızlığı

Meryem yol adın. Adından memnun musun?

■ Evet. Meryem kavramı benim için temizliktir. Saflıktır. Aklıktır. Daha önce de Meryem Ana beni koruyordu. İspanyollar için Meryem Ana koruyucudur ve önemlidir. Katoliktim. 1994'te Müslüman oldum. Şimdi sadece Bektaşî'yim. Önceleri namaz kılardım. Sonra bıraktım. Anladım ki kilimde bir noktayım. Sembolün bir parçasıyım. Nabi ile aynı kitabı (Eski Türk Masonlarının Uygulamaları) okumuştum. Bana da önermişti kendi okuduktan sonra. Başta beraber Kuran okuyorduk. Ayetleri sonra. Nabi Dervişle bu kitabı tartışmaya başladık. Yola girmeye karar verdik.

Buenos Aires'te Bektaşî olmak nasıl bir şey? Önce Katolik, sonra Müslüman...?

■ Bektaşî olmaktan çok mutluyum. Her şeyin tek olduğunu ve onu betimleyen simgeleri biliyorum. Bunu Bektaşîlikte buluyorum. Orada bunu düşünüyorum. Bektaşîlik bir sentezdir. Başka inançları içinde barındırır. Başka dinler, inançlar çatışmayı, karşı olmayı gerektirir. Bunlar Bektaşîlikte yok. Orada hiç Bektaşî yok bizim dışımızda.

Kadın olarak Bektaşî olmanın bir farkı var mı?

■ Bektaşîlikten önce kadın-erkek ayrı diye düşünürdüm. Müslümanken. Bektaşîlik benim için birliği simgeliyor. Bektaşî Sofrası'nda kadın erkek birlikte oturduk. Huzur hissettim orada. Sofrada Türkçe konuşulmasına rağmen Baba Erenlerin yapmak istediğini anladım. Özünü anladım. Hacı Bektaş Veli konusunda anlattıklarını anladım. Biz gönül insanlarıyız. Bektaşîlikte insan Allah'a daha yakın. Hacıbektaş'a gittiğimde oradaki semboller ve edindiğim diğer görsel bilgiler inancımın gelişmesini sağladı. Bektaşîlikle ilgili olarak kafama takılan soruların yanıtını alarak doymaya başladım.

Bektaşîlikte nedir sizi etkileyen?

■ Tanrıyı anlamak istiyorum ve bu Bektaşîlikte var. Kendimi anlamaya ihtiyacım var. Kendimi Bektaşîlikle öğrenmek istiyorum. Hacıbektaş'ta, Dergâh'ta kendimi özgür hissettim. Güzel şeyler. Hacı Bektaş'a inandım. Hacı Bektaş'a ikinci gelişim. Birincisinde anlamamıştım. Görememiştım, bakmama rağmen. Şimdi gözlerim, kulaklarım, dilim çözüldü. Aklım daha çok görüyor. Bektaşî olmadan önce İslam'ın şartlarını yerine getiriyordum. Artık buna ihtiyacım yok. Bektaşî olduğum için.

İnsanlık

Şu fani dünyada yerin olurdu
İnsanlığa değer verdiğin zaman
Verdiğin değer de sorun olur mu
Gururdan kibirden geçtiğin zaman

Gerçekler yolunda ayırım olur mu
Rengi dili dini sorun olur mu
Tüfek icadıyla adam olur mu
İnsan-i Kâmil'e erdiğin zaman

Nefsine uyup da asi olmazdın
Şiddeti kendine fırsat saymazdın
İnsanları da sever sayardın
Sen seni insandan saydığın zaman

Şarkı garbı hepsi bir olduğu zaman
Miktat Dede'm der ki olurdu bayram
Dünyada kalır mı ayrı bir insan
Adaleti kurup yaydığın zaman

Sokak Çocukları

Sararmış yaprağı ağaç kurursa
Baltalı da vurur baltasızlar da
Bir kez olsun yiğit dara düşerse
Sevenler de vurur sevmeyenler de

Sokak dediklerin çocuk doğurmaz
Babasız kalana güneş de vurmaz
Anası yok ise hiç kimse sevmez
Abalı da vurur abasızlar da

"Lan" diye çağrılır adı yok gibi
Dolanır sokakta karnı tok gibi
Sanki bu ülkede hakkı yok gibi
Silahlı da vurur silahsızlar da

Evi yok barkı yok bir ara yerde
Görenler gözüne çekilmiş perde
Miktat Dede'm derki adalet nerde
Kanunlar da vurur kanunsuzlar da

Yola İhanet

Ne güzel uygarca yolumuz vardı
Fırsat düşkünlerin elinde kaldık
Şah Hüseyin gibi pirimiz vardı
Fitne fikirlerin dilinde kaldık

(Nakarat)

Riyakâr kulların darında kaldık
Azgın dalgaların selinde kaldık
Sapık sevdaların belinde kaldık
Fitne fikirlerin dilinde kaldık...

Karlar yağmış dost yolunun düzüne
Hasretim var dostun o gül yüzüne
Kurtlar girmiş dost bağının özüne

Sapık sevdaların belinde kaldık
Kimisi pir olmuş kimisi rehber
İnkâra çekilmiş özü çürükler
Her biri bir yerde ayrı baş çeker

Azgın dalgaların selinde kaldık
Miktat Dede'm sevgi saygı kalmadı
Dosta haber saldım cevap gelmedi
Gerçek öğütleri alan olmadı
Riyakâr kulların darında kaldık

ŞAH HATAYİ

Turna Semahı

Yemen ellerinde beri gelirken
Turnalar Ali'mi görmediniz mi
Havanın yüzünde semah dönerken
Turnalar Ali'mi görmediniz mi

Şah'ım Hayber kalesini yıkarken
Nice Yezit helak olur bakarken
Muhammet Miraca ol dem çıkarken
Turnalar Ali'mi görmediniz mi

Kim gördü derya da balık izini
Eğildi ol öpdü kasrın tozunu
İşidin Ali'nin hop avazını
Turnalar Ali'mi görmediniz mi

Havanın yüzünde semah dönerken
O Kırkların şarabından içerken
Muhammed'in gül reyhanın saçarken
Turnalar Ali'mi görmediniz mi

Şah Hatayi edermi gedayi
Dilim zikr eyledi gani
Mevlayı On İki İmam nesli Abayı
Turnalar Ali'mi görmediniz mi

PİR SULTAN ABDAL

Turna Semahı

Uyurken üstüme geldi erenler
Gafil aç gözünü uyan dediler
Serseri kalma bu cihan içinde
Yürü bir gerçeğe ey can dediler
Turnalar turnalar allı turnalar
Semah edenler de dosta varanlar

Uyandım gafletten açtım gözümü
Erenler payine sürdüm yüzümü
Hak buyurdu ben söyledim sözümü
Bu Hakk'ın kelamı inan dediler
Turnalar turnalar allı turnalar
Semah edenler de dosta varanlar

Kalbin pak olursa var Hakk'a hoş ol
Erenler önünde dil olma sus ol
Dünyanın varından vazgeç derviş ol
Dünyada dervişe sultan dediler
Turnalar turnalar allı turnalar
Semah edenler de dosta varanlar

Pir Sultan'ım düştüm er sevdasına
Âşıklar düşmesin el sevdasına
Bir nazar kılmışım gönlüm pasına
Eğer âşık isen üryan dediler
Turnalar turnalar allı turnalar
Semah edenler de dosta varanlar

KARACAOĞLAN

Turna Semahı

Bitti m'ola Şam ilinin hurması
Gitti m'ola ala gözün sürmesi
Bağdat'ın Basra'nın telli turnası
Turna yardım haber geldi eylenme

Aşına da Karac'oğlan aşına
Yeni değmiş on üç on dört yaşına
Irak değil ak pınarın başına
Turna yardım haber geldi eylenme

Alevi Mitolojisinde Allı Turna

Erdoğan Alkan

KELT ülkeleri denen Batı ve Kuzey Avrupa ülkelerinde, Yunanistan'da, Anadolu'da, Asya ve Afrika ülkelerinde çok eski yıllardan beri bilinen göçmen bir kuştur turna. *Allı turna, telli turna, tepeli turna, taşlı turna, boz turna* gibi kırk değişik türü var.

Çeşitli ülkelerin dinsel inançlarına, mitolojilerine, folkloruna kaynak olmuş bu sevimli, güzel kuş.

Antik Yunanistan'daki tanrılar tanrısı Zeus'un habercisi *Hermès* gibi *eski Almanya'nın bazı bölgelerinde*, canlı ya da yontu halinde turna ve allı turna *yolculuk ve haberleşme ilahını* temsil ediyordu. *Folklorumuzda* da bu kuş habercidir. Gurbette çalışan delikanlı, sıladaki sevgiliyle haber gönderir:

“Allı turnam bizim il'e uğrarsan,
Şeker söyle, şerbet söyle, bal söyle
Eğer o yar beni sual ederse
Selam söyle, haber söyle, var söyle”

İşte Âşık Kerem'in türküşen bir şiiri:

“Turna gidersen Mardin'e
Turna yare selam söyle
(...)
Turna gidersen Aktaş'a
Hem kavıma hem kardaşa
Turna yare selam söyle”

Uzak Doğuda, Taoizm denilen bir Çin dininde allı turna ölümsüzlüğü simgeler. Turnaların binlerce yıl yaşadığına inanan Japonlara göre bu kuşlar uzun yaşamlarını kendilerine özgü bir soluk alıp-verme tekniğine borçlular. Bu tekniği öğrenir ve uygularlarsa daha uzun yaşar insanlar.

Gövdesinin kar gibi beyazlığı, aklığı nedeniyle *saflığın ve arınmışlığın*, ateş rengindeki başının kırmızılığı nedeniyle *yaşam gücünü* simgeler allı turna Asya'da. Simyacılar ölümsüzlük iksirlerini hazırlarken turna yumurtaları kullanırlar.

Tüylerinin, gövdesinin, dansının güzelliği kadar *sesiyle* de ünlüdür allı turna. Sözü başlangıcının başlangıcında allı turna ve turna

vardır. *Tanrı konuşmayı ilk kez turnalara öğretti. Turna da insanlara. Bir diğer anlatımla turnanın sesi, Tanrısal sestir. Doğada değişik ses çıkarabilen tek kuştur o.*

Pir Sultan Abdal bir şiirinde Hz. Ali'yi şu dizelerle över:

“Hazreti Şah'ın avazı
Turna derler bir kuştadır
Asası Nil deryasında
Hırkası bir derviştedir”

Turna'nın sesinin güzelliğini *bir manimiz de* şöyle dile getirir:

“Turnaların sedası
Pek tatlıdır havası
Cennet'te de bulunmaz
Çift yatmanın sefası”

Bu mani ile Anadolu halkı turnaların çiftleşme mevsimindeki kıvancına ve eşine ender rastlanır *aşk dansı*'na da gönderim yapıyor.

Asya ülkelerinin mitolojilerine göre allı turna bedeninin güzelliği, sesi'nin güzelliği ve çiftleşme dönemindeki *aşk dansıyla söz*'ün üç temel niteliğini oluşturur. Bir halk türkümüz katar katar uçan turnaların *aşk mevsimindeki* ünlü danslarını *eğrim eğrim* sözcükleriyle anlatır:

“Katar katar olmuş gelir turnalar
Eğrim eğrim ne hoş gelir turnalar”

Göçmen kuşlar olan allı turnalar göçtükleri yerlerden eski yerlerine bir süre sonra dönerler. Dönüşleri tıpkı eriklerin çiçek açması gibi baharın muştusudur.

Allı turnaya mitolojilerinde ve inançlarında en büyük değeri veren Afrikalılardır. Afrikalılara göre allı turnanın asıl değeri kendi meziyetlerinden doğar. Hali, tavriyla allı turna kendini bilen, tanıyan bir kuş izlenimini bırakır. Tıpkı *allı turna gibi insan da söz'ü Tanrıdan ancak kendini tanımaya başladığı andan itibaren öğrenebildi*. Aynı düşünce Anadolu'da ve İslam dünyasındaki tasavvuf felsefesinde de var.

ABF VE AABK MERSİN TOPLANTISI 13-14 OCAK 2007

Sonuç Bildirisi'nden

Türkiye'de, Alevilere dayatılmış olan koşullar ve engeller, siyasal alanın geriye dönük muhasebesi ile birlikte değerlendirilmiştir. Alevi toplumu geleceğe, öğretilerine, felsefesine ve demokrasinin, eşitliğin, katılımcılığın evrensel değerlerine, önce insan diyen, düşünceye yaslanarak, siyasal alana hazırlanıyor. Asırlardır inkâr politikalarının merkezine konulan Aleviler, tepki ve talep örgütlenmesi olmanın ötesinde, siyasal alana müdahale etmeyi zorunlu buluyor. "Alevilerin siyasete müdahalesi" kesinlikle, salt 2007 yılındaki seçimlere endeksli, kısa vadeli bir söylem olarak anlaşılmalıdır. Bu vurgu, Alevi hareketinin önümüzdeki süreci, yeni döneme uygun ve uzun vadeli olarak kurgulanması; seçimlerden bağımsız, siyasal alana, sürekliliği olan uzun soluklu bir müdahale, katılım, yön verme olarak değerlendirilmelidir.

Çağdaş, Demokratik, Laik Bir Türkiye Yaratmak İçin Aleviler Kendilerini Sorumlu Hissediyorlar

Cumhuriyetin kurulmasında aktif rol alan aleviler, özellikle 1950'ler den bugüne Türkiye'yi yöneten sağ politikaları, militarist müdahaleleri Cumhuriyet projesinin gelişerek tamamlanmasının önündeki en büyük engel olarak görmektedirler. Bu nedenle Türkiye'nin gericileşmesinin önüne geçmek Cumhuriyet projesini tamamlamak ve Çağdaş, Laik, Demokratik bir Türkiye için kendilerini sorumlu hissediyorlar.

Kitleselleşiyoruz, Güçleniyoruz

Alevi hareketi, bundan sonra, haksızlıklara tepki gösteren, haklarını talep etmekle mücadelelerini sınırlamayacaktır. Aleviler siyasi alanda önemli bir toplumsal rolü üstlenmek istiyorlar. Yurttaş kimliği üzerinde, siyasetin toplumsallaştırılması için, siyasal alana dönük düşüncelerini çalışmalarının merkezine taşımaya başlamışlardır. ABF ve AABK 2006 yılında gerçekleşen tüm Alevi-Bektaşî etkinliklerinde, altı yüz bin insanı bir araya getirme gücünü göstermişlerdir.

Alevilerin siyasete müdahale etme kararlılığının kamuoyunda ve siyasi alandaki yansımalarını, son günlerde daha net şekilde izlemekteyiz. Alevi toplumu arasında bir araya gelişi hızlandıran bu süreç, giderek kitleselleşmekte ve Alevi kurumlarına yönelik ilgiyi artırmaktadır. Bunu ABF ve AABK'ya artan yeni kişisel ve kurumsal üyelik başvurularında daha net gözlemleyebiliyoruz. Geçtiğimiz aylarda Adana'da gerçekleşen "Adana Alevi Birliği"nin ardından, 13 Ocak 2007 (dün) gerçekleşen bir toplantı ile Mersin'de 21 Alevi-Bektaşî ve Yöre Derneği, "Mersin Alevi-Bektaşî Birliği"ni kurarak, ABF ve AABK'nın siyasal alana yönelik yeni perspektiflerinin etrafındaki güç birliğini artırmışlardır.

ABF ve AABK 2007 yılında gerçekleşecek olan tüm Alevi-Bektaşî etkinliklerini, Alevilerin, sosyal-kültürel ve inançsal kimlik haklarını, laikliğin, demokrasinin, eşitliğin ve cumhuriyetin geliştirilmesi perspektifleri ve siyasete müdahale kararlılığı ile daha da kitleselleştirerek, milyonlarca Alevi-Bektaşî yurttaşı ile buluşmayı hedeflemiştir. (...)

Aleviler Türkiye'de Siyaset Ahlakını Değiştirmek İstiyor

Alevilerin yurttaş kimliği üzerinden, siyasete katılım ve yön verme gerekçeleri nettir;

ABF ve AABK, düzenbazlığın, dinbazlığın, etnik milliyetçiliğin egemen olduğu siyasi sisteme itiraz ederek, siyasal alana nüfuz eden dejenerasyona ve kirlenmişliğe karşı, 72 millete, dile, inanca ve kültüre aynı gözle bakan, insan hakları mücadeleleri ile kazanılmış evrensel değerlerle beslenerek, yeni bir siyasal kültürü yaratmak istemektedirler.

ABF ve AABK "Alevilerin siyasete müdahale" kararlılığını kendi içlerinden başlatarak, Türkiye'nin tüm demokrasi güçleri ile musahipçe siyasetin ceminde buluşturmak istemektedirler. (...)

Aleviler Sağ Siyasi Eksende Değildir

Alevi toplumunun bir araya gelerek, siyasal alana müdahalesini, kendi mecralarına yönlendirmek isteyen, sağ siyasi eksende konumlanmış siyasi partilerin, son günlerde harekete geçerek "Alevi komisyonları" oluşturduklarını ve Alevilere yönelik geçmişteki kötü sicilleri ile yüzleşmeden, Alevilerin özgün sözlerini sloganlaştırdıklarını dikkatle izlemekteyiz. Aleviler bugüne kadar inkarcı politika izleyen ve kendilerini görmezden gelen sağ siyasi partilerin oyununa gelmeyecektir.

ABF ve AABK'nın sol-sosyal demokrat partilere de mesajı vardır; Alevilerin yıllardır destek verdiği sol-sosyal demokrat partilerin, Alevi sorunları karşısındaki utangaç siyaset yapma alışkanlıklarından kurtulmasını zorunlu görmektedir.

ABF ve AABK, seçim önceleri "gönül alma" mesajları yerine, bu partileri, Diyanet İşleri Başkanlığının, Zorunlu Din Derslerinin kaldırılmasını, Cemevlerinin inanç merkezi kabul etmeye ve yasaların Alevi inkârına karşı açıkça tutum almaya davet ediyorlar. Solda yaşanan bölünmüşlüğe karşı, kişisel ve grupsal siyasal ihtiraşlara kapılmadan, sol-sosyal demokrat partilerden, Türkiye'nin tüm sorunlarına yönelik çözüm öneren bir Türkiye projesi talep etmektedirler.

Aleviler Doğrudan Temsil Edilmek İstiyorlar

Türkiye nüfusunun üçte birini oluşturan Aleviler, Cumhuriyet tarihi boyunca oy verdikleri, siyasi partilerin de, kendi sorunlarına sahip çıkmadıklarını bilmektedirler. Siyasi alanda, vekâleten temsil edilmenin, dayanılmaz siyasi acısını çeken Aleviler, artık siyasi tercihlerini doğrudan temsil edilmek için kullanmak istiyorlar. Bugüne kadar Aleviler, verdikleri her oyun kendilerine inkâr, asimilasyon, saldırı, yoksulluk, işsizlik ve eğitimsizlik olarak geri döndüğünün bilincine varmışlardır. Bu nedenle ABF ve AABK Alevilerin siyasette doğrudan temsilini talep etmektedirler.

Alevi Bektaşî Federasyonu
Selahattin Özel, Genel Başkan

Avrupa Alevi Birlikleri Konfederasyonu
Turgut Öker, Genel Başkan

GAZETECİ METİN GÖKTEPE katledilişinin on birinci yılında anıldı. 7 Ocak 2007 tarihinde Bağcılar HBV Derneği'nde yapılan anma programı iki bölümdü. İlk bölümde yaşamından kesitleri içeren bir slayt gösterisi, şiirler ve annesi Fadime Ana'nın da aralarında bulunduğu konuşmacılar vardı. İkinci bölümde gazeteci İsmail Pehlivan ile müzisyen Şanar Yurdatapan'ın katıldığı bir panel yapıldı.

Metin, Sivas ili Gürün ilçesine bağlı Çipil köyünde 10 Nisan 1968'de doğdu. Ailenin yedinci çocuğuydu. On bir yaşına kadar köyde yaşadı. İlk dört sınıfı köy okulunda okudu. 1979 yılında ailesi köyü terk edip İstanbul'a yerleşti. Eğitimine kaldığı yerden devam etti. 1986 yılında liseden mezun oldu. 1989 yılında İktisat Fakültesi'ne girdi. Üniversite yıllarında gazeteciliğe başlayan Metin, önce *Gerçek* dergisinde, sonra *Evrensel* gazetesinde çalıştı.

Polis tarafından cezaevinde öldürülen devrimcilerin cenazesinde dövülerek öldürüldü. Onu öldürenler, anısı ve mücadelesini unutturamayacaklar.

Hüsniye Takmaz ile Söyleştik

Ahmet Koçak

Vakıf Karaağaç Bektaşî tekkesi çalışmasına nasıl girdi? Çalışmaları aktarır mısınız?

■ Bölgede oturan vatandaşlar buranın önemli bir Bektaşî dergâhı olduğunu, ama tahribata uğradığını düşünmüşler ve birkaç kuruma gitmişler. Gittikleri kurumlar içersinde Cem Vakfı da var. Okmeydanı Cemevi çok yakın olduğu için oraya da gitmişler. Fakat kimse önemsememiş. Bize geldiklerinde gerçekten böyle bir yer var mı; varsa tahribatı nasıl önleyebiliriz diye düşündük

2004 yılında gördük ki Bektaşîlerin on iki dilimli taç özelliğini taşıyan mezar taşları yerlerde. Üstlerini kapattık onların da yok olmaması için. Var olanı koruyabilmek, daha fazla zarar görmesini önlemek için ne yapabiliriz diye düşündük; bir tespit davası açtık. Dava açılınca bir tespit yapıldı. Sonra kurula başvurduk. Kurul bizden iki üniversiteden rapor getirmemizi istedi. İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi ile Orman Fakültesi'nden. Biri böyle bir dergâh varsa bunun geçmişini ve tarihsel dokusunu, diğeri de bitki dokusunu ve ağaç yapısını incelemek için. Her iki üniversiteden de raporlar olumlu çıktı. Daha sonra Türk İslam Eserleri Müzesi tarafından bir kazı yapılması istenildi. Dergâhın temel izlerini ve mezarları araştırma noktasında. Bu kazı yaklaşık sekiz ay sürdü. Sekiz ay sonra binanın iki ayrı tarihsel zamanına ait bina dokuları, bina kalıntıları ortaya çıkmış oldu. Bir 1826'dan önceki II. Mahmut'un kapatmasından önceki. Bir de o II. Mahmut'un dergâhı yıktırdıktan sonraki süreçte, Abdülaziz döneminde 1870'ten sonraki tekrar yeniden uyandırılması ve o ikinci binanın tarihsel dokusu. İkisi de ayrı zamanların tarihsel binanın dokusu ortaya çıkmış oldu. Bu çıkan rapor, bu kazı sonucu aldığımız raporu 2 no'lu Tabiat Varlıkları Kuruluna sunduk. Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu yani Anıtlar Kurulu burayı onayladı ve tescil etti. 5 Mayıs 2006 tarihinde tescil etmiş oldu. Tescil kararı çok önemli, birçok kurumdan geriye dönüş kararı olmayan, birçok kurumu bağlayan bir karar. Şu anda elimizde böyle bir karar var. Ama biz bu kararın, tabii bize gönderirken kurul bizden röleve ve restitüsyon çalışmalarına başlamamızı istedi. Ama biz röleve ve restitüsyon çalışmalarına başlayamıyoruz. Çünkü röleve ve restitüsyon çalışmalarına başlayabilmemiz için elimizde bir tapunun olması gerekiyor.

Nedir röleve, restitüsyon?

■ Röleve; binada ki şuanda çıkan kalıntı izlerinin resmi. Restitüsyon da, o geçmişteki binanın aşevi nerde olduğu, cemevinin nerde olduğu, işte ibadethanesinin nerde olduğu yani binanın iç hizmetlerinin planı dokusu. Bunu tabii istedi ama henüz sunamadık. Niye sunamadık. Bu zaman zarfında tabii yeni kazıların da yapılması gerekiyordu. Kazı maliyeti çok yüksek. Biz yüz on beş milyar kadar kazı parası verdik. İkinci kazının yapılması gerekiyordu. Arsanın boş olan alanında, yapamadık. Bu zaman zarfında biz arsanın mülkiyetinin el değiştirdiğini gördük. Arsa bir şahsa aitti. Hazineye ait olan arazi önce bir şahsa satılıyor. Daha sonra belediye alıyor. Belediyeden sonra da ikinci bir şahsa satılıyor. Bu şahısta belediye eline aldıktan sonra arsayı ikiye ayırıyor. Üst kısmını Kiptaş alıyor, arsanın alt kısmı iki ayrı parselden oluşuyor. Denize meyilli bir arazi. Denize kıyı olan kısmı yani yol üzerindeki parça zaten dergâhın temel izlerinin çıkmış olduğu parça. Kiptaş kendi arsasının kullanım

alanına ihtiyaç duyuyor. Çünkü yolu çok uygun değil. O yüzden alt parçadan mutlaka yol geçirmek istiyor ve kullanım alanının daha rahat olmasını istiyor. O yüzden on birinci ayın on'u 2006 da arsa el değiştirdi. Şu anda bir şahıs üzerinde olan arazi, şu anda Kiptaş'ın yan kuruluşu olan Yapıtay Ticaret Tekstil Ltd. Şti. ait.

Hemen arkasından iki gün sonrada İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi bir karar alıyor. Yani arsa satılıyor ve hemen arkasından iki gün sonra burayı yapılaşmaya açıyor, alt parçayı. Böyle bir hakkının, böyle bir yetkisinin olmasına rağmen, burayı yapılaşmaya açıyor. Kurulun vermiş olduğu karar tescil kararına rağmen. Almış olduğu kararı, kesinlikle mümkün değil.

Çünkü Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu der ki; o arsa ifraz edilecekse, yani orayı yapılaşmaya açacaksa, yani ifraz edecekse ancak ve ancak bu bizim iznimize bağlı. Yani Büyükşehir Belediyesinin böyle bir yaptırımını olamaz. Ama buna rağmen biz yapalım, hukuk arkamızdan gelsin mantığıyla böyle bir karar almış durumdalar. Ve şu anda Kiptaş o arsa üzerinde kazı yaptırıyor. Altı tane büyük Bektaşî simgesini taşıyan mezar ortaya çıktı. Tuğlalı örülmüş, büyük mezar. Kazı yapılıyor ve daha birçok mezarda çıkacaktır. Mezarları henüz açtırmadık. Kemik dokularını, kemik yaş tespitlerini henüz yaptırmadık. Ama şuanda mezarlar çıkmaya devam ediyor, kazı da var orda. Şu anda gelinen nokta bu.

Biz ne yaptık? Hem Beyoğlu Belediyesine hem de Büyükşehir Belediyesi Meclisinin almış olduğu bu karara itiraz dilekçesiyle başvurduk. Beyoğlu Belediyesi bizim itirazımıza hemen bir hafta içersinde yanıt verdi. Bu kararı Büyükşehir Belediye meclisinin aldığı onlara bağladığını, kendilerinin herhangi bir yaptırımının olmadığını bize gönderdiler. Bizimle beraber İstanbul Mimarlar Odası da başvurdu, itiraz etti. Şu anda itirazımızın sonucunu bekliyoruz. İtirazımızın sonucundan sonra hukuksal olarak dava açacağız mahkemeye başvuracağız. Yani şu anda ki bu plan, yapılan plan tadilatının durdurulması için mahkemeye başvuracağız. Yürütmenin durdurulması için.

Anlaşılan bu işleri yaparken bir hayli sorunla karşılaştınız. Şuana kadar destek için başvurduğunuz yerlerde gerek maddi, gerek manevi destek, herhangi bir katkı sunan oldu mu?

■ Şahkulu Sultan Vakfının dışında biz hiç kimseden maddi destek görmedik. Bunu birebir kurum kendi kurucularının bağışlarıyla ve halktan topladığımız bağışlarla yaptık. Birazda borcumuz var açıkçası. Ama Şahkulu Vakfından hakikaten ekonomik olarak katkı gördük.

Bundan sonra neler yapmayı düşünüyorsunuz? İzleyeceğimiz yollar neler olacak?

■ Bundan sonra ne yapmayı düşünüyoruz. Kiptaş bizimle bir anlaşma düşünüyor idi görüştüğümüz kadarıyla. Kurul başkanı da hatta şey yaptı, doğru yöntem o diye düşündü. İşte Kiptaş'ın üst parçasındaki araziye biraz yol vermek, onlara biraz araziden pay ayırmak. Geriye kalan kısmı da Kiptaş'ın da katkılarıyla, Büyükşehir Belediyesi'nin de katkılarıyla da buranın hayata dönmesini sağlamak. Açıkçası tabii bunların yapacağı çalışma bizim işimize gelmiyor. Yani bir Alevi Dergâhını işte Büyükşehir Belediyesi ya da şu andaki mevcut zihniyet ne ölçüde hayata dönmesini sağlayacak. Yani nasıl bir plan, bu nasıl bir çalışma sistemiyle yapacak

onu bilmiyoruz açıkçası. O açıdan bugün yarın bir dilekçeyle başvuracağız anıtlar kuruluna. Ve restitüsyon çalışmalarına bizimde dahil edilmemiz gerektiğini, bir Alevi dergâhının restitüsyon çalışmalarına kesinlikle, inancımızı yaşamayan bizi hiç bilmeyen o dergâhı hiç tanımayan insanların tek başına katkı sunmalarının doğru olmayacağını dair bir dilekçeyle başvuracağız yeniden. Restitüsyon çalışmalarına dahil edilmemiz için onlarla, Kiptaş'la şöyle düşünüyoruz açıkçası; siz burayı bize bırakın. Biz buranın üç yıl, beş yıl sonrada olsa hayata dönmesini sağlayacağız. Zaten kurulun verdiği karar oranın yeniden hayata dönmesi doğrultusunda ve o binanın yüzde doksan dokuz eski yapısına benzer bir yapı olarak hayata dönmesini istemesi. Çünkü kurullar verdikleri kararlarda eski binaların yeniden yapılması noktasında karar veriyorlar. O açıdan bina yeniden mecburen hayata dönecek. Ama bu tabii bizim doğrultumuzda. Alevi-Bektaşî Eğitim ve Kültür Vakfı denetiminde ve bizim Alevi-Bektaşî inancına uygun bir şekilde yeniden hayata dönmesi için. Yani yılmayacağız çalışmalara devam, mücadeleyle devam.

Vakfı bu konuda artık muhatap görüyorlar mı?

■ Evet, tabii mecburen muhatap görüyorlar. Çünkü bütün yazışmaları bizimle, bizi muhatap görüyorlar. Biz başka bir şey daha yaptık. Bahçeşehir Üniversitesine gittik. Süheyl Batum hocayla bir görüşme yaptık. Biraz anayasal sıkıntılarımız vardı. O da işte tekke ve zaviyeler kanunundan sonra sık sık tekke ve dergâh kelimesini kullanmamız bizi ne ölçüde sıkıntıya sokar diye. Hocayla görüştük, sağ olsun Hukuk Fakültesi dekanını davet etti, birkaç hoca oradan davet etti. Bütün devlete ait kurumların tekke kelimesini kullandığını işte Anıtlar Kurulu sonuçta devletin Kültür Bakanlığı'na bağlı bir birim, Türk İslam Eserleri Müze Müdürlüğü de gene kültür bakanlığına bağlı. Bunların kullandıklarının normal olduğunu ama bizim kullanmamızın anormal olacağı diye bir şeyin asla olamayacağını çünkü geçmişte buranın bir tekke olduğunu isim olarak tabii ki tekke olarak kullanılacağını ama biz elbette tekke ve zaviyeler kanununa kesinlikle muhalefet etmediğimizi, bu tekkenin yeniden cemevi olarak hayata dönmesini sağlayacağımız noktasında bize katkı sundular. Ve bize bir tanede hukuk bürosu oluşturacaklar. Bir tanede avukat tayin ettiler bize. Pazartesiden itibaren büro çalışmaya başlayacak.

Yazılı ve görsel basında bu meseleyle ilgili haberler çıktı. Bu haberler çıktıktan sonra toplumdan gelen etki, tepki nasıl oldu? Bu konuyla ilgilenen Alevi-Bektaşî kurumları oldu mu?

■ Alevi Birlikleri Federasyonu bir basın açıklaması yaptı. Diğer kurumlarımızda, yani şahıs olarak, kurumlar içerisinde geçmişte görev yapan insanlar aradı. Yönetim kurulu üyeleri aradı. Ama çok da fazla açıkçası kurumlarımızdan destek gördük dersek de yalan olur.

Evet, peki son olarak söylemek istediğiniz, eklemek istediğiniz bir şey var mı?

■ Tabii burası çok önemli bir Bektaşî tekkesi. Dergâhı siz zaten yapılan araştırmada da göreceksiniz. Şu anda kazı devam ediyor. Şunu düşünüyoruz açıkçası biz vakıf olarak; bizim için maddi değeri hiç önemli olmayan yani belki de maddi değerinin asla tespiti yapılamayan bir madenin şuanda yer üstüne çıkarılması gibi bir şey bu. İstanbul'da ki on altı Bektaşî dergâhından bir tanesi. Çünkü öbürlerinin arazileri tamamen yok edilmiş. Şu anda sadece mevcutlar içerisinde bunun arazisi boşlukta. Bu dergâhında şuanda yaşayan üçüncü dergâhımızın yanına dördüncü Bektaşî dergâhımız olarak hayata dönmesini istiyoruz. Bunun içinde gerçekten katkı istiyoruz. Özellikle buradan bizim hem kurucu üyemiz hem de şuanda Hacı Bektaş dergâhının postnişini olan Veliyettin Ulusoy'a buradan seslenmek istiyorum. Kendisinin katkısına ihtiyacımız var. Çünkü Karaağaç Dergâhı, Hacı Bektaş Dergâhı ile eşgüdümlü çalışan bir dergâh imiş. Yani postnişin Karaağaç Dergâhının postnişini, Hacı Bektaş Dergâhının burada ki İstanbul'da ki vekili gibi bir çalışma sistemi varmış. Aralarındaki böyle de bir diyalog var. Yani buradaki postnişin Hacı Bektaş vekilinin unvanının vekili gibi, orayla bir diyalogu var. Böyle bir şeyde bize katkı sunması gerekiyordu. Yani burası dergâha direk bağlı olan dergâhlardan biri Karaağaç Bektaşî Dergâhı. Böyle bir çalışma var aralarında, o yüzden.

Oradaki Bektaşî dergâhında, Babalar kolu dediğimiz o kola mı, yoksa Çelebi kolu dediğimiz kola mı bağlı. O konuda bir bilgi var mı?

■ O konuda bir bilgim yok ama şöyle bir şey, İstanbul'daki on altı Bektaşî Dergâhın toplantılarına, Karaağaç Bektaşî Dergâhının postnişini başkanlık edermiş ve Hacı Bektaş unvanıyla başkanlık edermiş. Yani onun vekili olarak. Yani orada gördükleri on altı dergâhın postnişinleri Hacı Bektaş Dergâhı vekili olarak kabul ettikleri için aralarında sürekli bir diyalog olmuş. Yani öbür dergâhlarla bu kadar iyi bir diyalog olmamış.

Fark etmez sonuçta bu Baba ekibi de olsa, Çelebi ekibi de olsa sonuçta Hacı Bektaş'a bağlı olarak

■ Evet bağlı olarak çalışmış ve postnişinlerinden bir tanesi de Salih Niyazi Baba tarafından atandığı da var zaten kaynaklarda.

Anladım. Peki Veliyettin Efendide ki beklentiniz, ekonomik bir beklenti değil herhalde

■ Yok, ekonomik bir beklenti değil açıkçası. Yani bizim yanımızda olduğunu biliyoruz ama işte İstanbul'da ki, sanırım bizim yakında genel kurulumuzda var. İstanbul'a geldiğinde buradaki bize katkı sunabilecek insanlarla, hem maddi hem manevi olarak görüşebilmemiz. Ve şu anda İstanbul'da yaşayan bir çok Baba var. Bunlardan birkaç tanesi bizi aradı. Ama isim ve telefon çokta fazla vermek istemiyorlar. Ama söyledikleri tek şey şu; orası bir hayata dönmeye başlasın biz ne gerekiyorsa yapacağız. Ama bize kendilerini tanıtmıyorlar. Telefon numaralarını, adreslerini vermiyorlar. Fakat eminim, Veliyettin Ulusoy açık bir fotoğraf verirse bizimle, bu insanların güvenleri artacaktır. Yanımızda yer alacaklardır diye düşünüyorum. Manevi destek istiyoruz.

NOT: Alevi-Bektaşî şairlerinden Mirati Baba'nın kayıp mezarı Karaağaç Dergâhında bulundu.

Karaağaç Tekkesi

Konum: İstanbul, Beyoğlu, Sütlüce, Karaağaç mevkiinde bulunmaktaydı. Tekke, Haliç'e bakan yamacın güneyinde, duvar örgülü taraçalar üzerine yerleştirilmişti. Önünde kuyu ve ayazma kaynağı bulunmaktaydı.

Tarihçe: Tekke, kaynaklarda, "Bektaşî, Bektaşî Ali Baba, Sükûti Baba, Nakşî Hasip Baba, Şeyh Osman Efendi" gibi farklı isimlerle de anılmakta idi.

*Hadikâti'l-Cevami'*de tekkenin III. Mustafa'nın (1757-1774) saltanatının son dönemlerinde küçük bir zaviye olarak kurulduğu, daha sonraları bir "tekye-i âli" (yüce tekke) haline getirildiği kayıtlıdır. Başbakanlık Osmanlı arşivinde bulunan 1846 tarihli bir belgede Tekkenin II. Beyazıt vakfına bağlı bulunduğunu, yani XV. yüzyıl sonu veya XVI. yüzyıl başı faaliyete geçtiği belirtilmektedir.

1826 öncesinde İstanbul'da faaliyet gösteren Bektaşî Tekkeleri içinde en eski ve kıdemli tekkeydi. Yeniçeri Kışlası'ndaki 94. Cemaat Ortası'nda tarikat adına bulunan Bektaşî Babasının ölümünden sonra yerine Karaağaç tekkesi postnişininin geçmesi önemli bir merkez olduğunu kanıtlamaktadır.

Bedri Noyan Dede Baba'nın "Bütün Yönleriyle Bektaşîlik ve Alevilik" adlı kitabına göre Yeniçeri Ocağının 94. Ortası Haliç dolaylarının korunmasında görevli idi. Kışlasında "Vekil Postu" denilen mürşit makamı vardı. İstanbul Bektaşî dergâhlarının en yaşlı Babası Karaağaç Dergâhının Postnişini olur ve Hacı Bektaş Vekili unvanını alırdı.

Vaka-i Hayriye'de (1826) Yeniçeri Ocağının kaldırılması sırasında diğer Bektaşî tekkeleri gibi yıkılmıştır. Tekke ile ilgili olarak *Hadika'da* şu ifade yer alır; "Bektaşîlerin ref'inde bu tekkede yıktırılıp bahçe olarak bir kimseye miri arazi meyânında verildi ve şeyhi olan Vekil Baba ki Arnavut cinsinden idi, sâir müritleriyle Aydın Cânîbine neft olundular." Üss-ü Zafer'e göre İbrahim Baba sekiz müridi ile Birgi'ye, Yusuf Baba Amasya'ya, Ayntabî Mustafa Baba'da Güzelhisar'a (Aydın'a) sürgün edilmiştir.

Sultan Abdülaziz'in (1861-1876) saltanatı zamanında, Karaağaç Bektaşî Tekkesi, Hasip Baba tarafından ihya edilmiştir. Tekke, Cumhuriyet döneminde kapatılmasından sonra işlevsiz kalarak harap olmuştur.

Arazi Büyükşehir Belediyesi tarafından satın alınarak 1996 yılında tümüyle ortadan kaldırılmıştır.

ERDOĞAN ALKAN

Anacığım Ben Bu Yerden Giderim

Anacığım ben bu yerden giderim
Naz eyleme oğlun ile sen de gel
Gelmez isen ele güne ne derim
Cebrail'in terkisine binde gel

O diyarın suyu şerbet nar imiş
Bahçesinde bin bir meyve var imiş
Sofrada anasız yemek zor imiş
İsrafil'in kanadına kon da gel

Gülhatmi ekmiştin yolup söktüler
İncir ağacını kesip yaktılar
Kardeş arasına nifak soktular
Üç yavrunun ettiğine yan da gel

Yürek alev alev yanar soğumaz
Bu oğlunun derdi onmaz sağalmaz
Alkan'ım diyorlar gidenler gelmez
Bugün, yarın, dilediğin gün de gel.

HÜSEYİN GÜVERCİN BABA

Âşık Mahrumi'ye*

Berçenek'te doğdu, orda büyüdü
Koyun kuzu yaydı, Âşık Mahrumi
Kalem defter aldı, yazdı okudu
Kitaplar yazdı Âşık Mahrumi

Mahrumi her zaman kitap okudu
Fidan dikti, nice meyve yetirdi
Eyüp gibi dert çekip de götürdü
Dert babası oldu Âşık Mahrumi

Yaratan sevdiğine verir cefayı
Gerçekler dünyada sürmez sefayı
Hele bir yol düşün ol Kerbelâ'yı
Çok çile çekti Âşık Mahrumi

Bir zaman Mahsuni'nin oldu hocası
Yanına aldı, öğretti sazı
Urfa'ya gitti, gezdi Kısas'ı
Orada tutuklandı Âşık Mahrumi

Attılar orada onu hapse
Susmadı Mahrumi söyledi yine
Şah Hüseyin için döndü pervane
Bu yolun kurbanı Âşık Mahrumi

Mahrumi her zaman gerçek konuştu
Bunca yılları geldi de geçti
On dokuz Kasım'da toprağa düştü
Yürüdü Hakk'a Âşık Mahrumi

Bitmez Güvercin'in gamı kederi
Duyunca ağladım acı haberi
Defterine yazmış Mahrumi beni
Kalbimde yaşıyor Âşık Mahrumi

* Bu şiir Mahrumi Baba Hakk'a yürüdüktan sonra kaleme alınmıştır.

Kısaca Geygeller ve Yaşayan İki Ozan

Ali Aksüt

a_aksutcan@mynet.com

ANADOLU ALEVİLİĞİ içinde bir grup insan Geygel diye adlandırılıyor. Yaşadıkları yerleşim yerlerinin çoğunda Geygel adından çok Türkmen deyimini kullanıyorlar.

Ağırlıklı olarak Şah İbrahim Veli (Karadirek), Musa-yı Kâzım, Garip Musa, Hıdır Abdal Dede ocaklarının talibi olmuşlar. Değişik dede ocaklarına bağlı olmaları çok küçük kümelere ayrılmalardan ileri gelmektedir.

Görüştüğüm yaşlı Geygel'lerin tümüne yakını kendilerini Salmanlı/Selmanlı Geygel'ler diye tanımladılar. Salmanlı/Selmanlı adı Anadolu'ya taşınmış bir isim olsa gerektir. Ancak Selmanlı adının Dulkadirli Şahsuvar Bey'in kardeşi Selman'dan kalmış olabileceğini söyleyenler bulunmaktadır. Geygel'ler Salmanlı oymağı üyesidirler.

Geygel topluluğunun büyük çoğunluğu Malatya Hekimhan Ballıklaya (Mezirme) Köyünde bulunan Şah İbrahim Veli talibidir. Geygel topluluğunun Malatya, Maraş, Sivas üçgenindeki coğrafyada güçlü izleri vardır. Malatya Kuluncak Alvar köyünde bulunan Kabak Abdal ziyaretine büyük bir saygı göstermektedirler. Ancak bu ocağın talibi değildirler. Yer yer Geygel Yörüğü, Geygel Abdalı, Geygel Türkmeni diye adlandırılırlar. Konar göçer yaşam tarzını sürdürenleri çoktur.

Tüm Geygel'ler ağız birliği etmişçesine; "Ata mesleğimiz demircilik" diyorlar. Günümüze kadar bu mesleği sürdürenler var. Bazı Geygel köylerinin en önemli antika "Körüklük ile Körüklükler."

Her mesleğin bir piri var. "Demircilerin piri de Davut Peygamber" diyorlar. Kilis'te Selmanlı topluluğuna ait üç yerleşim yeri ile Davut Peygamber adına bir makamın bulunması da hayli manidar.

Geygel'ler uzak geçmişlerini çok merak ediyorlar. Sert, asabi ve kırılğan yapıları Geygel'lerde kadın kimliği daima öne çıkıyor. Dışa karşı sert tabiatlı Geygel'ler evlerinde yüksek bir demokrasi sergiliyorlar.

Eskiden bir körüğün başında beş kişi çalışmış. Demirci ustası, üç yardımcısı ve en zor işi yapan yani körüğü çeken kadın imiş. Kadına verilen değer birazı, belki de bu zorlu ve yorucu görevi yüzyıllarca üstlenmesinden gelmektedir.

Alevi inanç ve folklor değerlerini içtenlikle yaşatan Anadolu'nun hemen her yanına dağılan, buna

Âşık Selmani (Hasan Selman)

rağmen inançlarının kararlı savunucu ve sürdürücüsü olan Geygel'ler âşıkları ile de dikkat çekiyor.

Âşık Ruhsati'nin köyü Sivas Kangal Deliktaş'ta da Geygel'lerin yaşadığını duyunca, başka âşıklar vardır, diye araştırdım. Yaşayan iki âşık, iki dost buldum.

Âşık Selmani (Hasan Selman)

Soyadı ve mahlasını bağlı olduğu Selmanlı obasından almış. Selmanlı'dan Geygelim diyor. Hasan Selman. Tokat Almus Kuruseki köyünde 1934 yılında doğmuş.

On, on beş yaşlarında âşıklığa adım atmış. Âşık Hasan adı ile ünlenmiş. Mürşidinden dolu alıp, "Allah aşkını artırsın" sözünü duymuş. Konya âşıklar bayramında 1967-1971 yıllarında peş peşe birinci olmuş. Onu tanımakta biz geç kalmışız. Aldığı aşk dolusunu şöyle anlatıyor:

"Selmani'yim çok şükürler bildim ağı, karayı
Tayyubi tahir eyleyip sildim galbim sarayı
Bir kâmil mürşitten içtim bir katrecik cür'ayı
Aşlı bir ulu zattandır, ismi Musai Kâzım."

Daha sonraları mani, koşma, güzelleme, atışma, divan, duaz-ı imam, mersiye, methiye ve tevhid'lerin yaratıcısı olmuş Selmani. Engin ruhlu Selmani;

"Cenabı Mevlâdan erdi inayet
Dahi çocuk iken saza alıştık
Kudret ilminden okuduk ayet
Çok şükür kelâma söze alıştık"

diyerek âşıklık geleneğinin ilk günlerini anlatıyor. O çevresinde olgun insan görmek ister:

"Bir elifin manasını bilmeyen
Âşıklık dersinden hecelenmesin
Pâk eyleyip kalp aynasını silmeyen
Bade içtim diye incelenmesin"

Mülk yoksulu, onurludur. Görmek istediği insan tipini demirci örsünde döven bir Geygel ustasıdır.

"Ey Selmani melül olma hakkın sana yâr iken
Hazine kudret ilmi aşk ehline kâr iken
Üç beş gün fani dünyada helâl lokma var iken
Haram lokma ile karnın doyurmakta mânâ ne"

O olgun, kâmil insanlarla dolu bir dünya düşer:

"Beş nesnedir insanların düşmanı
Kin, kibir, hırs, şehvet bir de mağrurluk
İnciten Mevlâ'nın verdiği canı
Kin, kibir, hırs, şehvet bir de mağrurluk"

Sözleri kısa anlamlı ve etkilidir. O içten inanan bir bilgedir. Çalım gösterişi sevmez. Hangi inançla olursa olsun inanmış görünen sofraya kızar;

"Selmani sır sorar aşkı bilenden
Bir ağaç kırk olmuş bin bir bedenden
Bir Kâbe yok olmuş gelip gidenden
Tavaf edenler çok ama hacı yok."

O en ince öğüdü kendine verir.

"Ey Selmani yalvarmazsan Hak sana küsmektedir
Aşk ehli olan kendinden benliğin kesmektedir
Nefsini katledenlere aşk yeli esmektedir
Yeller içinde yel vardır, dışta esen yel değil."

Halk manileri içinde de incileri vardır.

“Alana gel alana
Söyle sazdan alana
Mevla'm cennet vermesin
Yari elden alana”

Dörtlüğünde öğüt, dilek, ilenç iç içedir. O anla-
yana söyler sözünü;

“Ey *Selmani* melül olma hak senden
haberdardır

Eğer bülbül oldun ise işin ah ile zardır
Gece gündüz zikredesin bil ki hak sana yârdır
Hakk'ı ademde bilenler Hak Huda derler bize”

Selmani'ye göre “*Müminin Kâbe'si gönül evi-
dir.*” O kendini önce Hak sonra halk âşığı sayar.
Kızılbaş'a öğüt verir:

“Bu nihan sırrını eyleyeyim farş
Kendi nefsim ile edeyim savaş
Münkirler Resul'e selavat vermez
Eğer ki aslını bilse Kızılbaş”

Gururluya, kibirliye karşı durur. Delili Hak'tır.
Başka usta tanımaz.

“Yaradan kıldı inayet, odur benim ustazım
Bana aşkı nasip etti ondan çalarım sazım
Cenabı Mevla'dan gayrı kimseyi usta bilmem
Hak Teâlâ delil iken, usta neyime lazım.”

Şah İbrahim Ocağı talibi Geygel Selmani, köyü
Almus Kuruseki de köylülerle birlikte Nazenin
Bektaşî yolağı içinde yer almıştır. Ali hayranı, Veli
hayranıdır. Çevresinde yapılan cemlerin değişmez
zâkiridir. Nazenin Bektaşî cemini eksiksiz yürütür.
Yer yer Hurifiliğin izleri görülür şiirlerinde. Beş,
sekiz, on bir, on beş heceli şiirleri vardır. Atışma
dalında büyük ustadır. Zeki hızlı ve yaratıcıdır.
Çok sayıda madalya ve ödül sahibidir. Ödüllerini
hak ederek almıştır. O bâtni ilmin içindedir. Boş
söz söylemez. Sözü anlayacak olanadır.

“On sekiz bin âlem icat olmadan
Gevher deryasında sırda idim ben
Yer gök halk olup ta karar kılmadım
Kudret kandilinde Nur'da idim ben.”

diyerek, eski kadim yerini söyler ince dilden,
anlayana.Güzel ve doğru olan her şeye âşık olan
Selmani ;

“Ben cananı bulmasam da bulanın hayranıyım
Yâre kurban olmasam da olanın hayranıyım
Âşıklar maşuku için sararıp solar imiş
Sarar-u ben solmasam da solanın hayranıyım.”

Ona göre Alevi;

“İki nokta üç harufu bilenlerdir Alevi
Pak eyleyip kalp evini silenlerdir Alevi
Mûti kâlbe entemutin sırrına mahzar olup
Ölmeden daha önce ölenlerdir Alevi”

Sözlerini okuduktan sonra, Selmanın dili yeni
nesile ulaşabilecek mi diye kaygılandım. Yer yer
çoşkuya kapılıp;

“Gel ey âşık aç gözünü, can ile canana bak
Düşüp bu aşkın narına tutuşup yanana bak
Her bülbülüm diyenleri sakın bülbül zannetme
Can içinde bülbül olup güllüne konana bak

Değme bir nadan elinden içme bal şerbetini
Sana Kevser şarabından doluyu sunana bak
Kardeşleri kasdeyleyip kuyuya atsalar da
Hâk Mısır'a sultan etti Yusuf'u Kenan'a bak

Selmani mey içmeyen her can âşık olamaz
Cür'ayı aşk nasip olup içip de kanana bak.”

der ve cem içinde görmek istediği değerleri su-
nar bizlere.

“*Selmani* okudum Mim ile Ha'yı
Elif, Lâm, Mim içre Pa, Ça, Ja, Kâ, yı
Cem evinde o sır, ser'im sofrayı
Serelim Muhammed Ali aşkına.”

Onun yolu doğruluk yoludur, ikiliğe karşıdır.
Düşüü değildir.

“Yolcu isen yolu yol ile yürü
Şirki riya kabul etmez yolumuz
Burada didar, cennet gilman'la huri
Hayal, rüya kabul etmez yolumuz.”

Selmani bir gönül insanı. Bir bilge, bir derviş.
Kendini aydın sayanlardan, kurumlarımızın ilgi-
sizliğinden yakındı. Bir dost eline ihtiyacı var. Onu
halk deyimi ile cümle âlemin tanınması gerekli.

Âşıklık geleneğinin her yerini dolu dol-
durmuş. Boş sözü yok Selmani'nin kitaplar dolusu
deyişleri var, yayınlanmayı bekleyen.

İsim vererek bir istekte bulunuyor sanatçı can-
lardan. Bir “*Tevhit Duaz-ı İmam*” yazmış. Eski
cemlerimizin sonuna doğru arınmanın, aklanma-
nın ardından coşkuya geçirdi gönüller.

O coşkuyu *Tevhit* ile daha derinden duydu.
Gönlümüz, ellerimiz, dizlerimiz. Selmani'nin *Tev-
hit Duaz-ı İmam*'nı bir usta, bir star canlara sunarsa
“*Gönlü şad olacak.*” Yazması benden.

Tevhit Duaz-ı İmam

“Kelime-i tevhidimiz Hak la ilahe illallah
Delilimiz mürşidimiz Hak la ilahe illallah
Muhammed bir nuri vahid Ali'yi sevmedi

zahid
Yüz dört kitap Allah şahit Hak la ilahe illallah

Fatma Ana'nın gözyaşı Hasanın zahirden aş
Şah Hüseyin zikrin başı Hak la ilahe illallah
Zeynel zindanlara düştü Bakır kazanlarda pişti
İman böyle kuvvetleşti Hak la ilahe illallah

Cafer'dir ilmin dengesi Musa'yı Kazım dalgası
Takva elinin ihyası Hak la ilahe illallah
İmam-ı Rıza'dır ahım Taki Naki padişahım
Her an zikri zikrullahım Hak la ilahe illallah

Hasan Askeri'dir özüm Mehdi yolun gözler
gözüm
Gece gündüz budur sözüm Hak la ilahe illallah
Selmani velayetimiz Natık samit ayetimiz
Turfanda selavatımız Hak la ilahe illallah”

Yedi sülalesi demirci ustası, koca Geygel
Selmani'de söz çok. Eşi Yeter ve yedi yavrusu ile
artık İstanbullu. Selmani koca bir dünya. Ben bir
kutbundan geçtim. Gerisi az sözden çok anlayan
canlara.

Eskişehir Geygelleri

On üçüncü yüzyıldan itibaren Sultanönü Sancağı
(Eskişehir) çevresinde Türkmen oymakları küme-
lenmeye başlamıştır. Daha sonra bu sancak adeta
bir Türkmen yurdu haline gelmiştir. Kendi deyim-
leri ile Horasan'dan gelmişler. Geldikleri tarihi bil-
miyorlar.

Geygel'ler diğer Alevi Türkmen kümeleri ile
kaynaşarak Eskişehir'in her yanına dağılmışlar.
İlk konakladıkları yer Sarısu çevresinde Sarıkavak
köyü imiş.

Tümü Geygel olmasa da; Eskişehir merkez
Büyükdere, Yenidoğan (Takkalı), Yıldıztepe ma-
halleri ile Aşağıçağlan, Yukarıçağlan, Harman-
dalı, Sarıkavak, Sarısu, Yeşilyurt köyleri ile
Alpu Yayıklı (Koçmat), Çiftelerin birkaç köyü
Mahmudiye Topkaya köyü, Seyitgazi, Doğançayır
beldesinde yaşıyorlar. Garip Musa ve Hıdır Abdal
Dede Ocaklarının talibi olduklarını söylüyorlar.

(Devamı 28. Sayfada)

ALİ KAYKI (BUDAK ALİ)

Ey Zahid

“Gölge etme bana başka ihsan
istemem”
“Her koyun kendi bacağından asılır”,
Sana elimi dahi vermem
Sen aydınlık martavalları atma
Ben güneşi bilirim
Çünkü güneş bendedir güneş benim

Ben ilim yolcusuyum
Sırat'el müstakiyim üzere
Yalan dolan bilmem
Nedir dalavere
Sen haramın içinde ol zorbalıkla elele
Benim lokmam Hkk lokması
Rızasız da iş görmem

Sen kendini inkar et
“Yezide lanet okumayın” de
Hakk aşığıyım tevellam- teberram
var benim
Kadın yaşlı demeden karında
cana kıyana

Medeniyetin beşiğinde
masumları yakana
Yüzbin kere lanet olsun
lanet olsun derim ben

Sen zındık masalarında kadeh tokuştur
Ye...
İç...
Gül eğlen...
Muhabbet sofralarım var benim
Dolu alırım dem çekerim
Saz çalarım hem söylerim
hem pervaz dönerim
Zalime zulmüne hem isyan ederim
İnsanlığa sevdâyım ben
Hem de insan severim

Sen kim olursan ol
Ben Hakk'ım ben
Veli'yim
Deli'yim
Ali'yim
Aleviyim
Ben...

22 Kasım 2006

Sevdiğim

Gönlünü karartma yazıktır sana
Cahiller görmezler bakar sevdiğim
Kem sözler yakışmaz güzel insana
Kâmiller inciler saçar sevdiğim

Goncaya çevrilmiş dalların varsa
Sevgiler gönlünde açar sevdiğim
Acıya katlanmış kolların varsa
Yüreklere ateşle yanar sevdiğim

Sende seni ara sen olanı sor
Seni senden sormak isteyen olur
Dalaşma nadanla sakince otur
İyiler güzele tapar sevdiğim

Erenler *Budak*'ı zordur bu işler
Zorluğun içinde ahenk mi işler?
Şahbazım gelmiştir güllünü ister
Dikenler içinde kokar sevdiğim.

HÜSEYİN ÇIRAKMAN

Su'ya Merhaba

Aynı gözle baktık bütün insana,
Sofra temizlemez suyumuz bizim.
Hak dedik dönmedik biz yana yana
Abu hayat zezem kuyumuz bizim.

İbadette şekil yoktur biliyoh
Sevgi ile Hakk'a namaz kılyoh
Tanrı ile hep beraber oluyoh
Cahile sır vermez huyumuz bizim.

Yok saydılar yirmi milyon insanı,
Nerde hak, adalet, eşitlik hani,
Var mı bunun Allah için bir yanı,
Tez asimile olur toyumuz bizim.

Uygulanan icmai ümmet kararı,
Asırlarca büyük olmuş zararı,
İnanç için hiç olmamış yararı,
Horlanmış emmimiz dayımız bizim.

Emevinin gayretini güttüler,
Dini siyasete alet ettiler,
Onun için yanlış yola gittiler,
Dürüst kamil insan soyumuz bizim.

Gönlümüz enginde yüce değiliz,
Ayaklar altında cüce değiliz,
Bilimle ışıldık gece değiliz,
Göklere yükseldi boyumuz bizim.

Çırakman'ım ataşımız sönmeli,
Zaman bizim lehimize dönmeli,
Asalaklar sırtımızdan inmeli,
Çok fazla gerildi yayımız bizim.

BUDAK ALİ (ALİ KAYKI)

Eylenme Turnam

Vardığın yerlere selamım götür
Eylenme Turnam canandır gözleyen
Kalmadı mecalim dertlerim çoktur
Eylenme Turnam canandır bekleyen

Yüreğim yangında gönlüm nârdadır
Yaprağım solgunda gülüm hardadır
Zalimler talanda özüm dârdadır
Eylenme Turnam yârandır bekleyen

Huzura varınca bir niyaz olsun
Alıver aşk ile cümlesi görsün
İzin ver dostları kendisi sorsun
Eylenme Turnam Şah'ımdır bekleyen

Halimiz haline malum olsa da
Gözümüz yaştadır sen söyle duysun
Davamız mahşere kadar sürse de
Eylenme Turnam Hünkâr'dır bekleyen

Gel derim nazlı yâr devran sürelim
Bu yoldan giderek aşka erelim
Sır içinde sır var bunu bilelim
Eylenme Turnam Pir'imdir bekleyen

Budak Ali'm serhoş duman baştadır
Kirpiğin ok olmuş yayın kaştadır
Veli'den verilmiş mekan arştadır
Eylenme Turnam Ali'dir bekleyen

(Baştarafı 27. Sayfada)

Ata mesleklerinin demircilik olduğunu biliyorlar.
Cemlerini muhabbetlerini hiç aksatmadıklarını
söylüyorlar.

Eskişehir Geygel'leri içlerinden bir Telli Suna
çıkartıp şiir dünyamıza uçurmuşlar.

Telli Suna Gölpek: Alpu ilçesinde Sarıkavak
köyünde 1956 Yılında doğup Seyitgazi Doğançayır
beldesine gelin gitmiş. Önce Pir Sultan ve Kaygu-
suz Abdal'ın şiirleri ile tanışmış. Benliğinde taşı-
dığı kor alevlenmiş ve çocuk yaşta şiir yazmaya
başlamış.

Telli Suna çocukluk günlerini şöyle anlatıyor.

“Şah İsmail her gece masal kahramanımız
Gönlümüze taht kurmuş onunla her anımız
Ashı, Leyla ve Şirin taç giymiş sultanımız
Ne de güzel geçirdi çocukluk günlerimiz.”

Suna, Telli Suna, Necefi gibi mahlaslar kullan-
mış. Gönül adlı şiirinde bakın ne diyor,

“Hiçbir kuvvet açamazken kapını
Bir bakışla bir gülüşle girilir
Öyle gizli yapmışlar ki yapını
Kimse bilmez kimler girdi, kim bilir?”

Zamanla Telli Suna'nın sevgi şiirleri mistikle-
şir. Alevi öğretisinin deyişlerindeki öğütleri o da
vermeye başlar.

“Her başa gelenden ibret almazsan
Sürdüğün davaya sadık olmazsan
Kendi kusurunu kendin görmezsen
Hayvan gelir hayvan gider olursun.”

Sırlar dünyasına girmeye çalışır:

“Suna Gölpek Hak aşkıyla yananlar
Yanıp yanıp Yunus'layın kananlar
Hak'kı Âdem Âdem'i Hak sayanlar
Sır ile sır olan ballara benzer.”

Doğançayır beldesinde bir çiftçi eşi olan Telli
Suna, dik duruşlu bir kadın. *Özleyiş, Bekleyiş* ve
Söyleyiş adlı üç şiir kitabına imza atmış. Bu âlem-
de ben de varım diye dikilmiş. Ödüller, plaketter,
teşekkürler, alkışlar almış çevresinden. Kâmilliğe
giden yolların zorluğunu bilir.

“Cahil idim cahil ile dolaştım
Hata ettim nefsim ile savaştım
İnsan sevgisinden yana uğraştım
Hacı Bektaş Veli geldi dilime.”

Bir gün göçüp gideceğim bende. Tüm insanlar
gibi sevgi yüklü gönüllerde şiirlerim yaşayacak, di-
yen Telli Suna'nın da dili Şah çağırır.

“Her seher vaktinde uçuşan kuşlar
Varın selam eylen güzel Şahıma
Onun için akar gözümünden yaşlar
Varın haber verin güzel, Şahıma.”

Kalem verilmemiş ellerine,
şiir gönüllerinden vurmuş dille-
rine, kısa da olsa istedim ki iki
can vesile ola, biraz da Geygeller
biline. ■

Âşık Suna Gölpek

*Hiçbir kuvvet açamazken kapını
Bir bakışla bir gülüşle girilir
Öyle gizli yapmışlar ki yapını
Kimse bilmez kimler girdi, kim bilir?*

Ona ne vezni, uyağı öğreten oldu. O şiir dünya-
sının içinde doğdu. Şiir dili geninde vardı ki;

“Yüce dağ başında kara güvenme
Her bahar gelince eriyip gider.”

Dizelerini bir çırpıda söyler. Sığındığı yere gü-
venir.

“Bu dünyada dost ararsan
Yaradan'a sarıl gönül
Seni hor görseler bile
Ne gücen ne darıl gönül.”

Evde, tarlalarda, bağda, bahçede sandığımız
Telli Suna'nın aklı, fikri, gönlü, gözü sürekli dize-
lerdedir. Eker, şiirini tohum tarlasına.

“Boş kovanda boş petekler misali
Arı nerde, petek nerde, bal nerde?
Dediler ki al bu bahçe senindir
İzinsiz deremem bahçeci nerde?”

Telli Suna aşk dolusunu Şah aşkına içer. Dalar
Ummanı Aliye, söyler sözünü;

“Gözünü sevdiğim Şah-ı Merdan'ım
Dertliyim derdime dermana geldim
İster isen öz serimi vereyim
Zerreyim, sen gibi ummana geldim.”

Her Alevinin dilinde uçuşan Turna, Telli
Suna'ya da esin kaynağı olmuş.

“Telli Suna derki turnam nereye
Melhem olsan sinemdeki yaraya
Gün olurda ölüm girer araya
Eğlen turnam eğlen bende geleyim”

Resim yapmasını bilmesede de şiirlerde tablo ya-
par yaşadığı yeri.

“Seydisuyu bir bulanır bir çağlar
Türkmen dağlarını Sakar'a bağlar
Bir yılan misali kıvrılan yollar
Hasreti bitirir Doğançayır'da.”

Eskişehir Doğançayır Beldesinde evi, eşi, işi ile
uğraşsa da beyinde sözcükler dolaşiyor sürekli.
O ürettikçe üretiyor. Bir dişi Yunus olma özlemi
içinde.

“Suna der meşale olsam
Hak aşkı yansa özümde
Gerçek var ise sözümde
Beni ansa cümle alem.”

Anılmak, her halde en güzel duygu. Anmak da
kadir bilenin borcu.

Anadolu Aleviliğinin iç renklerinden biri-
si Geygeller. Yaptıkları işin kurbanı olmuşlar.
Anadolu'nun dört bir yanına dağılmışlar. Demir
döver gibi, sözleri örsleri yerine yüreklerinde, bel-
leklerinde şekillendirip şiir, deyiş, nefes edip bizle-
re sunmuşlar.

ZONGULDAK'DA AŞURE ETKİNLİĞİ

Erzincanlılar Aşure'de Anadolu İnsanı Buluşturdu

Bahaddin Arı

ERZİNCAN İli Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Aşure etkinliğinin beşincisini düzenledi. Erzincanlıların aşure etkinliği Anadolu insanının da buluşma noktası oldu. Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) Şemsi Denizer Salonunu yüzlerce insan doldurdu.

Erzincanlılar Derneği tarafından düzenlenen Aşureye Zonguldak CHP Milletvekili Harun Akın, Vali Yavuz Erkmen, Belediye Başkanı Secaattin Gonca, Kdz. Ereğli Gümeleli Belediye Başkanı İbrahim Şefik Ünal, siyasi parti, sendika ve meslek örgütlerinin temsilcileriyle çok sayıda yurttaş katıldı.

Erzincan İli Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin Aşure etkinliğinin sunuculuğunu Sevim Arı yaptı. Arı'nın Anadolu'yu anlatan şiirlerinin ardından kürsüye gelen Dernek Başkanı Birhan Şahin katılımcılara, teşekkür etti ve kentlin oluşumunda Erzincanlıların varlığına işaret etti. Şahin konuşmasında şunlara değindi:

"1875-1903, yılları arasında maden şehidi olanların içinde Erzincan kütüğüne kayıtlı olanların varlığına baktığımızda bu kentlin oluşumuna ne düzeyde katkı verdiğimiz görülecektir. (...) Anadolu'nun en güzel yanlarından biri de birçok kültürü bir arada barındırmasıdır. Kendine özgü nitelikleri olan gelenek, görenek, örf, adet ve inançsal törenlere sahip toplulukların bir arada ve kardeşçe yaşamaları bu coğrafyanın en önemli özelliklerinden olup, bu toprakların tarihi ve kültürel zenginliğini oluşturmaktadır. Bin Yıl önce Horasan'da başlayan ve en gelişmiş şeklini Alevi-Bektaşî çizgisiyle Anadolu'da edinen bu öğretiyi, insan yaşamında akli ve düşünceyi egemen yaparak insanı özgürleştirmeye ve davranışlarına kendisinin sahip çıkmasını sağlamaya çalışmıştır. 'Eline, Beline, Diline Sahip Ol' ilkesiyle temeli atılan bu öğretiyi insanların bir arada kardeşçe yaşamaları temelinde oluşturmuştur."

Etkinlikte CHP Zonguldak Milletvekili Harun Akın, Vali Yavuz Erkmen, Zonguldak Belediye Başkanı Secaattin Gonca ve Hacıbektaşî Veli Kültür ve Yardımlaşma Vakfı Ereğli Şube Başkan yardımcısı da birer konuşma yaptılar.

Dernek Başkanı Birhan Şahin konuşmasını yaparken

Belediye Başkanı Secaattin Gonca konuşmasında şunları söyledi:

"Kentimizin yerleşim alanı olan ve Erzincanlıların yoğun yaşadığı bölge olan On Temmuz mahallesinde doğmuş bir arkadaşınız olarak bu etkinliği düzenlediğinizden duyduğum memnuniyeti dile getirmek isterim. Benim de bir yanım Erzurum'a kadar gidiyor. Aşure etkinliğinin verdiği bu birlik ve beraberlik duygusundan dolayı bu etkinliği düzenleyen arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bugün en büyük ihtiyacımız, birlik ve beraberliğe olan ihtiyacımızdır"

Ardından söz alan Harun Akın'ın konuşmasında şu sözler çarpıcıydı:

"Öncelikle aranızda olmaktan duyduğum memnuniyeti belirtmek isterim. Erzincanlılar Derneği'nin düzenlediği bu aşure gününde aynı zamanda Alevi Bektaşî geleneğinin bu hizmetinin ne kadar önemli olduğunu bilen bir arkadaşınızım. Bugünün bir haksızlığa, bir yanlışlığa ve bir direnç günü olduğunu yorumlayan bir arkadaşınızım. Bu davet beni çok onurlandırdı."

Vali Yavuz Erkmen de konuşmasında, "Erzincanlılar Derneği'nin düzenlediği bu etkinlikte bulunmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Bugün Anadolu'nun her evinde aşure pişmektedir. Bu da şunu gösteriyor: Bu kültürün, bu zenginliğin bütün evlere yayıldığını, tüm Türkiye'de egemen olduğunu gösteriyor." dedi.

Konuşmaların ardından dağıtılan aşurelerden sonra Hacı Bektaşî Veli Kültür ve Dayanışma Vakfı Karadeniz Ereğli Şubesi'nden Olgun Dede ile Semah Ekibine eşlik eden müzik grubunun deyişler, semahlar ve duvazımlar sundu.

HBVKDV Karadeniz Ereğlisi Şubesi Semah Ekibi

BİLİMLE GİDİLMEYEN YOLUN SONU KARANLIKTIR
SERÇEŞMEOKUYUCULARININ KATKISIYLA
ÇIKIYOR VE DAĞITILYOR

Serçeşme'nin gerçek sahibi Serçeşme'den niyaz alan okuyucularıdır. Serçeşme'yi çıkarımlar ve dağıtımlar yurt içinde ve dışında çalışan, emeğiyle geçinen insanlardır. Serçeşme canların özverisine, paylaşımcılığına, çalışkanlığına güveniri ve zorlukları birlikte aşma gücüne dayanır. Serçeşme eli kalem tutan tüm canlardan yazı, haber, fotoğraf, yorum, nefes, deyiş bekliyor. Serçeşme tüm canları temsilci olmaya, canları abone yapmaya, yörelerine derginin toplu getirtilmesine ve elden dağıtılmasına katılmaya çağırıyor.

TEMSİLCİ CANLAR

YURTDIŞI

Almanya: Berlin Zeki Konuk	+49.172.305 92 29
Darmstadt Hüseyin Akın	+49.179.107 88 56
Frankfurt Sedat Bican	+49.170.751 25 35
Gladbach Behçet Soğuksu	+49.173.510 03 54
Hamburg A. Varol	+49.172.453 14 62
Hanau Kemal Nayman.....	+49.173.667 72 91
Kassel Hüseyin Öztürk	+49.162.153 33 20
Kiel Erdoğan Aslan	+49 174.484 18 34
Oberhausen Mehmet Kaz	+49.173.612 01 95
Stuttgart Kilavuz Bakır	+49.162.909 70 70
Avusturya: Tirol Hüseyin Polat	+43.650 841 55 99
Belçika: Brüksel Kazım Bakırdan	+32.473 49 37 12
Fransa: Paris Ahmet Kesik	+33.6.82 07 67 16
Hollanda: Schieadam Halil Cimtay	+31.619 92 22 84
Gelderland Ali Rıza Ağören	+31.651 25 63 19
İngiltere: Londra İsmail Büyükkakan	+44.77.9643 5276
İsviçre: Basel İbrahim Bakır	+41.78. 808 40 07
Kanada: Toronto Ahmet Akkuş	+1.416.652 98 54

YURTIÇI

Adıyaman: Merkez Serdar Bektaş	0538.457 34 14
Göbaşı Kenan Tezerdi	0535.949 43 13
Afyon: Sandıklı Metin Özdemir	0536.886 48 56
Amasya: Merzifon Ali Kızıroğlu	0535.644 27 25
Ankara: Merkez İsmail Metin	0532.644 95 37
Sıhhiye Av. Timurtaş Özmen	0532.313 87 78
Antalya: Merkez Gülçin Akça	0532.283 72 80
Burdur: Merkez Mehmet Turan	0248.234 37 17
Denizli: Merkez Ziya Gürsoy	0258.242 71 09
Diyarbakır: Merkez Mehtap Ürer	0535.872 63 03
Eskişehir: Merkez Bekir Güven	0222.233 06 90
Gaziantep: Merkez Haydar Dede	0342.250 64 77
Hatay: İskenderun Haydar Kalkan	0326.614 26 50
İstanbul: Alibeyköy Veysel Köse	0544.305 39 23
4. Levent Hüseyin Düzenli	0555.204 73 79
Avclar Mustafa Kılıçık	0536.552 68 75
Beyazıt Rukiye Güven	0212.516 23 14
Çağlayan Ali Ulvi Öztürk	0212.224 22 42
İçerenköy Yılmaz Gürbüz	0535.524 49 12
Kadıköy Kazım Erol	0533.553 33 86
Kayıdağ Veli Göynüsü	0532.687 31 09
Sarıgazi-Taşdelen Ergül Şanlı	0532.410 51 79
Soğanlık Hasan Harabati	0532.787 70 98
Sultanbeyli Sadegül Çavuş	0535.491 07 58
Yenidoğan Salih Arslan	0535.941 15 09
İzmir: Bornova Hüsnüye Çınar	0532.512 59 62
Kocaeli: İzmit Ali Buğdacı	0532.252 12 06
Konya: Beyşehir Selman Zebil	0542.431 56 91
Manisa: Salihli Muhammet Petekkaya.....	0538.218 90 52
Maraş: Elbistan Derviş Şahin	0544.217 98 05
Nurhak Hasan Çadır	0535.511 12 99
Samsun: Terme Emrah Çolak	0542.341 33 03
Tekirdağ: Merkez Hasan Arslan	0282.263 05 79
Tokat: Merkez Ali Rıza Yıldız	0536.212 49 54
Zile Aslı Çıkrıkçıoğlu.....	0543.682 38 99
Urfa: Merkez Hakan Güleç.....	0542.569 11 26
Akpınar Cafer Özel	0543.949 84 07
Kısa Ahmet Aykut	0536.777 63 47
Sırrın Sadık Besuf	0537.392 63 75
Zonguldak: Merkez Bahattin Arı	0544.246 09 17
Karadeniz-Ereğli Cemal Kenanoğlu ..	0532.740 42 50

Türkan Öztürk

Ahmet Koçak

TÜRKAN ÖZTÜRK Erzurum'un Aşkale ilçesine bağlı Ocaklı Köyünde 1955 yılında dünyaya geldi. Babası Üryan Hızır ocağında Seyit Rıza, annesi Gülizar hanımdır.

Ozanımız 1972 yılında Ali Öztürk'le evlenir. Dört çocuk annesi olan Türkan Öztürk'ün şu an sekiz torunu var. On dokuz yıllık evliken eşini bir trafik kazasında kaybeden Öztürk, şiir yazmaya bu elim olaydan sonra başlar. Kendisini Hak-Muhammed-Ali yoluna adanmış Öztürk, dost muhabbetlerinde yanık sesiyle demelerini söylemeye devam etmektedir.

Yıllardır çalışarak, emeğiyle geçinen ozanımız aşçılık mesleğinden emekli olmasına rağmen hâlâ çalışıyor. İstanbul Sefaköy'de ikamet eden Öztürk, mütevazı evinde gelen misafir ve dostlarını ağırlayarak yaşamını sürdürmektedir.

Ben Ali'siz Yaşayamam

Sen kıvılcım bende ateş
İnceden tüter dumanım
Yandı yüreğim kül oldum
Ben sevdasız yaşayamam
Ben Ali'siz yaşayamam

Üryan Hızır'ım doldur ki
Sarmaşık misali sar ki
Aşkın verip beni yak ki
Ben Mevlasız yaşayamam
Ben Ali'siz yaşayamam

Kesme kelamı dilimden
Ayırma kulunu senden
Gider turnalar gönlümden
Ben turnasız yaşayamam
Ben Ali'siz yaşayamam

Öyle bir gıda ki Hakk'tan
Verir Muhammed Ali'den
Mis amber kokar burnumdan
Ben goncasız yaşayamam
Ben Ali'siz yaşayamam

Bülbülü gülden ayırma
Canı canda yandırma
Çöller hüsrana içinde
Ben Leyla'sız yaşayamam
Ben Ali'siz yaşayamam

Kesme suyum üstümden
Toprağım çatlar kurur
Kurur dalım meyve vermez
Ben meyvesiz yaşayamam
Ben Ali'siz yaşayamam

Aldı Beni Yar Eyledi

Düşmüş idim yerden yere
Aldı elimi eline
Açtı nikabın yüzüme
Aldı beni yar eyledi

Ektiler toprak anaya
Bahçevan beledi beni
Bir avuç dolu şerbetin
Aldı beni Mecnun eyledi

Kuru bir diken olmuştum
Gözyaşım suladı beni
Döndüm cennet bahçesine
Dalında güle yer eyledi

Kondu bülbülüm dalıma
Aşkımın kızarıverdim
Taktı gülüm kanadına
Döndü pervane eyledi

Üryan Hızır'ım pişmişem
Hak elinden dolu içmişem
İçtim içeli serhoşam
Aldı beni kul eyledi

Ekilen Ekin Menem

Evinde penceren menem
Öten güvercinem menem
Yeşillendi yaprakları
Dalında meyvenem menem

Hem yolun ben olayım
Hem de yolcunam menem
Küçük bir yuvam varı
Ordaki gönlün menem

Bensiz yola varaman
Gittiğin yeri bulaman
Bitiremen ektiğini
Ekilen ekin menem

Uykudasın uyan yeter
Seher vakti güller biter
Çağırır Muhammed Ali
Orda biten gülem menem

Pirin arzusu gönlümden
Açılan gonca gülünde
Anahtar onun elinde
Ordaki esir menem

Üryan Hızır hasret çeker
Alavlanmış duman tüter
Sevda sarmış başımı
Orda yanan çıra menem

Ne Cömertsin Ya Hüseyin

İki sevgili buluştu
Kerbela'ya bir nur düştü
El ele tutup uçtu
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Hak buyurdu divanında
Hüseyin hazır meydanda
Ağlıyor gözleri kanda
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Açıldı cennet kapısı
Nur ile doldu çehresi
Fatima ana şehit anası
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

İnsanlığın hak kurbanı
Suyun kesildi yolları
Abbas verdi kollarını
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Fatima ana serden geçti
Zeynep Gülsüm esir düştü
Şehitler Hakk'a kavuştu
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Susamışlar su aldılar
Şah'ın elinden kandılar
Her gözde onu gördüler
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Muhammed Ali geldiler
Erenler hayran oldular
Mihrapta nurun gördüler
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Aşkın verdin erenlere
Ateşin düştü pirlere
Ay gibi doğdun her yerde
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

İki cihan seni bekler
Hakk'ı tebrik eylediler
Kevser dile gelmiş söylesen
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Üryan Hızır derde düştüm
Alev alev küle döndüm
Aşkın ateşinde piştim
Ne güzelsin ya Hüseyin
Ne cömertsin ya Hüseyin

Kadın şairlerimizden Ayhan Kaleli'nin evinde gerçekleşen muhabbetin bir görüntüsü. Türkan Öztürk aşk halinde demelerini sunarken.

BAĞCILAR HBV DERNEĞİ, Gençlik Komisyonu ve yöre derneklerinin düzenlediği etkinlik 18 Kasım 2006 tarihinde Bağcılar Olimpik Stadında yapıldı. Geceye Dertli Divanı, Emre Saltık, Ferhat Tunç, Özlem Özgül, Güler Duman'ın yanında birçok sanatçı katıldı. "Demokrat güçlerin birleşmesi" gerektiği mesajı verilen geceye katılım ve ilgi bir hayli fazla oldu.

Basına ve Kamuoyuna

Av. Kazım GENÇ

PSAKD Genel Başkanı, 12 Ocak 2007, www.pirsultan.net

72 Milletle bir nazar ile bakan Alevilerin, ırkçı ve şeriatçı çizgilere yakınlık duymaları söz konusu değildir.

Maraş, Çorum, Malatya, Sivas katliamlarının kanları elinde duran ırkçı ve şeriatçı partiler Alevilerin seçimlerde destek vereceği partiler olamaz.

Son aylarda, sağda siyaset yapan, temelleri şeriata ve ırkçılığa dayanan bazı partiler, yaklaşan genel seçimler nedeni ile Alevi toplumunun oyunu göz dikmişlerdir. En son 12 Ocak tarihli *Radikal* Gazetesi manşetinde "AKP ve MHP Alevi Oyları İçin Atakta" başlığı ve Sayın Murat Yetkin'in köşesinde konu işlenmiştir.

Aleviler, son yıllarda karşı karşıya kalmış oldukları katliamlarda, bu partilerin geçmiş tarihindeki militanların aktif olarak rol almışlardır.

12 Eylül öncesinde Maraş'ta Alevilere yönelik katliam ortada durmaktadır. Yıllardan veri, bu katliamın, perde arkasından devletin bazı birimlerinin desteği ve ırkçı şoven gericiler tarafından organize edilerek yaşatıldığını söylüyorduk.

Dönemin Başbakanı Ecevit, rahmetli olduktan sonra çekmecesinde bulunmuş olan, "Maraş katliamını MİT'in MHP kanadı organize etti. Aynı grup olayların soruşturması sırasında mahkemelere sağcılarla ilgili bilgileri vermeyip, solculara ilişkin bilgileri verdi." Yönündeki, yine MİT'in güvenli bir kaynağından gelmiş olan bilgi notu, yıllar sonrasında, gerçeğin üzerindeki örtüyü kısmen de olsa kaldırıyordu.

Maraş katliamı öncesi, MİT içinden istediği kişinin Maraş'a atanmasını sağlayan dönemin MHP Genel Başkanı değil midir?

Keza 12 Eylül öncesinde Çorum'da, Malatya'da yaratılmış olan katliamlarda dönemim MHP militanları aktif rol almış ve Alevileri katletmişlerdir.

Keza 12 Eylül sonrası, Sivas Madımak katliamında 35 canımız katledilmiştir. Bu katliamın perde arkası ne yazık ki aydınlatılamamıştır. Sadece bazı maşalar yargılanıp cezalandırılmıştır. Sivas ilinde dönemin Belediye başkanı şeriatçıları "Gazanız mübarek olsun" diye teşvik ve tahrik etmiştir. Sonrasında şimdilerde "Ben de Aleviyim" diyen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener ile birlikte Refah Partisi'nde milletvekili ve parti yöneticisi olarak görev yapmıştır.

Sivas Madımak Katliamının yaratıcıları da, ülkemizde laikliği ortadan kaldırmak isteyen şeriat özlemcileridir. Bu şeriat özlemcilerinin kimler olduğu, iktidarda oldukları zaman içindeki uygulamaları ile kamuoyu tarafından açıkça bilinmektedir.

Maraş, Çorum, Malatya katliamlarının kanları MHP'nin ellerindedir. Aradan geçmiş olan zaman, bu gerçeği değiştirmemiştir.

Sivas Madımak Katliamının kanları, AKP çizgisinde olan zihniyetin ellerindedir. Bu zihniyetin adının şimdi AKP olması da gerçeği değiştirmemektedir.

AKP ve MHP Alevilere yönelik, oy avcılığından vazgeçmelidirler.

İrkçi ve şeriatçı zihniyetlerin Alevilere yaşattıkları katliamlar, daha dün gibi hafızalarımızdadır. Bunları unuttuğumuzu sananlar büyük bir yanılgı içindedir.

Yaşadığımız katliamların belgeleri ve fotoğrafları örgütlerimizin arşivlerindedir. Belgelerden ve fotoğraflardan oluşan sergilerimizi gerekirse il il, ilçe ilçe dolaştırarak halkımızın hafızasını tazeleyeceğiz ve katillerimize Alevilerin oylarının gitmesine engel olacağız. Saygı ile kamuoyunun bilgisine sunulur.

BİLİMLE GİDİLMEYEN YOLUN SONU KARANLIKTIR SERÇEŞME

Açıklık, Kendi Açtığı Yarayı İyileştiren Kılıçtır

Serçeşme, Alevi-Bektaşî toplumunu ilgilendiren tüm fikirlere açıktır. *Serçeşme*, Alevi-Bektaşî hareketinin farklı kesimlerini, görüşlerini, örgütlerini temsil eden yazarlara açıktır. *Serçeşme*, farklı görüşlerin yan yana yer aldığı, hoşgörü, tartışma ve eleştiri platformu olacaktır. *Serçeşme*, imzasız yazılara, kişisel ve örgütsel çekişmelere yer vermez. *Serçeşme*'de yayımlanan yazıların içerdiği fikirler yalnız yazarlarını bağlar. *Serçeşme*, yollanan yazıları içerdiği fikirler nedeniyle sansür etmez. *Serçeşme*, bilimsel çalışmaya, araştırmaya dayalı nitelikli yazılara ağırlık verir. *Serçeşme*, tartışmalı konuları gündeme getirmekten kaçınmaz. *Serçeşme*, kısa ve özlü söze öncelik verir, boş sözlerden ve bilinenlerin tekrarından kaçınır. *Serçeşme*, olanakları sınırlı bir dergidir. Yollanan yazıları yayımlamamak, kısaltarak ya da bölerek yayımlamak ve düzeltmek hakkını saklı tutar. Ancak fikirleri değiştirmemeye ve yazarın onayını almaya özen gösterir. *Serçeşme*'ye gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın iade edilmez

YILLIK ABONE BEDELİ

Türkiye YTL40 - Avrupa Birliği €50
İngiltere £40

Türkiye'den abone olmak isteyen canlar lütfen abone bedelini bir postaneden Genel Ajans Basım Dağıtım Organizasyon Ltd Şti Posta Çeki Hesabına (No 1629127) yollayın.

Adınızı, Soyadınızı ya da Kuruluşun Unvanını; İş, Ev ya da Cep Telefonunuzu, varsa Faks Numaranızı ve E-posta adresinizi, ayrıca mahalle, cadde/sokak, kapı no, daire no, ilçe, il ve posta kodunuzu içeren posta adresinizi okunaklı olarak yazın ve ödeme dekontunuz ile birlikte büromuza fakslayın:
+90.(0)212.519 5635

Avrupa'dan abone olmak isteyen canlar, abone bedelini aşağıdaki adrese yollayabilir:

Avrupa Baş Temsilciliği
Tel: +49.179.107 88 56

Hüseyin Akın
Postbank

Kontonummer: 826 857 303
Bankleitzahl: 25 01 00 30

BİLİMLE GİDİLMEYEN YOLUN SONU KARANLIKTIR SERÇEŞME

ALEVİLER DEMOKRATİK İSTEMLERİNİ SOFTALIĞIN “RABBENA-HEP BANA” TUTUMU İLE AÇIKLAYAMAZ

Gerçekten Demokratsak, Tüm Ezilenlerin İstemlerine Sahip Çıkmalıyız

Esen Uslu

Önceki sayımıza iki eleştiri geldi. Biri, Haşim Kutlu'nun “Kürtler Barış İstiyor, ya Aleviler?” başlıklı yazısına odaklanıyor. Diğeri ise, “Bugün Hepimiz Hrant Dink'iz, Bugün Hepimiz Ermeniyiz” sloganını arka kapağa çekmemize karşı çıkıyor.

Kürt sorununa yaklaşım konusundaki eleştiriler, aşağıda okuyacağınız kısacık eleştiri notuyla sınırlı değildir. O notu yazan canımız, en yakın bildiğimiz, çalışmalarını beğeni ile izlediğimiz bir bacımızdır. Açık sözlü, düşündüğünü söylemekten ve sözlerini yazıya dökmekten çekinmeyen bir yoldaşımızdır.

Özcesi o can, açık konuşmayanlara ya da sözlerinin arkasında durmayanlara benzemez. Kendilerine yönelen eleştirileri, “örgütün iç işlerine karışmayın” yasaklılığı ile örtbas etmeye çalışanlardan değildir. Serçeşme’de yöneltilen eleştirilerden gocunup dergiye karşı tutum alanlardan; örneğin örgütlerine gönderilen paketin içinden bir iki tane dergi çekip, gerisini olduğu gibi iade etme gibi “jestler” yapan örgüt yöneticilerinden değildir. Yani fikirlere karşı ellerinde tuttuklarını sandıkları örgütsel gücü kullanmaya kalkışanlardan değildir.

Yöntem Üzerine

Serçeşme dergisi demokrat Alevi-Bektaşî hareketinin tartışma platformu olmak için yola çıkmıştır. İlk gününden başlayarak görüşlere yasak koymadan, farklı görüşlerin yan yana dile getirilebileceği ve farklılıkların açıkça tartışılabileceği bir zemin sağlamayı amaçlamıştır.

Bu nedenle Serçeşme, daha önce örnekleri görülen Alevi-Bektaşî örgütlerinin yayın organlarından farklıdır. Dernek yönetim kurullarının kararlarına dayanarak çıkan ve bu kararlara yansıyan görüşlerle sınırlı, dışlayıcı türden bir yayın değildir.

Tam tersine, Alevi-Bektaşî hoşgörüsü ile farklı görüşlerin aynı platformda tartışılmasından yarar umar. Yazarların birbirinin eleştirmesini bekler. Serçeşme’nin arzuladığı eleştiri ve tartışma, “derginin değil” görüşlerin, düşüncelerin, davranışların eleştirisi ve tartışılmasıdır.

O nedenle bence Gülçin canın eleştirisinin yönü yanlıştır. “Neden bu görüşlere yer verdiniz” demek doğru değildir. Doğru eleştiri ve tartışma yaklaşımı, “yazarın bu konudaki şu görüşüne katılmıyorum” ya da “yazarın bu görüşü şu nedenle yanlıştır, işin doğrusu budur” demek olmalıdır. Bizi ilerletecek tartışma yöntemi budur. Yani, Serçeşme dergisini, gerçekleştirmek istediğini ilk günden söylediği demokratik platform oluşturma işlevini yerine getiriyor diye kınamak anlamlı değildir.

Yakıcı Sorun

Doğal olarak “Kürt Sorunu” önümüzde duran en önemli sorunlardan biridir ve el yakıcı bir konudur. Her canımızda çok farklı hassasiyetler yaratacak uzun ve kanlı bir geçmişe sahiptir. Günümüzde de bu hassasiyetler sürmektedir.

Ancak bu hassasiyetlerin, demokratik Alevi-Bektaşî hareketinin bu soruna gözlerini kapatmasına yol açmasına izin vermemeliyiz. Konu, bir kişiye isimler yakıştırmak ya da o kişiye “sayın” demek-dememek tartışması ile sınırlanamayacak kadar önemli ve kapsamlıdır. Sorun, sözün biçimine değil, özüne bakmayı bilmektir.

Bu konu, ülkemizde yükseltilmeye çalışılan aşırı milliyetçi saldırganlık dalgasının sömürmeye çalıştığı konuların başında gelmektedir. Günümüzde Kürtler, “dört göbekten Türk” arayan, Bayrak-Kuran-Silah üzerine öl-öldür yeminleri eden ırkçı-faşist örgütlenmelerin hedefindedir. Etkili ve yetkili kurumlarının bu örgütlenmelere göz yumduğu, destek verdiği açıktır. Milliyetçi-ırkçı-saldırgan görüşler etrafında oluşturulan vurucu örgütlenmelerin dokunulmazlığı gözler önündedir.

Avrupa Birliği’ne girme hazırlığı içinde süregelen devlet cendesinde sınırlı açılımlar yapılmıştır. Şimdi bu adımların geri devşirilmesi çabası sürmektedir. Türkiye’nin kırkambara dönmüş hukuk sisteminde bunun olanakları çoktur. Ceza Yasası’nın 301. maddesinin sağladığı keyfilik olanağı bunun örneklerinden yalnızca biridir.

Kıscacası, Kürt halkının temel demokratik istemleri ülkemizde demokrasi sorununun ayrılmaz bir parçasıdır. Aleviler-Bektaşîler bu soruna gözlerini kapatamaz. Serçeşme dergisi bu konuda yasaklılık yapamaz, tam tersine bu konuda resmi görüş dışında kalan, bastırılmış azınlık görüşlerine yer vermesi gereklidir.

Ezilenlerin Donuna Bürünmeyi Bilmek

Hrant Dink’in katledilmesinin ardından, Agos gazetesinin önünde toplanmaya başlayan on binlerce ilericinin bağrından “Hepimiz Hrant Dink'iz, Hepimiz Ermeniyiz” sloganı yükseldi. Bu sloganı Serçeşme’nin son sayısının Hrant’a ayırdığımız arka kapağına onurla taşıdık.

Bu slogan, azınlıkları ezenlerin kendi yanlarına çekmeye çalıştıkları çoğunluğun, bu oyuna gelmediğini göstermesi, “hayır, ben ezenlerin değil, ezilenlerin yanında duruyorum” diye haykırmasıydı. Aynı slogan, milliyetçi-ırkçı faşist saldırganlığa karşı çıkan demokratların, ilericilerin on binlerle katıldığı cenaze yürüyüşünden taşarak tüm Türkiye’yi sarsan demokrat tepkinin bayrağı oldu.

Bu slogan, aslında iyi bilinen demokrat bir yaklaşımın günün koşullarına uyarlanmasıydı. Almanya’nın Solingen kentinde milliyetçi-ırkçı neo-Nazi saldırganların ateşe verdiği evde katledilen Türkiyeli insanlarla dayanışma yürüyüşlerinde ilericiler, demokrat Almanlar benzer sloganla sokağa dökülmüştü.

Canlarımızın Maraş’ta kırıldığı, Sivas’ta yakıldığı günlerde tüm ilericiler-demokrat insanlar, “bugün biz de Aleviyiz” diye ayağa kalksaydı, bu durum Abdülatif Şener’in “Ben de Aleviyim” demesine benzer bir durum mu olurdu? Elbette ki hayır! Biri yaklaşan seçimler için oy bezirgânlığına soyunmaktadır; diğeri ise ilericiler, demokrat halkın en içten dilek ve niyetlerle kırma uğrayan azınlığın yanında yer alması; yapılan haksızlığa karşı çıkması; bugün onlara yapılan saldırganlığın yarın kendine yöneleceğini kavradığını göstermesidir.

Bu gerçeği görmeden bu sloganı, “Biz en gerçek Müslümanız, en gerçek Türküz, kendimize nasıl Ermeni diyebiliriz?” diye eleştirenler, yalnız kendilerinin Alevi-Bektaşîlikten ne kadar uzaklaştığını göstermektedir.

Alevilik-Bektaşîlik ezilenlerin donuna bürünmeyi bilmektir. Yalnız kendi demokratik istemlerimizi tekrarlamak değil, tüm ezilen halkın kapsamlı demokrasi istemlerine bir bütün olarak sahip çıkmayı bilmektir. Bunun dışında bir yolla kendi demokratik istemlerimizi gerçekleştiremeyeceğimizi kavramak demektir.

Bir Eleştiri

Derginizin 25. sayısında Sayın Velayettin Ulusoy’un Kerbelâ yazısını okuduk. Bir kez daha can alan Yezitlere lanet ettik.

Ancak bir öndeki sayfada Haşim Kutlu’nun yazısı içimi zi bulandırdı. Binlerce bebeğin ve masum insanın katiline “Sayın” diye hitap ediliyor. Bebek katilleri ne zamandan beridir sayın olarak anılır oldu?

Bu zihniyete dergimizde yer verdiğiniz için sizi şiddetle kınıyorum.

Ecz. Gülçin Akça
Antalya Abdal Musa Kültür ve Tanıtma Derneği Başkanı